

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till kompletterande lagstiftning om EU:s in- och utresesystem och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet, gränsbevakningslagen, utlänningslagen, lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen, lagen om verkställighet av böter och lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet.

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i den nationella lagstiftningen som förutsätts enligt Europaparlamentets och rådets förordningar om EU:s in- och utresesystem och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. I lagen anges vissa behöriga myndigheter och preciseras bestämmelserna om behandling av personuppgifter och transportörers skyldigheter.

Samtidigt fogas det till lagen bestämmelser om preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för transportörer och av verkställigheten av påföljdsavgiften samt preciseras de situationer där påföljdsavgift inte påförs. Dessutom görs tekniska ändringar i utlänningslagen på grund av över synen av Schengenkonventionen och kodexen om Schengengränserna.

Propositionen genomför den strategiska helheten Den trygga rättsstaten Finland i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering.

Propositionen hänför sig till en kompletterande budgetproposition för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att de föreslagna lagarna om ändring av lagen om verkställighet av böter och lagen om ändring av lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet samt den lagtekniska över synen av utlänningslagen och bestämmelserna om preskription av rätten att påföra och verkställa påföljdsavgift för transportör ska träda i kraft den 1 januari 2022. De andra ändringarna av utlänningslagen och de övriga föreslagna lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, samtidigt som informationssystemen tas i bruk genom beslut av kommissionen.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakterna	5
1.2.2 Beredningen av propositionen.....	6
2 EU-rättsakternas målsättningar och huvudsakliga innehåll	7
2.1 In- och utresesystemet.....	7
2.1.1 Mål	7
2.1.2 Huvudsakligt innehåll	8
2.1.3 Genomförandeakter.....	16
2.2 Europeiska systemet för reseuppgifter och resetillstånd (Etias)	16
2.2.1 Mål	16
2.2.2 Huvudsakligt innehåll	17
2.2.3 Delegerade akter och genomförandeakter	28
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	29
3.1 Nationellt spelrum.....	29
3.2 Behandling av in- och utreseuppgifter	29
3.3 Behandling av ansökningar om resetillstånd och uppgifter avseende dem.....	35
3.4 Förutsättningar för inresa och vistelse i landet.....	40
3.5 Transportörers skyldigheter och sanktionsavgifter	40
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	44
4.1 De viktigaste förslagen.....	44
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	46
4.2.1 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	46
4.2.2 Ekonomiska konsekvenser	52
4.2.3 Konsekvenser för informationshanteringen	60
4.2.4 Samhälleliga konsekvenser	62
5 Alternativa handlingsvägar	64
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	64
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	65
6 Remissvar	66
7 Specialmotivering.....	69
7.1 Lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet	69
7.2 Gränsbevakningslagen	73
7.3 Utlänningslagen	74
7.4 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	77
7.5 Lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen	82
7.6 Lagen om verkställighet av böter.....	82
7.7 Lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet	82
8 Ikraftträdande.....	83
9 Verkställighet och uppföljning	83
10 Förhållande till andra propositioner.....	84

RP 173/2021 rd

10.1 Samband med andra propositioner.....	84
10.2 Förhållande till budgetpropositionen	84
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	85
11.1 Användning av nationellt handlingsutrymme	85
11.2 Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter	86
11.3 Nationell behandling och utlämnande av personuppgifter	87
11.4 Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter	88
11.5 Rättsskydd.....	91
11.6 Administrativ påföljdsavgift	91
11.7 Den föreslagna regleringens proportionalitet.....	92
LAGFÖRSLAG	94
1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.....	94
2. Lag om ändring av gränsbevakningslagen	96
3. Lag om ändring av utlänningslagen	97
4. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	100
5. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen	103
6. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	104
7. Lag om ändring av 16 och 17 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet.....	104
BILAGA	106
PARALLELLEXT	106
1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.....	106
2. Lag om ändring av gränsbevakningslagen	110
3. Lag om ändring av utlänningslagen	112
4. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	122
5. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen	127
6. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	129
7. Lag om ändring av 16 och 17 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet.....	132

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europaparlamentet och rådet antog den 30 november 2017 förordningen ([EU](#) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (nedan *EES-förordningen*). Förordningen trädde i kraft den 29 december 2017.

Syftet med in- och utresesystemet är att elektroniskt registrera tidpunkt och plats för in- och utresa för tredjelandsmedborgare som beviljas inresa för en kortare vistelse inom medlemsstaternas territorium samt beräknar längden på den tillåtna vistelsen för dessa tredjelandsmedborgare. Systemet ersätter skyldigheten att stämpla passen för tredjelandsmedborgare.

Europaparlamentet och rådet antog den 12 augusti 2018 förordningen ([EU](#) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (nedan *Etias-förordningen*). Förordningen trädde i kraft 9.10.2018. Etias-systemet är ett system för förhandsregistrering som är avsett för medborgare i viseringsbefriade tredjeländer. Syftet med systemet är att på förhand utreda om de inresevillkor som anges i kodexen om Schengengränserna uppfylls, att effektivisera in- och utresekontrollerna och att stödja målen för Schengens informationssystem.

Förordningarna hänför sig till utvecklingen av EU:s gränssäkerhet. Förordningarna ger inget nämnvärt nationellt handlingsutrymme, men i den nationella lagstiftningen bör vissa behöriga myndigheter som avses i förordningarna liksom också myndigheter som ansvarar för de nationella åtkomstpunkterna utses, och dessutom bör regleringen av behandlingen av personuppgifter preciseras. Därtill medför Etias-förordningen ändringar av regleringen av trafikidkarnas skyldigheter.

Samtidigt fogas det till lagen bestämmelser om preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för transportörer och av verkställigheten av påföljdsavgiften samt preciseras de situationer där påföljdsavgift inte påförs. Dessutom görs tekniska ändringar i utlänningslagen på grund av uppdateringen av Schengenkonventionen (konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxländernas ekonomiska union, Förbundsrepubliken Tyskland och republiken Frankrike om gradvist avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, FördrS 23/2001) och kodexen om Schengengränserna (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna).

I anslutning till införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet har också andra förordningar antagits. De beskrivs i punkt 1.2.

Ett mål i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att säkerställa säkerhetsmyndigheternas funktionsförmåga. De nya informationssystemen på EU-nivå effektiviserar informationsutbytet mellan medlemsstaterna och stöder således samarbetet mellan EU-länderna

RP 173/2021 rd

i syfte att i överensstämmelse med regeringsprogrammets mål förhindra en okontrollerbar flyttningsrörelse, terrorism och internationell kriminalitet.

Propositionen hänför sig till en kompletterande budgetproposition för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakterna

Enligt kommissionens meddelande av den 13 februari 2008 förbereds nästa steg i utvecklingen av Europeiska unionens gränsförvaltning ([KOM\(2008\) 69 slutlig](#)). I meddelandet konstateras att det finns behov av att inrätta ett in- och utresesystem (Entry/Exit System, EES), som elektroniskt registrerar tidpunkt och plats för in- och utresa för tredjelandsmedborgare som beviljas inresa för en kortare vistelse på medlemsstaternas territorium samt beräknar längden på den tillåtna vistelsen för dessa tredjelandsmedborgare. Meddelandet har behandlats i riksdagen i anslutning till kommissionens meddelanden om det så kallade gränspaketet ([E 9/2008 rd](#)).

Kommissionen antog den 25 oktober 2011 meddelandet ”Smart gränsförvaltning – valmöjligheter och framtida handlingsalternativ” ([KOM\(2011\) 680 slutlig](#)). Meddelandet innehöll förslag till in- och utresesystemet och programmet för registrerade passagerare. Enligt meddelandet skulle dessa åtgärder förbättra hanteringen och kontrollen av reseflöden vid gränserna genom skärpta kontroller samtidigt som gränspassagen för personer som ofta reser skulle gå snabbare. Inrikesministeriet lämnade en E-skrivelse om meddelandet till riksdagen den 12 november 2011 ([E 120/2011 rd](#)).

Den 28 februari 2013 lade kommissionen fram förslag till rättsakter: 1) en förordning om ett system för in- och utresa för registrering av uppgifter om var och när tredjelandsmedborgare rest in i eller ut ur Schengenområdet ([COM\(2013\) 95 final](#)), 2) en förordning om inrättande av ett program för registrerade resenärer ([COM\(2013\) 97 final](#)) och 3) en förordning om ändring av förordningen (EG) för att ta hänsyn till inrättandet av in- och utresesystemet och programmet för registrerade resenärer (RTP) ([COM\(2013\) 96 final](#)). Förslagen behandlades i riksdagen utifrån en U-skrivelse som statsrådet inlämnat den 25 april 2013 ([U 18/2013 rd](#)). Behandlingen av förslagen i EU blev dock inaktuell, eftersom förslagen ansågs innehålla tekniska, ekonomiska och funktionella brister. Kommissionen ordnade 2015 ett samråd om lagförslagen till smart gränsförvaltning, och Finland lämnade flera utlåtanden om detta ([information på kommissionens webbplats](#)).

Den 6 april 2016 lämnade kommissionen nya förslag om 1) inrättande av ett in- och utresesystem som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter och uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser och om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av förordning (EG) nr 767/2008 och förordning (EU) nr 1077/2011 ([COM\(2016\) 194 final](#)) och 2) ändring av förordning (EU) 2016/399 vad gäller användningen av in- och utresesystemet ([COM\(2016\) 196 final](#), nedan (*kodexen om Schengengränserna*)). Förslagen innehöll inte längre förslaget om programmet för registrerade passagerare (RTP). Kommissionens förslag behandlades i riksdagen utifrån statsrådets U-skrivelse av den 19 maj 2016 ([U 22/2016 rd](#)) och de fortsatta skrivelserna ([UJ 38/2016 rd](#) och [UJ 23/2017 rd](#)) ([behandlingsuppgifterna finns på riksdagens webbplats](#)).

EES-förordningen och ändringen av kodexen om Schengengränserna antogs den 30 november 2017. EES-förordningen har senare ändrats genom Etias-förordningen och Europaparlamentets

RP 173/2021 rd

och rådets förordningar om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF ([EU 2019/817](#) (nedan *förordningen om interoperabilitet vid gränserna*)). Under beredningen av denna proposition finns det anhängiga tekniska ändringar relaterade till införandet av Etias-systemet. De beskrivs i detalj nedan.

Kommissionen utgav den 6 april 2016 i samband med förslaget om EES-förordningen meddelandet ”Starkare och smartare informationssystem för gränser och säkerhet” ([COM\(2016\) 205 final](#)). Enligt meddelandet bör unionen förstärka och förbättra sina informationssystem, sin uppgiftshanteringsstruktur för gränskontroll och bekämpningen av brott och terrorism. I meddelandet framhövs också behovet av att förbättra interoperabiliteten mellan informationssystemen. I meddelandet konstateras att det finns informationsbrister när det gäller tredjelandsmedborgare som reser utan visering och att kommissionen påbörjar en genomförbarhetsstudie om inrättandet av det europeiska systemet för reseinformation och inresetillstånd (European Travel Information and Authorisation System, ETIAS). Genomförbarhetsstudien blev klar i november 2016. Kommissionens meddelande har behandlats i riksdagen utifrån inrikesministeriets E-skrivelse ([E 37/2016 rd](#)).

Kommissionen lämnade den 16 november 2016 ett förslag till Europaparlamentet och rådet om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/794 och (EU) 2016/1624 ([COM\(2016\) 731 final](#)). Kommissionens förslag har behandlats i riksdagen utifrån statsrådets U-skrivelse av den 2 februari 2017 (U 3/2017 rd) och de fortsatta skrivelserna (UJ 17/2017 rd och UJ 40/2017 rd) ([behandlingsuppgifterna finns på riksdagens webbplats](#)).

Etias-förordningen antogs den 12 augusti 2018. I samband med Etias-förordningen antog Europaparlamentet och rådet även förordningen (EU) 2018/1241 om ändring av förordning (EU) 2016/794 i syfte att inrätta ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias). Ändringarna gäller de nya uppgifterna för Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) relaterade till Etias-systemet. Etias-förordningen har ändrats senare genom förordningen om interoperabilitet vid gränserna.

Den 7 januari 2019 lämnade kommissionen förslag om fastställande av villkoren för Etias-systemets åtkomst till andra EU-informationssystem ([COM\(2019\) 3 final](#) och [COM\(2019\) 4 final](#)). Förordningarna innehåller ändringar av teknisk karaktär i Etias-förordningen, EES-förordningen, VIS-förordningen och Ecris-TCN-förordningen samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1861 (gränskontroller) och (EU) 2018/1862 (polissamarbete) som gäller Schengen-informationssystemet. Ändringarna gäller användning av uppgifter i in- och utresesystemet, Schengen-informationssystemet (SIS), informationssystemet för viseringar (VIS) och det centraliserade systemet för uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för Etias-systemets ändamål. Förslagen har behandlats i riksdagen utifrån inrikesministeriets E-skrivelse ([E 126/2018 rd](#)) av den 22 februari 2019 och statsrådets U-skrivelse ([U 10/2019 rd](#)) av den 3 oktober 2019. Förordningarna (EU) 2021/1150, (EU) 2021/1151 och (EU) 2021/1152 antogs den 7 juli 2021.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Inrikesministeriet inrättade den 1 november 2019 ett lagberedningsprojekt för att bereda de lagändringar som EES- och Etias-förordningarna förutsätter. Projektiden var 1.11.2019–31.12.2020. Inrikesministeriet förlängde projektiden till den 30 juni 2022 genom ett beslut av

RP 173/2021 rd

den 25 februari 2020. För beredningen tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta sitt förslag till regeringens proposition. I arbetsgruppen deltog inrikesministeriets gränsbevaknings-, polis- och migrationsavdelning, inrikesministeriets enhet för nationell säkerhet, utrikesministeriet, finansministeriet, staben för Gränsbevakningsväsendet, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, Migrationsverket och Tullen. Under beredningen deltog sakkunniga från justitieministeriet, Rättsregistercentralen och dataombudsmannens byrå i arbetsgruppen. Som stöd för projektets ansvariga beredare inrättades ett sekretariat, vars medlemmar representerade inrikesministeriets polis- och migrationsavdelning, finansministeriet och skyddspolisen. Propositionsutkastet färdigställdes som tjänsteuppdrag vid sekretariatet.

Utkastet till regeringens proposition var på remiss från den 7 juni till den 10 augusti 2021. Utkastet sändes på remiss till 41 aktörer som representerade centrala ministerier, myndigheter och övriga intressenter. Utkastet till regeringens proposition, ett sammandrag på svenska samt EES- och Etias-förordningarna finns dessutom tillgängliga på inrikesministeriets webbplats på finska och svenska.

Utlåtanden gavs av inrikesministeriets migrationsavdelning och polisavdelning, kommunikationsministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, underrättelsetillsynsombudsmannen, dataombudsmannens byrå, Migrationsverket, Polisstyrelsen, Rättsregistercentralen, Norra Karelen gränsbevakningssektion, Västra Finlands sjöbevakningssektion, Finska Vikens sjöbevakningssektion, skyddspolisen, Tullen, Skeppsmäklarförbundet rf och Linja-autoliitto ry. Kajanalands gränsbevakningssektion och Finlands Polisorganisationers Förbund rf meddelade att de inte hade något att uttala sig om angående propositionen.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga webbtjänsten under adressen <http://www.intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning> kod SM040:00/2019.

EES- och Etias-förordningarna ger kommissionen befogenheter att anta genomförandeakter genom kommittéförfarande. Enligt Etias-förordningen har dessutom befogenhet delegerats till kommissionen i vissa frågor för fem år från och med den 9 oktober 2018. Sakkunniga från inrikesministeriet har deltagit i beredningen av genomförandeakterna genom kommittéförfarande och har hörts i samband med beredningen av delegerade akter.

2 EU-rättsakternas målsättningar och huvudsakliga innehåll

2.1 In- och utresesystemet

2.1.1 Mål

Genom EES-förordningen inrättas ett nytt informationssystem på EU-nivå, vars primära mål är att förbättra förvaltningen av de yttre gränserna, förhindra irreguljär invandring och underlätta förvaltningen av migrationsströmmarna.

Enligt artikel 6 i förordningen är in- och utresesystemets mål att

- a) effektivisera in- och utresekontroller genom beräkning och övervakning av längden på den tillåtna vistelsen vid inresa och utresa av tredjelandsmedborgare som beviljats inresa för en kortare vistelse,

RP 173/2021 rd

- b) vara till hjälp vid identifiering av tredjelandsmedborgare som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för inresa till eller för kortare vistelse inom medlemsstaternas territorium,
- c) göra det möjligt att identifiera och upptäcka personer som överskridit den tillåtna vistelsen och göra det möjligt för medlemsstaternas behöriga nationella myndigheter att vidta lämpliga åtgärder,
- d) göra det möjligt att elektroniskt kontrollera nekade inresor i in- och utresesystemet,
- e) möjliggöra automatisering av in- och utresekontroller av tredjelandsmedborgare,
- f) göra det möjligt för viseringsmyndigheter att få åtkomst till information om den lagliga användningen av tidigare viseringar,
- g) upplysa tredjelandsmedborgare om längden på den tillåtna vistelsen,
- h) samla in statistik om in- och utresor, nekade inresor och överskridanden av den tillåtna vistelsen för tredjelandsmedborgare, för att förbättra bedömningen av risken för överskridanden och understödja en evidensbaserad uppläggning av unionens migrationspolitik,
- i) bekämpa identitetsbedrägeri och missbruk av resehandlingar,
- j) säkerställa en korrekt identifiering av en person.

Andra mål för EES-systemet är att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott eller grova brott bland annat genom att möjliggöra identifiering av personer som passerat de yttre gränserna och som gjort sig skyldiga eller som misstänks ha gjort sig skyldiga till dylika brott eller som är offer för sådana brott.

2.1.2 Huvudsakligt innehåll

Tillämpningsområde

In- och utresesystemet ska tas i drift vid Schengenrådets yttre gränser (artikel 4). I artikel 2 i förordningen föreskrivs om persongrupper på vilka förordningen tillämpas. Dessa är

- tredjelandsmedborgare som beviljats inresa för en kortare vistelse till medlemsstaternas territorium och som underkastats in- och utresekontroller (med eller utan visum i högst 90 dagar under vilken som helst 180 dagars period) och som underkastats in- och utresekontroller enligt kodexen om Schengengränserna,
- sådana tredjelandsmedborgare som är unionsmedborgares familjemedlemmar och som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (nedan *direktivet om fri rörlighet*) eller sådana tredjelandsmedborgares familjemedlemmar som med stöd avtal mellan unionen, dess medlemsstater och det tredjelandet har motsvarande rätt till fri rörlighet

RP 173/2021 rd

som unionsmedborgare och som inte har uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet eller uppehållstillstånd enligt Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland,

- tredjelandsmedborgare som har nekats inresa för en kortare vistelse i enlighet med kodexen om Schengengränserna.

Enligt artikel 2 tillämpas förordningen inte på

- tredjelandsmedborgare vilka är familjemedlemmar till en unionsmedborgare som omfattas av direktivet om fri rörlighet och vilka innehar ett sådant uppehållskort som avses i det direktivet, oavsett om de åtföljer eller ansluter sig senare till den unionsmedborgaren,
- tredjelandsmedborgare som är tredjelandsmedborgares familjemedlemmar, oavsett om de åtföljer eller ansluter sig senare till dem senare, om dessa tredjelandsmedborgare med stöd av avtal mellan unionen, dess medlemsstater och tredjelandet har motsvarande rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare och har uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet eller uppehållstillstånd enligt förordning (EG) nr 1030/2002,
- tredjelandsmedborgare som har en annan handling som berättigar till vistelse enligt artikel 2.16 i kodex om Schengengränserna än ovan avsett uppehållskort eller uppehållstillstånd med undantag för visering eller tillstånd som beviljats för tiden för handläggning av den första ansökan om uppehållskort, uppehållstillstånd eller asyl,
- tredjelandsmedborgare med rätt till rörlighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal eller Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete,
- innehavare av viseringar för längre vistelse,
- medborgare i Andorra, Monaco och San Marino samt innehavare av pass som utfärdats av Vatikanstaten eller Heliga stolen,
- personer eller personkategorier som är undantagna från in- och utresekontroller (till exempel statschefer) eller omfattas av särskilda regler om gränskontroll som avses i kodex om Schengengränserna (till exempel gränsarbetare och sjömän),
- personer eller personkategorier som avses i artikel 6a.3 h, i, j och k i kodex om Schengengränserna (till exempel personal på internationella passagerar- och godståg).

Informationssystemets struktur och funktion

Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora IT-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA) som inrättades genom förordning (EU) nr 1077/2011 utvecklar in- och utresesystemet och ansvarar för dess operativa administration (artikel 5 och 37). In- och utresesystemet består av CIR-centralinfrastruktur som avses i artikel 17.2 a i förordningen om

interoperabilitet för gränser, enhetliga nationella gränssnitt i varje medlemsstat, kommunikationsinfrastruktur mellan olika system och en webbtjänst för tredjelandsmedborgare och transportörer (artikel 7). Byrån eu-LISA ansvarar också EES-centralsystemets interoperabilitet med VIS-systemet (artikel 8). Medlemsstaterna ansvarar för organisationen och förvaltningen av den befintliga nationella gränsinfrastrukturen och dess anslutning till det nationella gränssnittet och in- och utresesystemet. Medlemsstaterna ansvarar också för organisationen relaterad till centrala åtkomstpunkter och behöriga myndigheter. Varje medlemsstat ska med avseende på sin nationella gränsinfrastruktur vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa säkerheten för de uppgifter som överförs till och hämtas från in- och utresesystemet (artikel 38).

In- och utresesystemet innehåller en automatiserad beräkningsmekanism som för varje tredjelandsmedborgare som är registrerad i in- och utresesystemet anger den maximala längden på den tillåtna vistelsen för behöriga myndigheter i samband med kontrollerna på medlemsstatens territorium och i samband med behandling av ansökningar om kortvarig visering maximalt tillåtna vistelsetiden för registrerade tredjelandsmedborgare, det totala antal dagar som har beviljats för vistelsen enligt kortare visering eller överskridande av den tillåtna vistelsen (artikel 11).

Tredjelandsmedborgare ska i samband med gränskontrollen informeras om den maximala längden på den tillåtna vistelsen. Uppgiften kan meddelas av en gränskontrollant, eller personen kan kontrollera uppgiften själv via en webbtjänst vid gränsövergångsstället. Tredjelandsmedborgare kan också när som helst kontrollera antalet tillåtna vistensedagar i webbtjänsten.

Transportörer ska använda webbtjänsten för att kontrollera huruvida tredjelandsmedborgare som innehar en visering för kortare vistelse redan har använt det antal inresor som är tillåtna enligt viseringen. Webbtjänsten ger transportörerna ett svar i form av OK/NOT OK. Svaret får enligt artikel 13 inte betraktas som ett beslut om att tillåta eller neka inresa i enlighet med kodex om Schengengränserna. Genom förordning (EU) 2021/1152, som beskrivs nedan i punkt 2.2.2 och som kompletterar införandet av Etias-systemet, infördes en ny artikel 13 a i EES-förordningen. Enligt den befrias transportörer från ovan beskrivna kontrollskyldighet, om det är tekniskt omöjligt att göra kontrollen på grund av fel på någon del av in- och utresesystemet.

Uppgifter som sparas i informationssystemet

I in- och utresesystemet sparas alfanumeriska och biometriska uppgifter. Enligt förordningen avses med uppgifter i in- och utresesystemet både uppgifter som sparas i det centrala in- och utresesystemet samt uppgifter som enligt artikel 17.1 i förordningen om interoperabilitet vid gränser sparas i en gemensam databas för identitetsuppgifter (CIR).

Med biometriska uppgifter avses fingeravtrycksuppgifter och digital bild av en persons ansikte (artikel 3.1.17 och 3.1.18). Ansiktsbilden ska tas på plats, och ansiktsbilden ska ha tillräckligt hög bildupplösning och kvalitet för att kunna användas för automatiserad biometrisk matchning (artikel 15). I undantagsfall kan en ansiktsbild tas fram elektroniskt från chipset i de elektroniska maskinläsbara resehandlingarna. I sådana fall ska det elektroniskt verifieras att den ansiktsbild som är registrerad i chipset motsvarar den ansiktsbild av personen som tagits på plats.

I förordningen konstateras för det första att biometriska uppgifter är en tillförlitlig metod för att identifiera tredjelandsmedborgare som befinner sig på medlemsstaternas territorium men inte är i besittning av resehandlingar eller någon annan legitimation. För det andra ger biometriska uppgifter en tillförlitligare matchning mellan in- och utreseuppgifterna för resenärer med ärligt uppsåt. Uppgifter om fingeravtryck eller ansiktsbilder kan användas som biometriska kännetecken för verifiering av identiteten på tredjelandsmedborgare som tidigare har registrerats i in-

RP 173/2021 rd

och utresesystemet. De nationella myndigheterna kan för varje gränsövergångsställe bestämma om det huvudsakliga biometriska kännetecknet ska vara uppgifter om fingeravtryck eller ansiktsbilder.

Enligt artikel 14 i förordningen ska gränsmyndigheterna utöver tredjelandsmedborgares identitet verifiera om en tidigare personakt för personen har skapats i in- och utresesystemet. Personakten ska kompletteras med uppgifter relaterade till gränspassage. Om en tredjelandsmedborgare inte tidigare har registrerats i in- och utresesystemet ska gränsmyndigheten skapa en personakt för tredjelandsmedborgaren genom att föra in de uppgifter som avses i förordningen. Tredjelandsmedborgare kan använda ett självbetjäningssystem för förhandsregistreringen av uppgifter. Då ska uppgifterna bekräftas av gränsmyndigheterna när beslutet om att tillåta eller neka inresa har fattats i enlighet med kodexen om Schengengränserna. Efter första inresan kan även en elektronisk spärr användas vid gränspassage. I sådana fall ska registreringen av in- och utreseposten och kopplingen av denna post till den berörda personakten göras med hjälp av den elektroniska spärran.

Enligt artikel 16 i förordningen ska gränsmyndigheten skapa en personakt för den tredjelandsmedborgare som omfattas av viseringskrav genom att föra in de uppgifter i in- och utresesystemet som avses i artikeln. Utöver identitetsuppgifter omfattar uppgifterna resehandlingen och en digital ansiktsbild. I personens in- eller utresepost ska anges in- eller utresedatum, -tidpunkt och -plats samt vissa viseringsrelaterade uppgifter. Gränsmyndigheten kan hämta en del av de uppgifter som nämns i artikeln från VIS och importera dem till in- och utresesystemet. Viseringskyldigas fingeravtryck kontrolleras direkt i VIS-systemet.

Enligt artikel 17 ska gränsmyndigheter även skapa en personakt om viseringsbefriade tredjelandsmedborgare. I personakten sparas identitetsuppgifter, uppgifter om resehandlingen och en digital ansiktsbild samt till skillnad från viseringsskyldiga även uppgifter om fingeravtryck. Sparandet av uppgifter om fingeravtryck gäller inte barn under tolv år eller personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig.

Om ett beslut har fattats av gränsmyndigheten i enlighet med kodexen om Schengengränserna om att neka en tredjelandsmedborgare inresa ska datum, tidpunkt och plats för nekad inresa samt orsakerna till detta föras in i in- och utresesystemet (artikel 18). På motsvarande sätt ska uppgifter om ett tillstånd eller en visering för kortare vistelse återkallas, ogiltigförklaras eller förlängs eller längden på den tillåtna vistelsen eller viseringen sparas i systemet (artikel 19). Viseringsuppgifterna ska importeras från VIS-systemet till in- och utresesystemet.

Om det inte har skapats någon personakt i in- och utresesystemet för en tredjelandsmedborgare som befinner sig på en medlemsstats territorium eller om det inte finns någon sista relevant in- och utresepost för denna tredjelandsmedborgare, får de behöriga myndigheterna presumera att tredjelandsmedborgaren inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för längden på den tillåtna vistelsen inom medlemsstaternas territorium (artikel 20). I förordningen föreskrivs dessutom om undantagsförfaranden om det är tekniskt omöjligt att föra in uppgifter eller vid fel på in- och utresesystemet (artikel 21).

I artikel 34 föreskrivs om förvaringstider för uppgifter som sparats i EES-systemet. Uppgifter raderas i regel från in- och utresesystemet efter tre eller fem år. Den tre år långa lagringstiden gäller de tredjelandsmedborgare som har respekterat längden på den tillåtna vistelsen eller som har nekats inresa för kortare vistelse. Syftet med detta är att minska behovet av omregistrering. Den fem år långa lagringstiden gäller de tredjelandsmedborgare som inte har lämnat medlems-

RP 173/2021 rd

staternas territorium inom den tillåtna vistelsetiden. Syftet med detta är att underlätta identifierings- och återvändandeprocessen. Efter utgången av lagringsperioden raderas uppgifterna automatiskt, såvida de inte bör ha raderats redan tidigare enligt artikel 35.

Den ansvariga medlemsstaten har rätt att ändra uppgifter som den har fört in i in- och utresesystemet genom att rätta, komplettera eller radera dem (artikel 35). I vissa situationer kan också en annan medlemsstat rätta, komplettera eller radera uppgifter. Uppgifterna får också kontrolleras och rättas, kompletteras eller raderas på begäran av den berörda personen.

Behöriga myndigheter och primärt syfte med behandlingen av in- och utreseuppgifter

I förordningen fastställs vilka myndigheter i medlemsstaterna som kan ges åtkomst till in- och utresesystemet för att föra in, ändra, radera eller inhämta uppgifter. Behandlingen av uppgifter i EES-systemet bör stå i proportion till de mål som eftersträvas och vara nödvändig för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Enligt artikel 38 i förordningen ska personalen utbildas på lämpligt sätt i synnerhet om datasäkerhets- och dataskyddsbestämmelser samt relaterade grundläggande rättigheter innan åtkomsträtt beviljas. I förordningen klassificeras myndigheterna som gränsmyndigheter, invandringsmyndigheter och viseringsmyndigheter.

Enligt artikel 23 i förordningen har gränsmyndigheterna åtkomst till in- och utresesystemet för verifiering av tredjelandsmedborgarens identitet och tidigare registreringar, vid behov för uppdatering av uppgifterna i in- och utresesystemet och för inhämtande av uppgifter i den utsträckning som krävs för att in- och utresekontroller ska kunna utföras. Gränsmyndigheterna kan utföra sökningar i systemet på basis av alfanumeriska uppgifter. När det gäller viseringsskyldiga ska gränsmyndigheterna dessutom göra sökningen i VIS med hjälp av samma alfanumeriska uppgifter. Om sökningen i in- och utresesystemet visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren har registrerats i systemet, ska gränsmyndigheterna jämföra den ansiktsbild av tredjelandsmedborgaren som tagits på plats med den ansiktsbild som sparats i in- och utresesystemet. Alternativt, när det gäller tredjelandsmedborgare som är undantagna från viseringskrav, ska gränsmyndigheterna verifiera fingeravtrycken med hjälp av in- och utresesystemet och, när det gäller tredjelandsmedborgare som omfattas av viseringskrav, verifiera fingeravtrycken direkt mot VIS. Om verifieringen av ansiktsbilden inte lyckas ska verifieringen genomföras med hjälp av fingeravtryck och vice versa. Om en sökning visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren har registrerats i in- och utresesystemet ges gränsmyndigheten åtkomst för inhämtande av uppgifterna.

Enligt artikel 24 i förordningen ska viseringsmyndigheterna söka i in- och utresesystemet för att pröva viseringsansökningar och fatta beslut om sådana ansökningar, däribland beslut om ogiltigförklarande av, återkallande av eller förlängd giltighetstid för utfärdade viseringar. Dessutom kan viseringsmyndigheterna söka i in- och utresesystemet direkt via VIS med hjälp av alfanumeriska uppgifter, viseringsuppgifter, fingeravtrycksuppgifter eller fingeravtrycksuppgifter i kombination med en ansiktsbild. Om en sökning visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren har registrerats i systemet ges viseringsmyndigheten åtkomst för inhämtande av dessa uppgifter. Viseringsmyndigheter har också åtkomst till den automatiserade beräkningsmekanismen för att kontrollera den tillåtna vistelsens maximala längd.

I artikel 26 i förordningen föreskrivs om invandringsmyndigheternas rätt att utföra sökningar i in- och utresesystemet med hjälp av alfanumeriska uppgifter för att verifiera tredjelandsmedborgares identitet samt kontrollera eller verifiera om villkoren för inresa till eller vistelse på

medlemsstatens territorium är uppfyllda. Om sökningen visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren har registrerats i in- och utresesystemet får invandringsmyndigheterna jämföra den ansiktsbild av tredjelandsmedborgaren som tagits på plats med den ansiktsbild som sparats i in- och utresesystemet eller verifiera fingeravtrycken från tredjelandsmedborgare som är undantagna från viseringskrav i in- och utresesystemet eller verifiera fingeravtrycken från tredjelandsmedborgare som omfattas av viseringskrav i VIS. Om en sökning i in- och utresesystemet visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren har registrerats i systemet ska invandringsmyndigheterna ges åtkomst till dessa uppgifter.

Om sökningen på grundval av alfanumeriska uppgifter visar att uppgifter om tredjelandsmedborgaren inte har registrerats i in- och utresesystemet, om verifieringen av tredjelandsmedborgaren på basis av biometriska uppgifter misslyckas eller om det råder oklarhet om tredjelandsmedborgarens identitet ska invandringsmyndigheterna ha åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet för identifiering i enlighet med artikel 27. I artikel 27 i förordningen föreskrivs om sökningar i in- och utresesystemet på grundval av uppgifter om fingeravtryck eller uppgifter om fingeravtryck kombinerade med ansiktsbild. Om en sökning visar att det finns uppgifter registrerade om tredjelandsmedborgaren i in- och utresesystemet ges myndigheten åtkomst till uppgifterna om personen. Om en sökning visar att det inte finns registrerade uppgifter ska åtkomst till uppgifter i VIS ges för identifiering.

Behandling av in- och utreseuppgifter för brottsbekämpande ändamål

Kapitel IV i förordningen innehåller bestämmelser om rätten hos medlemsstaternas utsedda myndigheter och EU:s Europeiska unionens byrå för samarbete Europol att få åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott (brottsbekämpande ändamål). Med en utsedd myndighet avses en myndighet som enligt den nationella lagstiftningen ansvarar för bekämpning, avslöjande eller utredning av terroristbrott eller andra grova brott. Varje medlemsstat ska utse en eller flera centrala åtkomstpunkter som behandlar utsedda myndigheters begäranden om åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål (artikel 29). De centrala åtkomstpunkterna ska vara oberoende av de utsedda myndigheterna och självständigt ansvara för att villkoren för åtkomst till in- och utsesystemet enligt förordningen uppfylls.

Den centrala åtkomstpunkten ska verifiera att de villkor för att begära åtkomst till in- och utresesystemet som anges i artikel 32 är uppfyllda. Utsedda myndigheter får ha åtkomst till in- och utresesystemet om det är nödvändig och proportionell i ett särskilt fall och om det finns bevis för eller rimliga skäl att anta att inhämtande av uppgifter i in- och utresesystemet kommer att bidra till att ett terroristbrott eller grovt brott förebyggs, förhindras, upptäcks eller utreds. Sökning i in- och utresesystemet på grundval av biometriska uppgifter som ett verktyg för att identifiera en okänd brottsmisstänkt, en gärningsman eller ett misstänkt offer för ett terroristbrott eller ett annat grovt brott förutsätter dessutom att en tidigare sökning har gjorts i nationella databaser eller när det gäller sökningar på grundval av fingeravtryck att en tidigare sökning gjorts i de övriga medlemsstaternas system inom ramen för rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (s.k. Prümbeslutet). I brådskande fall kan den centrala åtkomstpunkten behandla begäran omedelbart och utföra verifieringen först i efterhand (artikel 31). Enligt artikel 58 i förordningen kan personuppgifter till vilka åtkomst ges i enlighet med kapitel IV enbart behandlas för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda det specifika fall för vilket uppgifterna har begärts.

Nationell lagring av in- och utreseuppgifter

Enligt artikel 40 i förordningen får en medlemsstat i sitt nationella in- och utresesystem eller motsvarande nationella register lagra de alfanumeriska uppgifter som den har fört in i in- och utresesystemet i enlighet med ändamålen för in- och utresesystemet, alltmedan unionsrätten respekteras till fullo. Enligt artikeln ska all användning av uppgifter som inte uppfyller villkoren ovan betraktas som missbruk enligt varje medlemsstats nationella rätt samt unionsrätten. Uppgifterna får inte lagras i nationella in- och utresesystem eller motsvarande nationella register under längre tid än de lagras i in- och utresesystemet. Nationellt får uppgifter lagras på medlemsstaternas egen bekostnad, på egen risk och med sina egna tekniska hjälpmedel.

Enligt artikel 28 i förordningen får uppgifter som inhämtats från in- och utresesystemet lagras i nationella register endast om det är nödvändigt i enskilda fall, i enlighet med det syfte för vilket de inhämtades och relevant unionslagstiftning, särskilt dataskyddslagstiftning, och de får inte lagras under längre tid än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.

Ansvar för uppgiftsbehandling och utlämnande av uppgifter

Utöver bestämmelserna i EES-förordningen tillämpas på behandlingen av personuppgifter Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan *dataskyddslagen i brottmål*), genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EU) 2016/680 (nedan *dataskyddsdirektivet i brottmål*). Enligt artikel 38 i förordningen ska varje medlemsstat använda automatiserade förfaranden för behandlingen av in- och utreseuppgifter. Medlemsstaterna ska inte behandla uppgifterna i eller från in- och utresesystemet för några andra ändamål än dem som anges i EES-förordningen.

Enligt artikel 39 i förordningen ska varje medlemsstat utse en myndighet som ansvarar för behandlingen av personuppgifter i in- och utresesystemet och som anses vara registeransvarig i enlighet med artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen och som ska ha centralt ansvar för den medlemsstatens behandling av uppgifter. Medlemsstaten ska också säkerställa att de uppgifter som samlas in och registreras i systemet behandlas på ett lagligt sätt och särskilt att endast vederbörligen bemyndigad personal har åtkomst till uppgifterna för utförandet av sina arbetsuppgifter. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om skyldigheten att samla in logguppgifter eller registrera behandlingen av uppgifter på något annat sätt.

Enligt artikel 41 i förordningen får uppgifter som lagras i in- och utresesystemet inte överföras till eller göras tillgängliga för tredjeländer, internationella organisationer eller privata enheter. Undantagsvis får personuppgifter i enskilda fall överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation, om detta är nödvändigt för att till exempel en tredjelandsmedborgare ska kunna återvända. Med en internationell organisation avses i detta sammanhang i enlighet med bilaga I till förordningen FN:s specialiserade organ (såsom UNHCR), rådet för den internationella migrationsorganisationen (IOM) och Internationella Rödakorskommittén.

Det är även möjligt att överföra personuppgifter till ett tredjeland som inte tillämpar EES-förordningen i brådskande undantagsfall om en överhängande fara föreligger som är kopplad till

ett terroristbrott eller om en persons liv är i omedelbar fara med anledning av ett grovt brott. Dessutom har medlemsstaternas utsedda myndigheter rätt att överföra uppgifter, om det är nödvändigt för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott. I ovan nämnda situationer kan uppgifter endast överföras till ett tredjeland om det har säkerställts att det begärande tredjelandet å sin sida kommer att tillhandahålla de medlemsstater som har tagit in- och utresesystemet i drift eventuell information som den har om in- och utreseposter.

Registrerades rättigheter, rättsskydd och påföljder

I kapitel VII i förordningen föreskrivs om rättigheter och tillsyn med avseende på dataskydd. Kapitlet innehåller bestämmelser om bland annat rätten för tredjelandetsmedborgare som registreras i in- och utresesystemet att få information om behandlingen av deras personuppgifter, skyldigheten att lämna information, konsekvenserna av att vägra lämna information och registrerades rättigheter. Registrerade kan lämna begäran om att personuppgifter rättas, kompletteras eller raderas eller att behandlingen av dem begränsas till en behörig myndighet i vilken medlemsstat som helst. Den ansvariga medlemsstaten eller den medlemsstat som begäran ställts till ska svara på denna inom 45 dagar från mottagandet. I kapitlet föreskrivs om förfarandet i situationer där begäran ställs till en annan medlemsstat än den ansvariga medlemsstaten. Om medlemsstaten inte är beredd att rätta, komplettera eller radera personuppgifterna ska den utan dröjsmål anta ett administrativt beslut med en skriftlig förklaring till den berörda tredjelandetsmedborgaren i ärendet.

Registrerade har rätt att väcka talan vid domstol eller inge klagomål till behöriga myndigheter eller domstolar i den medlemsstat som vägrat lämna uppgifter om dem eller vägrat rätta, komplettera eller radera dem. Rätten gäller också i de fall där en begäran om tillgång, rättelse, komplettering eller radering inte besvarades inom de tidsfristerna eller aldrig behandlades av den registeransvarige. De nationella datatillsynsmyndigheterna övervakar behandlingen av personuppgifter enligt EES-förordningen tillsammans med Europeiska datatillsynsmannen.

I artikel 45 i förordningen föreskrivs om medlemsstaternas skadeståndsskyldighet i situationer där en person, en medlemsstat eller in- och utresesystemet har lidit skada till följd av en olaglig behandling eller någon annan åtgärd som är oförenlig med EES-förordningen. På skadestånd tillämpas den svarande medlemsstatens nationella rätt.

Enligt artikel 48 i förordningen ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner enligt nationell rätt och EU:s dataskyddslagstiftning kan vidtas om uppgifter som har förts in i in- och utresesystemet används i strid med den här förordningen.

Relaterade ändringar av EU-bestämmelser

Genom EES-förordningen gjordes ändringar som in- och utresesystemet förutsätter även i följande författningar:

- Konvention om tillämpning av Schengenavtalet (*Schengenregelverket*, EGOF 239, 22.9.2000, s. 1),
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (*VIS-förordningen*) (nedan *VIS-förordningen*), och

RP 173/2021 rd

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa.

Ändringarna gäller skyldigheten att till kommissionen anmäla bilaterala avtal som avses i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet enligt vilka utlänningar har rätt att vistas inom en medlemsstats territorium i över 90 dagar under en tidsperiod på 180 dagar, in- och utresesystemets samt viseringsinformationssystemets interoperabilitet och eu-LISAs uppgifter relaterade till in- och utresesystemet.

I anslutning till EES-förordningen godkändes även ändringar som in- och utresesystemet förutsätter i kodexen om Schengengränserna ((EU) 2017/2225). Ändringarna gäller bland annat användning av uppgifter i in- och utresesystemet vid gränskontroller samt precisering av förutsättningarna för tredjelandmedborgares inresa så att de omfattar skyldigheten att lämna de biometriska uppgifter som avses i EES-förordningen. Om en tredjelandmedborgare vägrar att lämna biometriska uppgifter för skapandet av personakten eller för utförande av inresekontrollen bör ett beslut om nekad inresa antas. Förordningen innehåller också bestämmelser om förutsättningarna för användning av självbetjäningssystem, elektroniska spärrar och system för automatiserad gränskontroll vid gränsövergångarna, om en medlemsstat beslutar att införa sådan teknik. I och med ändringen av förordningen kan medlemsstaterna inrätta nationella program för underlättande av gränspassage för att göra det möjligt att undanta förhandskontrollerade tredjelandmedborgare från vissa aspekter av de noggranna kontrollerna vid inresa.

2.1.3 Genomförandeakter

I artikel 13, 21, 36, 50 och 72 i EES-förordningen föreskrivs om kommissionens behörighet att anta genomförandeakter som kompletterar förordningen i en kommitté som avses i förordning (EU) nr 182/2011 (Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter).

Genomförandeakterna gäller tekniska krav för uppgifter som lagras i in- och utresesystemet och informationssystemanslutningar, prestandakrav för informationssystem, sparande, ändring och radering av uppgifter samt praktiska åtgärder relaterade till åtkomst till uppgifter, tekniska åtgärder relaterade till sparande och användning av logguppgifter samt detaljerat innehåll i uppgifter som ska lämnas till kommissionen enligt förordningen och till registrerade enligt artikel 50.1 i förordningen.

Genomförandeakterna finns tillgängliga på <https://eur-lex.europa.eu> med EES-förordningens Celex-nummer [32017R2226](#).

2.2 Europeiska systemet för reseuppgifter och resetillstånd (Etias)

2.2.1 Mål

Genom Etias-förordningen inrättas ett nytt EU-omfattande informationssystem, vars syfte enligt artikel 4 i förordningen är att bidra till en hög säkerhet samt till att förebygga och förhindra olaglig invandring och att skydda folkhälsan inom EU- och Schengenområdet. Syftet med Etias-systemet är också att öka in- och utresekontrollernas effektivitet och stödja syftet med Schengens informationssystem (SIS) avseende registreringar och bidra till att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott eller andra grova brott samt felfri identifiering av personer.

Personrelaterade säkerhetsrisker, risker för olaglig invandring eller en hög epidemisk risk bedöms innan personen anländer till gränsövergångsstället. Enligt artikel 3 i förordningen avses med säkerhetsrisk en risk för hot mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten eller de internationella förbindelserna för någon av medlemsstaterna. Med risk för olaglig invandring avses en risk för att en tredjelandsmedborgare inte uppfyller villkoren för inresa och vistelse enligt kodexen om Schengengränserna och med hög epidemisk sjukdomar med epidemisk potential enligt definitionen i Världshälsoorganisationens (WHO) internationella hälsoreglemente eller enligt Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) och andra infektionssjukdomar eller smittsamma parasitsjukdomar om de omfattas av skyddsbestämmelser som är tillämpliga på medlemsstaternas medborgare.

2.2.2 Huvudsakligt innehåll

Tillämpningsområde

Enligt artikel 2 i förordningen är Etias-förordningen tillämplig på tredjelandsmedborgare som inte omfattas av viseringskrav för vistelse på medlemsstaternas territorium i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod. Dessutom är förordningen tillämplig på tredjelandsmedborgare som inte omfattas av viseringskrav för att de är familjemedlemmar till en unionsmedborgare enligt direktivet om fri rörlighet eller familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som har rätt till fri rörlighet med stöd av avtal mellan unionen, dess medlemsstater och ett tredjeland på samma sätt som unionsmedborgare och som saknar uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet eller uppehållstillstånd enligt förordning (EG) nr 1030/2002.

Enligt artikel 2 tillämpas förordningen inte på

- flyktingar, statslösa personer eller andra personer som inte är medborgare i något land och som är bosatta i en medlemsstat och innehar en resehandling som utfärdats av denna medlemsstat,
- tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till en unionsmedborgare, omfattas av direktivet om fri rörlighet samt innehar ett sådant uppehållskort som avses i direktivet,
- tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som med stöd av avtal mellan unionen och dess medlemsstater samt tredjelandet har samma rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare och som innehar ett sådant uppehållskort som avses i direktivet om fri rörlighet eller direktiv (EG) nr 1030/2002,
- tredjelandsmedborgare som har en annan handling som berättigar till vistelse enligt artikel 2.16 i kodex om Schengengränserna än ovan avsett uppehållskort eller uppehållstillstånd med undantag för visering eller tillstånd som beviljats för tiden för handläggning av den första ansökan om uppehållskort, uppehållstillstånd eller asyl,
- innehavare av enhetliga viseringar,
- innehavare av nationella viseringar för längre vistelse,
- medborgare i Andorra, Monaco eller San Marino samt innehavare av pass som utfärdats av Vatikanstaten eller Heliga stolen,

RP 173/2021 rd

- tredjelandsmedborgare som innehar ett tillstånd för lokal gränstrafik som utfärdats av medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1931/2006 om innehavaren utnyttjar sin rätt enligt ordningen för lokal gränstrafik,
- diplomater,
- personer eller personkategorier som avses i artikel 6.1 a–f i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (till exempel civila besättningsmedlemmar i transportmedel och räddnings- och biståndspersonal),
- tredjelandsmedborgare som innehar ett diplomatpass eller tjänstepass och som har undantagits från viseringskravet i enlighet med ett internationellt avtal som ingåtts mellan unionen och ett tredjeland.,
- personer som ålagts ett viseringskrav i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) 2018/1806,
- tredjelandsmedborgare som utövar sin rätt till rörlighet i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU eller (EU) 2016/801.

Etias-systemets struktur

Etias består av Etias informationssystem, Etias centralenhet och nationella Etias-enheter (artikel 5). Eu-LISA utvecklar Etias informationssystem och ansvarar för dess tekniska administration (artikel 6, 73 och 74). Eu-LISA säkerställer också interoperabiliteten mellan Etias informationssystem och andra EU-informationssystem (artikel 11). Dessutom gör Etias centrala system sökningar i vissa av Interpols databaser (artikel 12). Etias informationssystem består av ett centralt system, en gemensam databas för identitetsuppgifter (CIR), ett enhetligt gränssnitt i varje medlemsstat, kommunikationsinfrastruktur mellan olika system, en offentlig webbplats och en applikation för mobila enheter, olika verktyg för sökande av resetillstånd, en nätportal för transportörer, en webbtjänst och programvara för behandling av ansökningar (artikel 6). Medlemsstaterna ansvarar för uppkopplingen av Etias-systemet till de enhetliga nationella gränssnitten samt inrättandet av de nationella Etias-enheterna och deras verksamhet. Medlemsstaterna ansvarar också för organisationen av centrala åtkomstpunkter och nationella behöriga myndigheter i brottsbekämpande syfte samt för inlämnande av uppgifter till Etias bevakningslista. Den nationella Etias-enheten ansvarar för sin del för att personuppgifter behandlas på ett säkert sätt (artikel 59).

Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i förordningen utgör en del av Etias centralsystem. Bevakningslistan innehåller uppgifter som rör personer som misstänks ha begått eller deltagit i ett terroristbrott eller ett annat grovt brott eller avseende vilka det, utifrån en allmän personbedömning, finns faktiska indikationer på eller rimliga skäl att anta att de kommer att begå ett terroristbrott eller ett annat grovt brott. Medlemsstaterna och Europol kan lägga till uppgifter på Etias bevakningslista (artikel 35). På Etias bevakningslista sparas inte uppgifter om de motsvarar en efterlysning i SIS-systemet. Medlemsstaterna och Europol ska regelbundet och minst en gång om året granska och kontrollera att de uppgifter som de fört in på Etias bevakningslista är fortsatt riktiga och uppdaterade.

Etias centralenhet inrättas som en del av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, och den bedriver verksamhet dygnet runt, sju dagar i veckan. Centralenheten ansvarar för bland annat den automatiserade behandlingen av ansökningar om resetillstånd och relaterade kontroller, vid behov inledning av manuell behandling av ansökningar, införande av särskilda riskindikatorer samt informerandet av resenärer (artikel 7). Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som ska fungera som den nationella Etias-enheten (artikel 8). De nationella Etias-enheterna ansvarar för att undersöka och besluta om ansökningar om resetillstånd i de fall där den automatiserade behandlingen har gett en träff och en manuell behandling av ansökan har inletts av Etias centralenhet. Dessutom ansvarar de nationella Etias-enheterna för kontakterna med andra medlemsstaters nationella enheter i samband med behandlingen av ansökningar om resetillstånd.

Etias granskningsnämnd med en rådgivande funktion inrättas härmed inom Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (artikel 9). Den består av en företrädare för var och en av de nationella Etias-enheterna, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europol. Etias granskningsnämnd ska höras när särskilda riskindikatorer införs och när Etias bevakningslista genomförs. Etias granskningsnämnd utfärdar yttranden, riktlinjer, rekommendationer och bästa metoder. Genom förordningen inrättas också Etias oberoende rådgivningsnämnd för grundläggande rättigheter som består av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns ombud för grundläggande rättigheter, en företrädare för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns rådgivande forum för grundläggande rättigheter, en företrädare för Europeiska datatillsynsmannen, en företrädare för Europeiska dataskyddsstyrelsen och en företrädare för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (artikel 10). Etias rådgivningsnämnd för grundläggande rättigheter genomför regelbundna utvärderingar och utfärdar rekommendationer till Etias granskningsnämnd om inverkan på de grundläggande rättigheterna av behandlingen av ansökningar och genomförandet av Etias sökregler som avses i artikel 33, särskilt när det gäller rätten till privatliv, skydd av personuppgifter och icke-diskriminering. Etias granskningsnämnd och Etias rådgivningsnämnd för grundläggande rättigheter ska sammanträda minst två gånger om året.

Ansökan om resetillstånd

Enligt Etias-förordningen avses med resetillstånd ett beslut som krävs för tredjelandsmedborgare som är undantagna från viseringskravet och som omfattas av förordningens tillämpningsområde för att uppfylla inresevillkoren enligt artikel 6.1 b i kodexen om Schengengränserna. Enligt artikel 14.1 i kodexen om Schengengränserna ska en tredjelandsmedborgare som inte uppfyller samtliga inresevillkor enligt artikel 6.1 nekans inresa till medlemsstaternas territorium. Enbart beviljandet av resetillstånd ger dock inte automatiskt rätt att resa in i landet.

I kapitel II i förordningen föreskrivs om ansökan om resetillstånd. Sökande ska lämna in ansökan genom att fylla i ett elektroniskt ansökningsformulär på den särskilda webbplatsen eller mobilappen för mobila enheter i tillräckligt god tid innan den planerade resan eller, om de redan befinner sig på medlemsstaternas territorium, innan giltighetstiden för ett befintligt resetillstånd som de innehar löper ut (artikel 15). Ansökan får lämnas in av den sökande eller av en annan person eller en kommersiell mellanhand som sökanden anlitar för att lämna in ansökan för hans eller hennes räkning. I artikel 16 i förordningen föreskrivs i detalj om den offentliga webbplatsen och appen för mobila enheter som är tillgängliga på medlemsstaternas alla officiella språk.

På ansökningsformuläret ska sökanden ange de uppgifter om vilka föreskrivs i artikel 17 i förordningen, bland annat personuppgifter, uppgifter om resehandlingen, kontaktuppgifter, uppgifter om utbildning och yrke, uppgifter om medlemsstaten för den första planerade vistelsen samt uppgifter om släktband om sökandens ställning är familjemedlem. Dessutom ska sökanden

svara på frågor om han eller hon fällt för terroristbrott eller grova brott som avses i förordningen, han eller hon vistats i ett visst krigs- eller konfliktdrabbat område eller om han eller hon varit föremål för ett beslut genom vilket vederbörande ålagts att lämna en medlemsstats territorium eller territoriet för ett tredjeland eller om ett beslut om återvändande utfärdats för hans eller hennes räkning.

Resetillstånd kostar 7 euro (artikel 18). Avgiften för resetillstånd tas inte ut för sökande som är under 18 år eller över 70 år vid tidpunkten för ansökan. Dessutom beviljas viseringsbefriade familjemedlemmar till unionsmedborgare resetillstånd avgiftsfritt. Drift- och underhållskostnaderna för Etias informationssystem, Etias centralenhet och de nationella Etias-enheterna täcks helt av intäkterna från avgifterna för resetillstånd. Avgifterna kan vid behov anpassas med beaktande av de kostnader som uppkommit.

Behandling av ansökningar om resetillstånd i Etias centrala system

I kapitel III i förordningen föreskrivs om behandlingen av ansökningar om resetillstånd i Etias centrala system. Etias centrala system behandlar ansökningsakterna automatiskt och jämför uppgifterna med uppgifter i SIS, in- och utresesystemet, VIS och Eurodac samt uppgifter i Europols databaser och Interpols databas över stulna och förkomna resehandlingar (SLTD) samt Interpols databas över resehandlingar som är föremål för ett meddelande (TDAWN) (artikel 20). I jämförelsen kontrolleras i synnerhet, om det i de ovan nämnda systemen finns meddelanden om resehandlingarna eller om sökanden har nekats inresa och vistelse eller är efterlyst för att gripas eller utlämnas. Dessutom kontrollerar systemet bland annat, om sökandens resetillstånd har nekats, återkallats eller ogiltigförklarats, om sökanden överskridit den tillåtna vistelsetiden enligt in- och utresesystemet, om sökanden nekats inresa eller om sökandens visering för kortare vistelse har nekats, återkallats eller ogiltigförklarats samt om personen registrerats som asylsökande i Eurodac-systemet. SIS-systemet kontrollerar också om personen utfärdats beslut om återvändande, om personen anmäls försvunnen eller bör utsättas för diskreta kontroller eller särskilda kontroller. Om jämförelsen med SIS-systemet ger en träff, skickar Etias centrala system ett automatiserat meddelande till Sirenekontoret i den registrerande medlemsstaten, varefter Sirene vidtar relevanta fortsatta åtgärder i samarbete med den nationella Etias-enheten.

Etias centrala system jämför också uppgifterna i ansökan om resetillstånd med uppgifter på Etias bevakningslista och med särskilda riskindikatorer i Etias sökregler. Enligt artikel 33 i förordningen avses med Etias sökregler en algoritm som möjliggör profilering genom en jämförelse av de registrerade uppgifterna i en ansökningsakt med särskilda riskindikatorer som tyder på säkerhetsrisker, risk för olaglig invandring eller höga epidemirisker. Vid fastställandet av riskindikatorer används olika slags statistik och information från medlemsstaterna. Centralenheten registrerar Etias sökregler i Etias centralsystem. Riskindikatorerna får inte endast basera sig på en persons kön eller ålder eller andra diskriminerande grunder, såsom etniskt ursprung eller minoritetstillhörighet.

Om den automatiserade behandlingen inte ger någon träff utfärdar Etias centrala system automatiskt ett resetillstånd och underrättar sökanden om det (artikel 21). Om den automatiserade behandlingen ger en eller flera träffar behandlas ansökan manuellt vid Etias centralenhet inom 12 timmar. Om uppgifterna efter behandlingen motsvarar sökandens uppgifter eller om det fortfarande råder tvivel om sökandens identitet, skickas ansökan till den nationella Etias-enheten för manuell behandling. Om den automatiserade behandlingen visar att den sökande har svarat jakande på någon av frågorna i ansökan och det inte förekommer någon annan träff ska ansökan skickas direkt till den nationella Etias-enheten.

RP 173/2021 rd

I artikel 24 i förordningen finns särskilda bestämmelser om familjemedlemmar till unionsmedborgare eller till tredjelandsmedborgare som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten, såsom att risken olaglig invandring inte bedöms för deras del. Avgiften för resetillstånd tas inte heller ut av familjemedlemmar.

Behandling av ansökan om resetillstånd vid nationella Etias-enheter

En övervägande majoritet av ansökningarna kommer troligen att få ett positivt svar på automatiserad väg. Resetillstånd bör dock inte nekas, ogiltigförklaras eller återkallas enbart med hänvisning till den automatiserade behandlingen av personuppgifterna i ansökan. Därför bör de ansökningar som lett till en träff behandlas manuellt av en nationell Etias-enhet enligt kapitel IV i förordningen. Artikel 25 i förordningen innehåller bestämmelser om fastställandet av den ansvariga medlemsstaten (artikel 25).

Enligt artikel 26 i förordningen har den nationella Etias-enheten åtkomst till ansökningsakten och eventuella anknyttande ansökningsakter samt till alla träffar som uppkommit vid den automatiserade behandlingen. Den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten ska antingen utfärda eller neka resetillstånd. Den ska i samtliga fall göra en individuell bedömning av säkerhetsrisken, risken för olaglig invandring eller den höga epidemirisken.

När den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten bedömer att de uppgifter som sökanden lämnat på ansökningsformuläret är otillräckliga för att den ska kunna fatta beslut får den begära ytterligare upplysningar eller handlingar från sökanden (artikel 27). Ytterligare upplysningar ska begäras på begäran av en medlemsstat som rådfrågats i enlighet med artikel 28. Sökanden ska lämna ytterligare upplysningar inom tio dagar från mottagandet av begäran. Den ansvariga medlemsstatens nationella Etias-enhet kan i undantagsfall, som en sista utväg och när allvarliga tvivel kvarstår, inkalla sökanden till intervju vad gäller den information eller dokumentation som tillhandahållits av sökanden på sitt konsulat i sökandens hemvistland närmast sökandens hemort.

Enligt artikel 3.1.20 avses med konsulat en medlemsstats diplomatiska beskickning eller en medlemsstats konsulat i enlighet med definitionen i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 33/1980). Om det är i sökandens intresse får intervjun undantagsvis äga rum på ett konsulat som är beläget i ett annat land än sökandens bosättningsland. Om det konsulat som ligger närmast sökandens bosättningsort är beläget på mer än 500 kilometers avstånd ska sökanden erbjudas möjlighet att genomföra intervjun på distans med hjälp av audio- och videokommunikation. Om avståndet är mindre än 500 kilometer får sökanden och den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten tillsammans komma överens om att använda sådan audio- och videokommunikation. Kallelsen till intervjun ska skickas inom 72 timmar efter det att sökanden lämnat in ytterligare upplysningar eller handlingar, och intervjun ska äga rum inom tio dagar efter kallelsen. Efter intervjun ska intervjuaren avge ett yttrande med en motivering till sina rekommendationer.

I artikel 28 och 29 i förordningen föreskrivs om samråd med andra medlemsstater och Europol under den manuella behandlingen av en ansökan om resetillstånd. Om en medlemsstat konstateras ha fört in eller tillhandahållit de uppgifter som gav upphov till träffen ska samråd ordnas med den nationella Etias-enhet i medlemsstaten som behandlar ansökan. Kontakterna upprätthålls av de nationella Etias-enheter. Den nationella Etias-enheten i den rådfrågade medlemsstaten ska i ett motiverat yttrande tillstyrka eller avstyrka ansökan. Den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten får också rådfråga den nationella Etias-enheten i en eller flera

medlemsstater eller Europol med anledning av en sökandes svar på begäran om ytterligare upplysningar. De nationella Etias-enheterna i de rådfrågade medlemsstaterna och Europol ska svara inom 60 timmar från den dag samrådet meddelades. Om en medlemsstat eller Europol inte svarar inom utsatt tid ska ansökan anses tillstyrkt. Om den nationella Etias-enheten i minst en av de rådfrågade medlemsstaterna avstyrker ansökan ska den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten neka resetillstånd i enlighet med artikel 37.

Beslut om ansökan om resetillstånd

I kapitel VI i förordningen föreskrivs om beslut om ansökan om resetillstånd. Kapitlet innehåller bestämmelser om tidsfrister för beslutsfattande och när resetillstånd kan beviljas, nekas, ogiltigförklaras eller återkallas. Enligt artikel 32 i förordningen ska beslut om ansökningar om resetillstånd fattas inom 96 timmar från det att ansökan lämnats. Likaså ska beslut fattas inom 96 timmar från det att ytterligare upplysningar eller handlingar lämnats av sökanden. När en sökande kallas till intervju ska beslut om ansökan fattas senast 48 timmar efter det att intervjun har ägt rum. Etias centralenhet eller den nationella enhet som fattat beslut lägger till information om beslutet i Etias centrala system. När resetillståndet har utfärdats eller nekats ska sökanden erhålla ett meddelande via e-posttjänsten (artikel 38).

Enligt artikel 36 i förordningen ska resetillstånd utfärdas när prövningen av en ansökan visar att det inte finns några faktiska indikationer på, eller rimliga skäl på grundval av faktiska indikationer, att anta att personens vistelse på medlemsstaternas territorium innebär en säkerhetsrisk, risk för olaglig invandring eller hög epidemisk. Om tvivel råder huruvida det föreligger tillräckliga skäl att neka resetillstånd ska den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten ha möjlighet, även efter en intervju, att utfärda ett resetillstånd med en flaggning som innebär en rekommendation till gränsmyndigheterna att utföra en fördjupad kontroll. Flaggning kan också göras på begäran av en rådfrågad medlemsstat. Flaggningen tas bort med automatik när gränsmyndigheterna har utfört kontrollen och infört inreseposten i in- och utresesystemet. Flaggning kan också läggas till om en träff var felaktig eller om den manuella behandlingen har visat att det inte fanns något skäl att neka resetillstånd.

Om en medlemsstat i undantagsfall anser att det är nödvändigt att låta en tredjelandsmedborgare resa in på dess territorium av humanitära skäl, av hänsyn till nationella intressen eller på grund av internationella förpliktelser, bör den ha möjlighet att utfärda ett tillfälligt resetillstånd med begränsad territoriell giltighet (artikel 44).

Resetillståndet gäller i tre år eller till dess att den resehandling som legat till grund för ansökan löper ut, beroende på vilket som infaller först. Ett resetillstånd med begränsad territoriell giltighet är giltigt i högst 90 dagar från dagen för den första inresan på grundval av detta tillstånd. Ett resetillstånd ger inte automatiskt rätt till inresa eller vistelse, utan förutsättningarna för inresa bedöms i samband med gränskontrollen.

Enligt artikel 37 i förordningen ska resetillstånd nekas om sökanden använt en resehandling som har anmälts som förkommen, stulen, förskingrad eller ogiltig, om sökanden innebär en säkerhetsrisk, en risk för olaglig invandring eller en hög epidemisk, om sökanden är en person för vilken en registrering införts i SIS i syfte att neka inresa och vistelse eller inte besvarar en begäran om ytterligare upplysningar eller handlingar eller inte inställer sig till en intervju. Resetillstånd ska också nekas om det vid tidpunkten för ansökan finns rimliga och allvarliga skäl att ifrågasätta uppgifternas äkthet, tillförlitligheten vad gäller sökandens påståenden, de styrkande handlingar som sökanden lämnat eller innehållets sanningshalt. Att resetillstånd tidigare nekats ska inte automatiskt leda till avslag på en ny ansökan.

RP 173/2021 rd

Resetillstånd ska ogiltigförklaras om det framgår att villkoren för att utfärda tillståndet inte var uppfyllda vid utfärdandet (artikel 40) eller återkallas om det framgår att villkoren för utfärdandet inte längre är uppfyllda (artikel 41). Resetillstånd ska ogiltigförklaras eller återkallas med hänvisning till ett eller flera av de skäl för att neka resetillstånd som anges i artikel 37. Beslutet om ogiltigförklarande eller återkallande fattas av den nationella Etias-enheten.

Sökande vars resetillstånd har nekats, ogiltigförklarats eller återkallats bör ha rätt att överklaga beslutet enligt den nationella rätten i Etias-enhetens medlemsstat. Rätt till omprövning föreligger dock inte om resetillståndet har återkallats på sökandens begäran.

Lagringstid för uppgifter i Etias centrala system

Enligt artikel 54 i förordningen ska alla ansökningsakter lagras i Etias centrala system under resetillståndets giltighetstid eller fem år från den dag då det sista beslutet om att neka, ogiltigförklara eller återkalla resetillståndet fattades. När lagringsperioden löpt ut ska ansökningsakten automatiskt raderas ur Etias centrala system. Efter det att resetillståndets giltighetstid gått ut kan uppgifterna lagras i Etias centrala system under högst tre år endast med sökandens uttryckliga samtycke, och endast för att underlätta en ny ansökan. Sökanden kan när som helst återkalla sitt samtycke enligt artikel 7.3 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 55 i förordningen är Etias centralenhet och de nationella Etias-enheterna skyldiga att uppdatera de uppgifter som lagras i Etias centrala system och säkerställa att uppgifterna är korrekta. Uppgifter som lagts till i ansökningsakten direkt av den sökande får dock inte ändras. Artikeln innehåller processuella regler för situationer där det finns bevis för att uppgifter som registrerats i Etias centrala system av Etias centralenhet innehåller fel. Om en tredjelandsmedborgare har beviljats medborgarskap i en medlemsstat eller blivit en person på vilken Etias-förordningen inte tillämpas, ska den nationella Etias-enheten beroende på fallet antingen på eget initiativ eller på begäran utan dröjsmål radera ansökningsakten från Etias centrala system.

Myndigheters åtkomst till uppgifter som lagrats i Etias centrala system

Enligt artikel 13 i förordningen beviljas åtkomst till Etias informationssystem endast vederbörligen bemyndigad personal vid Etias centralenhet och de nationella Etias-enheterna samt i vissa situationer gräns- och invandringsmyndigheterna. I förordningen föreskrivs dessutom om användningen av Etias centrala system för brottsbekämpande ändamål. Transportörers åtkomst till systemet har begränsats till sökningar i Etias informationssystem för att kontrollera om en rese-
när har resetillstånd.

I samband med gränskontrollen ska det kontrolleras att personen har gällande resetillstånd. I detta syfte ska gränskontrollanterna läsa uppgifterna i resedokumentet elektroniskt i samband med den normala gränskontrollprocessen. Enligt artikel 47 i förordningen görs sökningar i Etias centrala system med de uppgifter som finns i resehandlingens maskinläsbara fält. Etias centrala system underrättar gränsmyndigheterna automatiskt om flaggningar relaterade till resetillståndet och om orsakerna till dem. Flaggningen kan medföra en skyldighet att utföra en fördjupad kontroll. Gränsmyndigheterna har rätt att vid behov söka i ytterligare uppgifter om flaggningen i Etias centrala system. Om resetillståndet kommer att löpa ut under de närmaste 90 dagarna ska gränsmyndigheterna informera innehavaren av resetillståndet om den återstående giltighetstiden, om möjligheten att lämna in en ansökan om ett nytt resetillstånd även under vistelsen på medlemsstaternas territorium samt om skyldigheten att inneha ett giltigt resetillstånd för hela

varaktigheten av en kortare vistelse. Informationen kan ges muntligen eller med hjälp av utrustning som installerats vid gränsövergångsstället och som ger personen möjlighet att själv kontrollera resetillståndets uppgifter.

Enligt artikel 49 i förordningen kan invandringsmyndigheter göra sökningar i Etias centrala system med personens identitetsuppgifter eller resehandlingens uppgifter för att kontrollera om villkoren för inresa till och vistelse inom medlemsstaternas territorium uppfylls samt relaterade åtgärder för till exempel återvändandesyften. Åtkomsten till uppgifterna förutsätter att en tidigare sökning gjorts i in- och utresesystemet med stöd av artikel 26 i EES-förordningen och att sökresultatet visar att in- och utresesystemet inte innehåller någon registrering som visar att tredjelandsmedborgaren har vistats inom medlemsstaternas territorium. Etias centrala system meddelar om personen har giltigt resetillstånd. Etias centrala system meddelar också om resetillståndets giltighet under de följande 90 dagarna och den återstående giltighetstiden.

Kapitel X i förordningen innehåller bestämmelser om medlemsstaternas utsedda myndigheters och Europols åtkomsträtt till uppgifter i Etias centrala system i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott eller andra grova brott (brottsbekämpande ändamål). Med en utsedd myndighet avses en myndighet som enligt den nationella lagstiftningen ansvarar för bekämpning, avslöjande eller utredning av terroristbrott eller andra grova brott. Varje medlemsstat ska utse en eller flera centrala åtkomstpunkter som behandlar utsedda myndigheters begäran att ta del av uppgifter i Etias centrala system för brottsbekämpande ändamål (artikel 50). De centrala åtkomstpunkterna ska vara oberoende av de utsedda myndigheterna och ska självständigt ansvara för att åtkomstvillkoren för Etias centrala system iakttas.

Den centrala åtkomstpunkten verifierar att de villkor för att begära åtkomst till Etias centrala system som anges i artikel 52 är uppfyllda. I syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott kan utsedda myndigheter begära åtkomst till uppgifter i Etias centrala system om detta är nödvändigt och proportionerligt i vissa enskilda fall och om det finns bevis för eller en motiverad orsak till att anse att åtkomsten till uppgifter i Etias centrala system kan bidra till att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda ett terroristbrott eller grovt brott. Sökning i Etias centrala system ger inte åtkomst till uppgifterna om utbildning i ansökan om resetillstånd. I brådskande fall kan den centrala åtkomstpunkten behandla begäran omedelbart och utföra verifieringen först i efterhand (artikel 51).

Ansvar för uppgiftsbehandling och utlämnande av uppgifter

Utöver bestämmelserna i Etias-förordningen är den allmänna dataskyddsförordningen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål tillämplig på behandling av personuppgifter. Enligt artikel 76 i förordningen ska varje medlemsstat använda automatiserade processer för att söka i Etias centrala system vid de yttre gränserna. När en medlemsstat behandlar personuppgifter i Etias centrala system anses den nationella Etias-enheten enligt artikel 57 i förordningen vara personuppgiftsansvarig som avses i artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den har centralt ansvar för denna medlemsstats behandling av personuppgifter i Etias centrala system. Medlemsstaten ska se till att endast vederbörligen bemyndigad personal har tillgång till uppgifter när de utför sina arbetsuppgifter. Förordningen innehåller också bestämmelser om skyldigheten att registerföra databehandlingstransaktionerna i en logg.

Enligt artikel 65 i förordningen får personuppgifter i Etias centrala system inte överföras eller göras tillgängliga för tredjeländer, internationella organisationer eller privata aktörer, med undantag för överföring till Interpol för den automatiserade behandling som avses i förordningen.

Förbudet är också tillämpligt när medlemsstater vidarebehandlar uppgifter på nationell nivå eller mellan medlemsstater.

Som ett undantag till den regeln bör det emellertid vara möjligt att under särskilda strikta villkor överföra sådana personuppgifter till ett tredjeland om överföringen är nödvändig i enskilda fall i återvändandesyften. Utsedda myndigheter kan också överföra personuppgifter till ett tredjeland i brådskande undantagsfall om en överhängande fara föreligger som är kopplad till ett terroristbrott eller om en persons liv är i omedelbar fara med anledning av ett grovt brott. Dessutom har medlemsstaternas utsedda myndigheter rätt att överföra uppgifter, om det är nödvändigt för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott. I ovan nämnda situationer kan uppgifter överföras till ett tredjeland endast när det har säkerställts att det begärande tredjelandet å sin sida kommer att tillhandahålla de medlemsstater som har tagit Etias i drift eventuell information som det har inom ramen för Etias-systemet.

Transportörernas skyldigheter

I kapitel VII i förordningen föreskrivs om transportörernas skyldighet att använda Etias informationssystem. Enligt artikel 45 i förordningen ska lufttrafikföretag, transportörer som bedriver sjötrafik och internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss sända en förfrågan till Etias informationssystem för att kontrollera om tredjelandsmedborgare som omfattas av kravet på resetillstånd innehar ett giltigt resetillstånd. Kontrollen måste göras innan passageraren går ombord. Transportörerna kan sända en förfrågan till Etias informationssystem via en säker åtkomst till en nätportal för transportörer. Kommissionen antar närmare bestämmelser om driftsvillkoren för nätportalen för transportörer och de dataskydds- och säkerhetsregler som är tillämpliga. Eu-LISA ansvarar för nätportalens säkerhet och skyddet av personuppgifter. Etias informationssystem ger via nätportalen för transportörer transportörerna ett svar i form av OK/NOT OK som anger huruvida personen har ett giltigt resetillstånd eller inte. Enligt förordningen kan ett svar i form av OK/NOT OK inte anses vara ett beslut om att tillåta eller neka inresa enligt kodexen om Schengen gränserna.

Enligt artikel 45 i förordningen påförs transporter enligt artikel 26.2 i Schengenkonventionen och artikel 4 i det så kallade direktivet om transportörsansvar (rådets direktiv 2001/51/EG om komplettering av bestämmelserna i artikel 26 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet) om de transporterar sådana tredjelandsmedborgare av resetillstånd krävs men som saknar gällande resetillstånd. Sanktionerna är dock inte tillämpliga om transportörerna i fråga om samma tredjelandsmedborgare redan omfattas av de sanktioner som fastställs i enlighet med Schengenavtalet och direktivet om transportörsansvar.

Enligt förordningen är transportörerna inte skyldiga att kontrollera passagerarens innehav av giltigt resetillstånd om det är tekniskt omöjligt att göra en förfrågan på grund av fel på någon del av Etias informationssystem. Då åläggs transportörer inte sanktioner (artikel 46). För internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss är kontrollen av resetillstånd under de första tre åren efter det att Etias tagits i drift frivillig och sanktionsbestämmelserna gäller inte för dessa transportörer (artikel 45.9).

Om tredjelandsmedborgare nekas inresa ska den transportör som fört dem till de yttre gränserna luftvägen, sjövägen eller landvägen vara skyldig att omedelbart ta på sig ansvaret för dem igen enligt artikel 45.8 i förordningen. På begäran från gränsmyndigheterna är transportörerna skyldiga att ombesörja tredjelandsmedborgarnas återvändande antingen till det tredjeland som de transporterades från, till det tredjeland som utfärdat tredjelandsmedborgarnas resetillstånd eller till något annat tredjeland som med säkerhet tillåter inresa.

Registrerades rättigheter, rättsskydd och påföljder

Artikel 64 i förordningen innehåller bestämmelser om rätten till tillgång till uppgifter om behandlingen av personuppgifter och andra rättigheter som innehas av registrerade tredjelandsmedborgare som lämnat in ansökan om resetillstånd. Registrerade kan lämna en begäran om rättelse, komplettering eller radering av sina personuppgifter eller om begränsning av behandlingen av dem till Etias centralenhet eller den nationella Etias-enhet som ansvarar för ansökan. Begäran ska besvaras inom 30 dagar. Om den enhet som tagit emot begäran inte tänker rätta, komplettera eller radera personuppgifterna eller begränsa behandlingen av uppgifterna ska den utan dröjsmål anta ett administrativt beslut och skriftligen delge det till tredjelandsmedborgaren. Det beslutet ska även ge den registrerade personen information om möjligheten att invända mot beslutet och även om hur överklagande eller klagomål kan inges till behöriga myndigheter. Enligt artikel 55 i förordningen ska personen i fråga även ha tillgång till effektiva rättsmedel för att kunna säkerställa att uppgifterna som lagrats i Etias ändras eller raderas i situationer som avses i artikeln. De nationella dataskyddsmyndigheterna övervakar behandlingen av de personuppgifter som avses i Etias-förordningen tillsammans med Europeiska datatillsynsmannen.

Enligt artikel 62 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I artikel 63 i förordningen föreskrivs om medlemsstaternas skadeståndsskyldighet i situationer där en person, en medlemsstat eller Etias centrala system orsakats skada på grund av otillåten informationsbehandling eller någon annan åtgärd som är oförenlig med Etias-förordningen. På skadestånd tillämpas den svarande medlemsstatens nationella rätt.

Kompletterande förordningar

I anslutning till införandet av Etias-systemet har tre förordningar antagits för att förbättra åtkomsten till andra EU-informationssystem i syften som gäller Etias-systemet:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1150 om ändring av förordningarna (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/818 avseende fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem för syften med anknytning till EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1151 om ändring av förordningarna (EU) 2019/816 och (EU) 2019/818 avseende fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem för syften med anknytning till EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1152 om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861 och (EU) 2019/817 avseende fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem för syften med anknytning till EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd.

Syftet med förordningarna är att upprätta interoperabilitet mellan Etias informationssystem och in- och utresesystemet, VIS-, SIS-, Eurodac- och Ecris-TCN-systemen samt Europols uppgifter

RP 173/2021 rd

för att möjliggöra behandling av ansökningsakter i Etias centrala system på det sätt som avses i Etias-förordningen. I förordningarna föreskrivs om regler och förutsättningar för upprättandet av interoperabilitet för inhämtande av uppgifter som lagras i andra EU-informationssystem och Europoluppgifter för att automatiskt identifiera träffar. Den europeiska sökportalen (ESP), som inrättas genom förordningarna om interoperabilitet, kommer att göra det möjligt att utföra parallella sökningar. Dessutom fastställer förordningarna tekniska arrangemang, enligt vilka Etias regelbundet och automatiskt kontrollerar i andra EU-informationssystem om villkoren för lagring av ansökningsakter enligt Etias-förordningen fortfarande är uppfyllda.

Förordningarna (EU) 2021/1150 och (EU) 2021/1151 gäller informationssystemens interoperabilitet på EU-nivå och Etias centrala systems rätt att behandla uppgifter i andra EU-system och Europol, och de medför inga konsekvenser för den nationella lagstiftningen. I förordning (EU) 2012/1151 konstateras att den inte ålägger medlemsstaterna att ändra eller utvidga kategorierna för uppgifter om tredjelandsmedborgare som fastställts i Ecris-TCN-förordningen ((EU) 2019/816). Uppgiftsposten i Ecris-TCN-systemet bör endast kompletteras med flaggningar som anger att tredjelandsmedborgare enligt definitionen i förordningen har dömts för ett terroristbrott eller något annat grovt brott som förtecknas i bilagan till Etias-förordningen och koderna för dömande medlemsstater. En träff i Ecris-TCN bör inte i sig uppfattas så att den berörda tredjelandsmedborgaren har dömts i de angivna medlemsstaterna, utan förekomsten av tidigare fällande domar bör bekräftas endast på grundval av information från kriminalregistren i de berörda medlemsstaterna.

Förordning (EU) 2021/1152 innehåller ändringar av både EES-förordningen och Etias-förordningen. En del av ändringarna gäller interoperabiliteten på EU-nivå och Etias centralenhets rätt att behandla uppgifter i andra EU-system och Europolis uppgifter. Dessa bestämmelser påverkar inte den nationella lagstiftningen. I och med tillägget till artikel 20 i Etias-förordningen kontrollerar Etias centrala system i samband med den automatiserade behandlingen av ansökan om resetillstånd om sökanden motsvarar en person med flaggning i Ecris-TCN-systemet på grund av fällande dom för terroristbrott eller grovt brott som avses i Etias-förordningen i en medlemsstat. Om sökningen ger en träff kommer ansökan att behandlas manuellt av den nationella Etias-enheten.

Enligt nya artikel 25 a i Etias-förordningen har behörig personal vid de nationella Etias-enheterna direkt åtkomst till andra EU-informationssystem och har rätt att granska uppgifter i dem för att undersöka ansökningar om resetillstånd och fatta beslut om dem. Om en träff i Ecris-TCN-systemet är en följd av en den automatiserade behandlingen av ansökan ska den vederbörligen bemyndigade personalen vid de nationella Etias-enheterna i enlighet med nationell rätt också ha direkt eller indirekt åtkomst till de relevanta uppgifterna från den egna medlemsstatens nationella kriminalregister för att få information om tredjelandsmedborgaren. Enligt tillägget till artikel 20 i förordningen ska de nationella Etias-enheterna kontrollera uppgifterna i nationella straffregister innan beslut om resetillstånd fattas manuellt samt vid behov innan utlåtande ges till en annan medlemsstats nationella Etias-enhet.

Relaterade ändringar av EU-bestämmelser

Genom Etias-förordningen godkändes ändringar som Etias-systemet förutsätter även i följande förordningar:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa,

RP 173/2021 rd

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 515/2014 om inrättande, som en del av fonden för inre säkerhet, av ett instrument för ekonomiskt stöd för yttre gränser och visering och om upphävande av beslut nr 574/2007/EG,
- Kodex om Schengengränserna,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG, och
- EES-förordningen.

Ändringarna gäller tilläggande av resetillstånd som ett villkor för inresa som avses i kodexen om Schengengränserna, förfaranden för noggrann kontroll av tredjelandsmedborgare vid in- och utresa, inrättande av Etias centralenhet vid Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och eu-LISAs uppgifter relaterade till Etias centrala system.

2.2.3 Delegerade akter och genomförandeakter

Enligt artikel 89 i Etias-förordningen ges kommissionen från och med den 9 oktober 2018 befogenhet att anta delegerade akter om vissa helheter. De delegerade akterna gäller innehållet i ansökningsformuläret för resetillstånd, praktiska förfaranden för lämnande av ytterligare information eller handlingar till nationella Etias-enheter, avgift för resetillstånd, praktiska förfaranden för kontroll av status för ansökan om resetillstånd och tillståndets giltighetstid, Etias screeningregler, interoperabilitet mellan Etias-systemet och andra informationssystem, praktiska förfaranden för givande av samtycke till fortsatt lagring av ansökningsakten, ekonomiskt stöd till medlemsstaterna och en övergångsperiod och övergångsåtgärder relaterade till driften av systemet.

De delegerade akterna är tillgängliga på <https://eur-lex.europa.eu> med Etias-förordningens Celex-nummer [32018R1240](#).

I artikel 11, 15–17, 27, 33, 35, 38, 45, 48, 59, 73, 74, 83, 84 och 92 i Etias-förordningen föreskrivs om kommissionens behörighet att anta kompletterande genomförandeakter i en kommitté som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

Genomförandeakterna gäller praktiska åtgärder relaterade till ansökan om resetillstånd, driftsvillkoren för den offentliga webbplatsen och appen för mobila enheter, tekniska krav för uppgifterna i ansökningsformuläret, krav för audiovisuell distansförbindelse, standardformulär för beviljande, återkallande eller ogiltigförklaring av resetillstånd, tekniska krav för Etias centrala system och bevakningslista, dataskydd och anslutningar av informationssystem, behandling av uppgifter i Etias centrala system, logguppgifter, prestandakrav och kvalitetssäkring, grunder för riskindikatorer relaterade till Etias screeningregler, tekniska krav för genomförande av transportörers kontrollskyldighet, stöd för transportörer, beredskapsplaner relaterade till tekniska störningar i systemet och broschyrer för tredjelandsmedborgare.

Genomförandeakterna är tillgängliga på <https://eur-lex.europa.eu> med Etias-förordningens Celex-nummer [32018R1240](#).

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nationellt spelrum

EU-förordningen är i kraft som sådan och den får inte förklaras eller preciseras med nationella bestämmelser. Förordningen kan emellertid kräva kompletterande nationella bestämmelser. EES-förordningen anses förutsätta kompletterande nationell reglering av behandling av personuppgifter och den praktiska brottsbekämpningen inom ramen för in- och utresesystemet. Etias-förordningen anses i sin tur förutsätta kompletterande nationell reglering av den nationella Etias-enheten, överklagande av beslut om resetillstånd, villkor för inresa och vistelse i landet, transportörers skyldigheter och påföljder för försummelse av dem samt behandling av personuppgifter och den praktiska brottsbekämpningen inom ramen för Etias centrala system. Det nationella spelrummet och behovet av nationell kompletterande reglering beskrivs i detalj nedan.

3.2 Behandling av in- och utreseuppgifter

Behandling av uppgifter i in- och utresesystemet

Enligt artikel 9 i EES-förordningen ska varje medlemsstat utse de behöriga nationella gränsmyndigheterna, viseringsmyndigheterna respektive invandringsmyndigheterna och överlämna en förteckning över dessa behöriga nationella myndigheter till eu-LISA. I denna förteckning ska anges för vilka ändamål varje myndighet ska ha åtkomst till uppgifterna i in- och utresesystemet.

Enligt artikel 3.1.3 i förordningen avses med gränsmyndighet den gränskontrolltjänsteman som i enlighet med nationell rätt tilldelats uppgiften att genomföra in- och utresekontroller enligt definitionen i kodexen om Schengengränserna. Gränsmyndigheterna i Finland är Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen. Gränsbevakningsmyndigheten definieras i 3 § i utlänningslagen (301/2004). Alla gränskontrollmyndigheter har enhetliga befogenheter när det gäller gränskontrolluppgifter.

Gränsbevakningsväsendets uppgifter och befogenheter baserar sig på gränsbevakningslagen (578/2005), i synnerhet dess 28 §. Enligt 28 § 1 mom. 3 punkten i gränsbevakningslagen har en gränsbevakningsman, för att genomföra gränskontroller enligt kodexen om Schengengränserna, rätt att utan brottsmisstanke vidta de åtgärder enligt artikel 8.2 i kodexen om Schengengränserna som en minimikontroll ska omfatta. Enligt momentets 4 punkt har en gränsbevakningsman rätt att vidta de åtgärder enligt artikel 8.3 i kodexen om Schengengränserna som en noggrann kontroll vid inresa och utresa och en noggrann fördjupad kontroll ska omfatta när det gäller tredjelandsmedborgare. Enligt momentets 8 punkt har en gränsbevakningsman rätt att göra registerförfrågningar och registeranteckningar som förutsätts i kodexen om Schengengränserna.

Om polisens gränskontrolluppgifter och relaterade befogenheter föreskrivs i 2 kap. 21 § i polislagen (872/2011) och om Tullens gränskontrolluppgifter och -befogenheter i 31 § i tullagen (304/2016). Enligt paragraferna har en polisman och en tullman rätt att genomföra in- och utresekontroller med de befogenheter som föreskrivs för en gränsbevakningsman i bland annat 28 § i gränsbevakningslagen.

Enligt artikel 3.1.5 i förordningen avses med viseringsmyndighet en viseringsmyndighet enligt definitionen i VIS-förordningen. Viseringsmyndigheter i Finland är utrikesministeriet, Gränsbevakningsväsendet, polisen, Tullen och Migrationsverket med stöd av VIS-förordningen och 30 och 31 § i utlänningslagen. I 30 § i utlänningslagen föreskrivs om behörighet att pröva och

avgöra ansökan om visering och att förlänga visering. I 31 § i lagen föreskrivs om behörighet att upphäva och återkalla visering. Detaljerade bestämmelser om befogenheter relaterade till behandling av viseringsärenden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex), nedan *viseringskodex*, som med stöd av 17 § i utlänningslagen tillämpas på viseringsärenden i stället för förvaltningslagen.

Enligt artikel 3.1.4 a i förordningen avses med invandringsmyndighet för det första en myndighet som i enlighet med nationell rätt är ansvarig för att inom medlemsstaternas territorium kontrollera om villkoren för inresa till eller vistelse inom medlemsstaternas territorium är uppfyllda. Sådana myndigheter kan anses vara ovan beskrivna gränskontrollmyndigheter, uppehållstillståndsmyndigheter och myndigheter som utför övervakning av utlännningar.

I 67 § i utlänningslagen föreskrivs om Migrationsverkets behörighet att bevilja uppehållstillstånd. Enligt 60 § i utlänningslagen ska det första uppehållstillståndet före inresan till Finland sökas i det land där sökanden lagligen vistas. I 69 § i utlänningslagen föreskrivs om finska beskickningars behörighet att ta emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands. Enligt 129 a § i utlänningslagen omfattar övervakningen av utlännningar övervakning av efterlevnaden av utlänningslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och bekämpning av olaglig vistelse i landet. Enligt 212 § i lagen utövas tillsynen över iakttagandet av utlänningslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den av Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet. I 129 b § i lagen föreskrivs detaljerat om polisens och Gränsbevakningsväsendets befogenheter i övervakningen av utlännningar.

Enligt EES-förordningen avses med invandringsmyndigheter även myndigheter som är ansvariga för att inom medlemsstaternas territorium kontrollera om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa till eller vistelse på medlemsstaternas territorium är uppfyllda och fatta relaterade beslut i den mån den myndigheten inte är en beslutande myndighet som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU och som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut i första instans i sådana ärenden (artikel 3.1.4 b). Enligt avgränsningen av definitionen har asylmyndigheter inte åtkomst till systemet.

Enligt EES-förordningen avses med invandringsmyndigheter även myndigheter som är ansvariga för tredjelandsmedborgares återvändande till ett ursprungs- eller transittredjeland (artikel 3.1 c). Med återvändande avses enligt 146 a § i utlänningslagen ett förfarande för avlägsnande som innebär att en tredjelandsmedborgare som har fått ett beslut om nekad inresa, avvisning eller utvisning antingen frivilligt avlägsnar sig eller avlägsnas ur landet. I Finland fattas och verkställs beslut om återvändande av Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet. Polisen och Gränsbevakningsväsendet ansvarar för avlägsnandet en person ur landet. Migrationsverket ansvarar för arrangemangen för assisterat frivilligt återvändande tillsammans med förläggningen.

Användarrättigheterna till in- och utresesystemet, inklusive rätten att behandla biometriska uppgifter i situationer som avses i EES-förordningen, kan direkt anses bero på regleringen enligt EES-förordningen, kodexen om Schengengränserna och viseringskodexen samt de behöriga myndigheternas lagstadgade uppgifter. Behöriga myndigheter behöver således inte definieras i den nationella lagstiftningen, och det behövs ingen mer detaljerad nationell reglering av myndigheternas behörighet i uppgifter enligt EES-förordningen. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och eu-LISA om de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 65.

Enligt artikel 39 ska varje medlemsstat utse en myndighet som är registeransvarig i enlighet med artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 och som ska ha centralt

ansvar för den medlemsstatens behandling av uppgifter. Uppgifterna om den registeransvarige ska lämnas till kommissionen. Eftersom in- och utresesystemet anknyter till gränsförvaltningen, har det ansetts mest ändamålsenligt att utse staben för Gränsbevakningsväsendet till registeransvarig. Eftersom in- och utresesystemet är ett nytt EU-omfattande informationssystem, finns det inga tidigare nationella regelverk för registrering av behandlade personuppgifter. Det föreslås att 18 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet kompletteras på denna punkt.

Behandling av uppgifter i in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål

Enligt artikel 29 i in- och utresesystemet ska varje medlemsstat utse en eller flera centrala åtkomstpunkter som behandlar utsedda myndigheters begäran om åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål. Med en utsedd myndighet avses en myndighet som enligt den nationella lagstiftningen ansvarar för bekämpning, avslöjande eller utredning av terroristbrott eller andra grova brott. I Finland utgörs dessa myndigheter av polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten. Om myndigheternas uppgifter och befogenheter inom brottsbekämpning föreskrivs för polisens del i polislagen, för Gränsbevakningsväsendets del i gränsbevakningslagen och lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), för Tullens del i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och för Försvarsmaktens del i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014). Eftersom myndigheternas uppgifter och befogenheter direkt regleras av den gällande lagstiftningen, finns det inga behov av att separat föreskriva om brottsbekämpande myndigheter som avses i in- och utresesystemet eller om deras behörighet att lämna brottsbekämpningsbegäran enligt EES-förordningen. Varje medlemsstat ska föra en förteckning över de operativa enheter inom de utsedda myndigheterna som har rätt att begära åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet via de centrala åtkomstpunkterna.

De centrala åtkomstpunkterna ska vara oberoende av de utsedda myndigheterna och självständigt ansvara för att villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet enligt förordningen uppfylls. Vid beredningen har det bedömts att det är ändamålsenligt att utse de myndigheter som ansvarar för de centrala åtkomstpunkterna på lagnivå. Motsvarande praxis har också iakttagits i användningen av VIS-systemet för brottsbekämpning. Det föreslås också att det föreskrivs på lagnivå om den nationella åtkomstpunkten för användning av Eurodac-systemet för brottsbekämpning i anslutning till den lagstiftning som kompletterar förordningarna om användningen av Schengen-informationssystemet (RP 35/2021 rd).

Utlämnande av uppgifter till in- och utresesystemet

Användningen av in- och utresesystemet förutsätter att personuppgifter som behandlats av behöriga myndigheter utlämnas till in- och utresesystemet enligt villkoren i EES-förordningen. Om behöriga myndigheters behandling av personuppgifter föreskrivs i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019, nedan *personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet*), lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, nedan *personuppgiftslagen för polisen*), lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019, nedan *personuppgiftslagen för Tullen*) och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020, nedan *personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen*).

Personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet, polisen respektive Tullen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter till separat angivna EU-informationssystem i lagarna utan hinder av sekretessbestämmelser. Därför bör lagarna kompletteras med bestämmelser om

utlämnande av personuppgifter även till in- och utresesystemet. Personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen innehåller en mer allmän bestämmelse om utlämnande av uppgifter till EU:s gemensamma informationssystem (14 §). Enligt bestämmelsen får Migrationsverket, utrikesministeriet, beskickningar, polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen, trots sekretessbestämmelserna, lämna ut personuppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem, vilka inrättats genom förordningar som antagits med stöd av avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt enligt vad som föreskrivs i de förordningarna. Denna avdelning V kapitel 2 omfattar regleringen av EU:s politik avseende gränskontroll, asylsökande och invandring och således även behandlingssyftet med det nya in- och utresesystemets invandringsförvaltning. På denna punkt finns inga behov av att precisera regleringen.

In- och utreseuppgifter som lagras nationellt

Behandling av in- och utreseuppgifter för gränskontroll hör till den allmänna dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Den allmänna dataskyddsförordningen kompletteras av dataskyddslagen (1050/2018), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*) samt, när det gäller Gränsbevakningsväsendets behandling av personuppgifter, av personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet. Skyddet för personuppgifter inom den allmänna dataskyddsförordningens tillämpningsområde bör i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagen. Man bör undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 vp).

I 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet föreskrivs om behandling av personuppgifter vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen. Rättsgrunden för den nationella regleringen är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt 3 § i gränsbevakningslagen är en av Gränsbevakningsväsendets uppgifter att upprätthålla gränssäkerheten. Begreppet omfattar bland annat gränskontroller. Även polisen sköter gränskontrolluppgifter med stöd 2 kap. 21 § i polislagen och Tullen med stöd av 31 § i tullagen.

I 7 § 2 mom. 1 punkten i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet föreskrivs på ett allmänt plan om Gränsbevakningsväsendets specificeringar, beskrivningar och klassificeringar i anknytning till Gränsbevakningsväsendets uppgifter när det gäller behandlingssyftet som avses i paragrafen. Bestämmelsen omfattar bland annat om behandling av personuppgifter i syfte att fullgöra skyldigheterna enligt kodexen om Schengengränserna. I 2 mom. 2 punkten föreskrivs dessutom detaljerat om behandlingen av de uppgifter som avses i bilaga II till kodexen om Schengengränserna. Paragrafen begränsar inte i övrigt omfattningen av behandlingen av personuppgifter i uppgifter enligt kodexen om Schengengränserna. Enligt 4 § i lagen förutsätter behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Enligt artikel 40 i EES-förordningen får en medlemsstat i sitt nationella in- och utresesystem lagra de alfanumeriska uppgifter som den har fört in i in- och utresesystemet. Ett nationellt in- och utresesystem har under beredningen fortfarande ansetts vara relevant, och därför bör Finland använda det spelrum som artikel 40 tillåter. Enligt artikeln får biometriska uppgifter i in- och utresesystemet, dvs. digitala fotografier och fingeravtryck, dock inte sparas massvist för den nationella gränsbevakningens syften. Detta förutsätter en precisering av 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet. Enligt artikel 40 i förordningen får uppgifter inte lagras i nationella in- och utresesystem under längre tid än de lagras i in- och utresesystemet. Det

föreslås att en bestämmelse om radering av dessa uppgifter fogas till 40 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet.

I samband med gränspassage kan också sådana uppgifter behandlas som enligt EES-förordningen inte lagras i in- och utresesystemet. Exempel på sådana tilläggsuppgifter utgörs av uppgifter om fordon och syfte med gränspassagen. Eftersom regleringen enligt artikel 40 i EES-förordningen inte gäller sådana nationella tilläggsuppgifter, behöver regleringen av behandlingen av dem inte ändras.

Enligt 18 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet är staben för Gränsbevakningsväsendet personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i lagen. EES-förordningen förutsätter inte ändringar när det gäller in- och utreseuppgifter som lagras nationellt.

Personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet innehåller bestämmelser om behandling av uppgifter som avses i 7 § för andra ändamål än det ursprungliga (16 §) och om utlämnande av personuppgifter till andra myndigheter och om internationellt samarbete (kap. 4). I speciallagstiftningen avseende andra myndigheter finns dessutom bestämmelser om erhållande av uppgifter från Gränsbevakningsväsendet. Beroende på syftet med behandlingen tillämpas antingen den allmänna dataskyddsförordningen eller lagen om behandling av personuppgifter i brottmål på behandlingen av uppgifter. Det finns inga behov av ändringar av den nationella regleringen på denna punkt.

På uppgifter som hämtats från in- och utresesystemet och som lagats i nationella register tillämpas personuppgiftslagstiftningen för behöriga myndigheter. Om lagringstider för personuppgifter föreskrivs i de sektorspecifika personuppgiftslagarna när det gäller respektive behandlingssyfte. In- och utresesystemet bedöms inte föranleda ändringar av regleringen av lagringstider.

Behandling av in- och utreseuppgifter för att skydda den nationella säkerheten

I EES-förordningen föreskrivs inte om användningen av uppgifter i in- och utresesystemet för att skydda den nationella säkerheten. Detta beror på artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen (SEU), enligt vilken den nationella säkerheten ska vara varje medlemsstats eget ansvar. Regleringen enligt EES-förordningen medför dock att de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten inte i detta behandlingssyfte kan hämta in- och utreseuppgifter direkt från in- och utresesystemet. Således har till exempel skyddspolisen och Försvarmakten inte åtkomst till in- och utresesystemet i uppgifter som går ut på att skydda den nationella säkerheten. Genom nationell lagstiftning kan användarrättigheterna till EU:s informationssystem utvidgas mer än vad EU-förordningen möjliggör.

Staterna har en rätt stor prövningsmarginal när det gäller vilket slags verksamhet som de anser att äventyrar den nationella säkerheten. Den nationella säkerheten har traditionellt ansetts höra till statsuveräniteten. Enligt Europadomstolens vedertagna rättspraxis är det klart att åtminstone militärt försvar, bekämpning av terrorism och olaglig underrättelseverksamhet hör till den nationella säkerheten. Den nationella säkerheten kan dock vara exponerad för många slags hot som det är svårt att förutse eller fastställa på förhand.

Verksamhet som hotar den nationella säkerheten kan vara av sådan art att den blir ett brott om verksamheten konkretiseras men som ännu inte kan förknippas med konkreta och specifika brottsmisstankar. Likaså kan det vara fråga om verksamhet som i regel inte är ett brott enligt

finsk lag eller vars framskridande inte heller kan utvecklas till ett brott, såsom utländska underrättelsetjänsters lagliga verksamhet i Finland. Den hotfulla verksamheten gäller inte i första hand en enskild individ utan mer allmänt samhället och den mänskliga gemenskapen.

Verksamhet som hotar den nationella säkerheten kan grovt taget indelas i verksamhet av civil natur och verksamhet av militär natur. Till de viktigaste säkerhetshoten av civil natur hör åtminstone terrorism, spioneri mot Finland och dess intressen från främmande makts sida, försök att sprida massförstörelsevapen och produkter med dubbla användningsområden och sådan internationell organiserad brottslighet vars syfte är att påverka det samhälleliga beslutsfattandet eller infiltrera de statliga strukturerna. De föremål om vilka information kan inhämtas med hjälp av metoder för civil underrättelseinhämtning definieras i 5 a kap. 3 § i polislagen. I 4 § i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) föreskrivs om de verksamheter som är föremål för den militära underrättelseinhämtningen.

I enligt med det som konstaterats ovan skulle Finland även framöver ha ett nationellt in- och utresesystem inom ramen för det spelrum som artikel 40 i EES-förordningen möjliggör. Myndigheterna ska ha rätt till information från ett nationellt in- och utresesystem enligt gällande lagstiftning, även för att skydda den nationella säkerheten. I det nationella in- och utresesystemet är det dock inte tillåtet att lagra biometriska uppgifter från in- och utresesystemet, dvs. digitala ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter. De behöriga myndigheterna sparar biometriska uppgifter direkt i in- och utresesystemet. Under beredningen har det framkommit att det finns behov av att spara biometriska uppgifter om personer, i synnerhet ansiktsbilder, som passerar Finlands yttre gräns för att skydda den nationella säkerheten. Detta förutsätter ytterligare reglering som möjliggör och begränsar nationell behandling av biometriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet till att endast omfatta skyddet av den nationella säkerheten.

Gällande 28 § i gränsbevakningslagen och 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet möjliggör fotografering och behandling av fotografier vid Gränsbevakningsväsendet. I praktiken har ansiktsbilder dock inte regelbundet tagits av dem som passerar gränsen, och således har sådana bilder inte heller systematiskt sparats i Gränsbevakningsväsendets informationssystem. 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet bör i enlighet med det som konstaterats ovan preciseras till den del som det är fråga om nationell behandling av alfanumeriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet. Det anses inte finnas behov av att ändra regleringen när det är fråga om lagring av signalement, inklusive fotografier, i enskilda fall. I samband med beredningen har det konstaterats att det vore ändamålsenligt att föreskriva om behandling av biometriska uppgifter för att skydda den nationella säkerheten i personuppgiftslagen för polisen och utse skyddspolisen till registeransvarig. Försvarsmakten skulle ha rätt att få biometriska uppgifter i skyddspolisens register för att skydda den nationella säkerheten.

Registrerades rättigheter, rättsskydd och påföljder

I artikel 52 i EES-förordningen föreskrivs om registrerades rättigheter. Begäranden från tredjelandsmedborgare avseende tillgång, rättelse, komplettering och radering samt begränsning av behandlingen av personuppgifter får ställas till den behöriga myndigheten i en valfri medlemsstat. I Finland skulle staben för Gränsbevakningsväsendet vara registeransvarig för de uppgifter som lagras i in- och utresesystemet. I 50 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet föreskrivs om förfarande för tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn. Förfarandet är också tillämpligt på uppgifter som lagras i in- och utresesystemet.

Enligt artikel 52.7 i förordningen ska den behöriga myndigheten inom sju dagar göra handlingar relaterade till begäranden avseende registrerades rättigheter tillgängliga för tillsynsmyndigheten. Detta kan till exempel genomföras så att myndigheten registrerar begärandena i sitt ärendehanteringssystem och samtidigt informerar dataombudsmannens byrå om att en begäran mottagits.

Enligt artikel 54 i förordningen ska i varje medlemsstat var och en ha rätt att väcka talan eller inge klagomål till behöriga myndigheter eller domstolar i den medlemsstat som har vägrat vederbörande den rätt till tillgång eller den rätt att få uppgifter som rör honom eller henne rättade, kompletterade eller raderade som föreskrivs i förordningen. Den gällande regleringen enligt dataskyddslagen, förvaltningslagen (434/2003) och lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/201) anses på denna punkt vara tillräcklig.

Enligt artikel 48 i förordningen ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att användningen av uppgifter i in- och utresesystemet i strid med EES-förordningen leder till effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner enligt nationell rätt, den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet. Även på denna punkt anses den gällande nationella regleringen vara tillräcklig. Sanktionerna kan anses bestå av vite enligt 22 § i dataskyddslagen, dataskyddsbrott enligt 38 kap. 9 § i strafflagen samt regleringen av statens skadeståndsansvar och de tjänstemannarättsliga påföljderna.

3.3 Behandling av ansökningar om resetillstånd och uppgifter avseende dem

Enligt ändringen av Etias-förordningen och kodexen om Schengengränserna är resetillstånd en ny förutsättning för inresa och kortare vistelse för viseringsbefriade tredjelandsmedborgare. Därför saknas tidigare nationell reglering om detta.

Den nationella Etias-enheten

Enligt artikel 8 i Etias-förordningen ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet som ska fungera som den nationella Etias-enheten. Den nationella Etias-enheten behandlar ansökningar om resetillstånd som överförts till manuell behandling främst direkt i Etias centrala system i enlighet med förordningen, och i samband med behandlingen av ansökningar har den åtkomst till alla uppgifter som sparats i ansökningsakten. Eftersom den nationella Etias-enheten i enlighet med förordningen fattar förvaltningsbeslut i vilka ändring får sökas gäller det att föreskriva om enheten på lagnivå. Gränsbevakningsväsendet skulle fungera som nationell Etias-enhet, och därför ska regleringen inskrivas i gränsbevakningslagen.

Enligt artikel 57 i Etias-förordningen ska den nationella Etias-enheten anses vara personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som en medlemsstat behandlar i Etias centrala system. Nationellt finns dock behov av att precisera vilken instans vid Gränsbevakningsväsendet som ska vara personuppgiftsansvarig. På denna punkt föreslås det att personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet preciseras.

Behandling av ansökan om resetillstånd

Enligt artikel 27.2 i Etias-förordningen ska begäran om ytterligare upplysningar eller handlingar relaterade till behandling av ansökan om resetillstånd lämnas via e-posttjänsten till den e-postadress som registrerats som kontakt i ansökningsakten. Samtidigt ska en förteckning över de språk som upplysningarna eller handlingarna kan lämnas in på anges. Denna förteckning ska omfatta åtminstone engelska, franska eller tyska, såvida den inte omfattar ett officiellt språk i

det tredjeland som den sökande har sagt sig vara medborgare i. Sökanden är inte skyldig att tillhandahålla en officiell översättning. Eftersom lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) möjliggör elektronisk delgivning av handlingar med partens samtycke, föranleder regleringen enligt förordningen inga ändringar av den nationella lagstiftningen.

Den nationella Etias-enheten godkänner eller avslår de ansökningar om resetillstånd som den behandlar. När resetillstånd ansöks är det fråga om behandling av ett förvaltningsärende på en parts initiativ. Då föreligger ingen skyldighet till tolkning eller översättning enligt 26 § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003). För utredning av ett ärende eller för att trygga en parts rättigheter kan den nationella Etias-enheten dock ordna tolkning och översättning enligt 26 § 3 mom. Vid behandlingen av ansökan om resetillstånd gäller det dessutom att beakta den ovan beskrivna regleringen i förordningen, enligt vilken ytterligare information eller handlingar ska tas emot på andra språk än finska eller svenska.

Den nationella enheten kan också återkalla eller ogiltigförklara ett tidigare beviljat resetillstånd. Med undantag för situationer där resetillstånd ogiltigförklaras på sökandens begäran är det fråga om ett ärende på myndighetens initiativ. I dessa situationer ska tolkning eller översättning ordnas enligt 26 § i förvaltningslagen. Enligt Etias-förordningen ska uppgifterna om beslutet om resetillstånd sparas i en ansökningsakt i Etias centrala system. Detta sker med hjälp av datafält och menyer på de språk som är tillgängliga i systemet. Detaljerade motiveringar till beslutet ska dessutom anges verbalt i ansökningsakten. Tolkningsskyldigheten kan anses bli fullgjord genom ovan nämnda åtgärder, och således kan det egentliga beslutet delges sökanden på finska eller svenska.

I 44 § i förvaltningslagen föreskrivs om innehållet i förvaltningsbeslut. Enligt paragrafen ska av ett skriftligt beslut tydligt framgå den myndighet som har fattat beslutet samt tidpunkten för beslutet, de parter som beslutet direkt gäller, motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är berättigad eller förpliktad till eller hur ärendet annars har avgjorts samt namn och kontaktuppgifter för den person av vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet. Ovan nämnda formella krav ska också iakttas i beslut om resetillstånd. I beslutsfattandet gäller det dock att observera att den nationella Etias-enheten ska neka resetillstånd enligt artikel 28.7 i Etias-förordningen om den nationella Etias-enheten i minst en av de rådfrågade medlemsstaterna avstyrker ansökan. Således har den nationella Etias-enheten inte självständig prövningsrätt i beslutsfattandet i dessa situationer.

I artikel 24 i Etias-förordningen föreskrivs om särskilda bestämmelser om familjemedlemmar till unionsmedborgare eller till tredjelandsmedborgare som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten. Avgiften för resetillstånd tas inte ut för dessa familjemedlemmar enligt artikeln. I artikel 27 i förordningen föreskrivs på ovan beskrivet sätt om förfarande för begäran om ytterligare upplysningar eller handlingar från sökanden. Artikeln innehåller också bestämmelser om förfarande för att höra den som sökt resetillstånd och om behöriga myndigheter. I artikel 38 och 42 i förordningen föreskrivs om meddelande om beslut om nekande, ogiltigförklaring och återkallande av tillståndet till sökanden.

I 155 a § 3 och 4 mom. i utlänningslagen föreskrivs om viseringsförfarande för unionsmedborgares familjemedlemmar. Enligt detaljmotiveringen för bestämmelserna (RP 275/2010 rd) är det motiverat att föreskriva om förfarandet i den nationella lagstiftningen, eftersom det inte finns bestämmelser om detta i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (*viseringskodex*). I paragrafens 3 mom. föreskrivs att en viseringsansökan av en unionsmedborgares familjemedlem ska handläggas avgiftsfritt, så

snabbt som möjligt och att sökande eller deras familjemedlemmar kan höras muntligen när utfärdande av visering övervägs. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om delgivning av beslut om avslag på ansökan om visering, beslut om upphävande av visering och beslut om återkallande av visering till den som ansökt om visering.

Om förfarandet för behandling av ansökan om resetillstånd, inklusive hörande av sökanden vid den nationella Etias-enheten eller medlemsstatens beskickning föreskrivs detaljerat i den direkt tillämpliga Etias-förordningen, och därför finns det inga behov att införa bestämmelser om detta i nationell lagstiftning. Eftersom det i 155 a § 3 och 4 mom. utlänningslagen dock föreskrivs om viseringsförfarande, föreslås det att paragrafen förses med en informativ hänvisning till bestämmelsen om förfarandet för resetillstånd i Etias-förordningen för att undvika e contrario-tolkning.

Överklagande av beslut om resetillstånd

Enligt artikel 36, 37, 40 och 41 i Etias-förordningen har sökande, vars resetillstånd har nekats, återkallats eller ogiltigförklarats, rätt att överklaga den nationella Etias-enhet som fattat beslutet i enlighet med den medlemsstatens nationella rätt. Under överklagandeförfarandet ska den överklagande ges åtkomst till uppgifterna i ansökningsakten i Etias centrala system. Enligt artikel 41.8 får ett återkallande av resetillstånd på sökandens begäran inte överklagas. I enlighet med det som beskrivits ovan ska bestämmelser om Etias-enheter finnas i gränsbevakningslagen. Samtidigt föreslås en precisering av hur beslut om resetillstånd kan överklagas.

Enligt Etias-förordningen ska den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten informera sökande om överklagandeförfarandet på ett av de officiella språken i de länder som förtecknas i bilaga II till rådets förordning (EU) 2018/1806 och som sökanden är medborgare i. På det egentliga överklagandet tillämpas 52 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt paragrafen ska förvaltningsdomstolen ordna tolkning och översättning, om en person inte behärskar det språk som enligt språklagen (423/2003) ska användas i domstolen och den myndighet som har handlagt ärendet i en tidigare handläggningsfas har varit skyldig att ordna tolkning eller översättning med stöd av 26 § 1 mom. i förvaltningslagen eller någon annan bestämmelse eller om domstolen som första instans avgör ett sådant förvaltningstvistemål eller annat förvaltningsprocessuellt ärende som har inletts av en myndighet.

Andra myndigheters åtkomst till uppgifter i Etias centralenhet

Enligt artikel 13 i Etias-förordningen ska varje medlemsstat utöver den nationella Etias-enheten utse de behöriga nationella gräns- och invandringsmyndigheterna och överlämna en förteckning över dessa myndigheter till eu-LISA. I denna förteckning ska det anges för vilka ändamål vederbörligen bemyndigad personal vid varje myndighet har åtkomst till uppgifterna i Etias informationssystem.

Definitionerna av gränsmyndighet i artikel 3 i Etias-förordningen (3.1.4) och invandringsmyndighet (3.1.22) motsvarar definitionerna i EES-förordningen. Enligt artikel 50 i Etias-förordningen ska varje medlemsstat utse en eller flera centrala åtkomstpunkter som behandlar utsedda myndigheters begäran att få åtkomst till uppgifter i Etias centrala system för brottsbekämpande ändamål. Även definitionen av utsedd myndighet (artikel 3.1.21) motsvarar definitionen i EES-förordningen. De behöriga nationella myndigheterna samt deras uppgifter och befogenheter beskrivs detaljerat i artikel 3.2.

Användarrättigheterna till Etias-systemet kan anses vara direkt reglerade av Etias-förordningen och de behöriga myndigheternas lagstadgade uppgifter. Det finns därför inga behov av att definiera behöriga myndigheter i den nationella lagstiftningen eller stifta om mer detaljerad nationell reglering av myndigheternas befogenheter i uppgifter som avses i Etias-förordningen. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och eu-LISA om de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 87. På nationell nivå ska varje medlemsstat dessutom föra en förteckning över de operativa enheter inom de utsedda myndigheterna som har tillstånd att begära sökning i uppgifter som lagras i Etias centrala system genom de centrala åtkomstpunkterna.

Den eller de centrala åtkomstpunkterna bör agera oberoende av de utsedda myndigheterna och självständigt ansvara för att villkoren för att åtkomst till Etias centrala system är uppfyllda enligt förordningen. Vid beredningen har det bedömts att det är ändamålsenligt att utse de myndigheter som ansvarar för de centrala åtkomstpunkterna på lagnivå. Motsvarande praxis har också iakttagits i användningen av VIS-systemet för brottsbekämpning. Även när det gäller den nationella åtkomstpunkten för användning av Eurodac-systemet för brottsbekämpande ändamål föreslås reglering på lagnivå i anslutning till lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd).

Utlämnande av uppgifter till Etias centrala system

Användningen av Etias-systemet förutsätter att personuppgifter som behandlats av behöriga myndigheter utlämnas till Etias-systemet enligt villkoren i Etias-förordningen. Om behöriga myndigheters behandling av personuppgifter föreskrivs i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet, polisen, Tullen respektive migrationsförvaltningen. Personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet, polisen respektive Tullen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter till separat angivna EU-informationssystem i lagarna utan hinder av sekretessbestämmelser. Det föreslås därför att lagarna kompletteras med bestämmelser om utlämnande av personuppgifter även till Etias-systemet. Bestämmelserna bör dessutom preciseras så att det framgår att uppgifter till Etias bevakningslista ska utlämnas via en nationell Etias-enhet.

Personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen innehåller en mer allmän bestämmelse om utlämnande av uppgifter till EU:s gemensamma informationssystem (14 §). Bestämmelsen omfattar migrationsförvaltningens behov av att behandla uppgifter i Etias-systemet. På denna punkt finns inga behov av att precisera regleringen.

Nationell behandling av personuppgifter

Den nationella Etias-enheten behandlar ansökningar om resetillstånd främst i Etias centrala system. Sådana uppgifter om behandling av ansökningar som anknyter till överklagande och tjänstemännens rättsskydd bör dock lagras nationellt även om de enligt Etias-förordningen behöver lagras i Etias centrala system. Det föreslås att bestämmelser om behandling av personuppgifter fogas till personuppgiftslagen för gränsbevakningsväsendet. Utlämnande av uppgifter till Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i förordningen förutsätter att uppgifter även lagras nationellt. Det föreslås att personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet preciseras även på denna punkt.

Enligt ändringsförordningen som beskrivs i punkt 2.2.2 i propositionen har Etias-enheten enligt den nationella lagstiftningen direkt eller indirekt åtkomst till de relevanta uppgifterna från den egna medlemsstatens nationella kriminalregister för att få information om tredjelandsmedborgare som dömts för ett terroristbrott eller något annat grovt brott som förtecknas i bilagan till

förordningen. I straffregisterlagen (770/1993) föreskrivs uttömmande om utlämnande av straffregisteruppgifter för olika syften. Enligt 4 a § 1 mom. 1 punkten i lagen lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som bland annat gäller i utlänningslagen avsett tillstånd. Det föreslås att utlänningslagen kompletteras med resetillstånd som ett nytt villkor för inresa och kortare vistelse i landet, varefter ovan nämnda bestämmelse även omfattar uppgifter för behandling av ansökningar om resetillstånd. Nationellt har det ännu inte i detalj fastställts om en nationell Etias-enhet även behöver uppgifter från bötesregistret för behandling av ansökningar om resetillstånd. Utlämnande av uppgifter från bötesregistret förutsätter enligt 50 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) att rätten till uppgifter regleras särskilt genom lag. Enligt 22 § 1 mom. 4 punkten i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna rätt att få uppgifter om brott och straffrättsliga påföljder ur bötesregistret bland annat för upprätthållande gränssäkerheten och annan undersökning. Eftersom behandlingen av ansökningar om resetillstånd i synnerhet anknyter till dessa behandlingssyften är den gällande regleringen tillräcklig även till denna del.

Enligt artikel 28 i Etias-förordningen utlämnas nationella straffregisteruppgifter inte som sådana till en annan medlemsstat utan används endast som bakgrundsmaterial för bedömning och ett yttrande till en annan medlemsstats nationella Etias-enhet. Därför behöver den nationella regleringen av utlämnandet av straffregisteruppgifter till utlandet inte bedömas mer i detalj.

Registrerades rättigheter, rättsskydd och påföljder

I artikel 64 i Etias-förordningen föreskrivs om registrerades rättigheter. Sökande av resetillstånd kan begära åtkomst till personuppgifter samt rättelse, komplettering och radering samt begränsning av behandlingen av personuppgifter av Etias centralenhet eller på ansökan av den ansvariga nationella Etias-enheten. Det föreslås att Gränsbevakningsväsendet blir Finlands nationella Etias-enhet och att staben för Gränsbevakningsväsendet blir registeransvarig. I 50 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet föreskrivs om förfarande för tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn. Förfarandet lämpar sig också för behandling av uppgifter i Etias centrala system.

Enligt artikel 64.6 i förordningen ska myndigheten utan dröjsmål, och senast inom sju dagar ställa handlingar som gäller begäran relaterade till registrerades rättigheter till förfogande för den behöriga nationella tillsynsmyndigheten. Detta kan till exempel genomföras så att myndigheten registrerar begärandena i sitt ärendehanteringssystem och samtidigt informerar dataombudsmannens byrå om att en begäran mottagits.

Om registrerades rätt att bestrida beslut på begäran och andra tillgängliga rättsmedel föreskrivs i dataskyddslagen, förvaltningslagen och lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt förordningen har sökande, vars resetillstånd har nekats, ogiltigförklarats eller återkallats, rätt att överklaga beslutet enligt lagstiftningen i medlemsstaten för den nationella Etias-enheten som fattat beslutet. Nationellt finns det behov av att föreskriva hur ett beslut av den nationella Etias-enheten kan överklagas.

Enligt artikel 62 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Sanktionerna kan bland annat anses omfatta vite enligt 22 § i dataskyddslagen, dataskyddsbrott enligt 38 kap. 9 § i strafflagen samt regleringen av statens skadeståndsansvar och tjänstemannarättsliga påföljder. Sanktionerna för transportörer beskrivs nedan.

3.4 Förutsättningar för inresa och vistelse i landet

I 11 § i utlänningslagen föreskrivs om villkoren för inresa. Enligt paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om inresevillkor för tredjelandsmedborgare vid vistelser på medlemsstaternas territorium som inte varar mer än 90 dagar under vilken som helst period på 180 dagar i kodexen om Schengen gränserna. I 40 § i utlänningslagen föreskrivs om uppehållsrätt. Enligt 1 mom. 3 punkten i paragrafen är laglig vistelse utan visum i högst tre månader inom en period av sex månader räknat från inresan till Schengenområdet, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum.

I 155 a § i utlänningslagen föreskrivs om förutsättningarna för unionsmedborgares familjemedlemmars inresa. Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning. Enligt paragrafens 2 mom. behöver familjemedlemmar som har giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet inte ha visum och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel.

Resetillstånd som införs genom Etias-förordningen är en ny förutsättning för viseringsbefriade tredjelandsmedborgares inresa till och vistelse inom Schengenområdet, och relevanta ändringar av bestämmelserna om förutsättningarna för inresa och vistelse i landet föreslås i utlänningslagen.

I 11 § 2 mom. i utlänningslagen hänvisas till kodexen om Schengen gränserna, i vilken artikel 6.1 b har kompletterats med omnämmandet av resetillstånd som ett villkor för inresa, och därför behöver bestämmelsen inte ändras. Enligt artikel 2.1. a i Etias-förordningen är resetillstånd framöver ett villkor för kortare vistelse för viseringsbefriade tredjelandsmedborgare, och därför föreslås det att resetillstånd som ett villkor för laglig vistelse fogas till bör 40 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen. Enligt artikel 2.1 c i Etias-förordningen krävs resetillstånd framöver dessutom av sådana viseringsbefriade tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till en unionsmedborgare som omfattas av direktivet om fri rörlighet men som saknar uppehållskort. Därför föreslås det att 155 a § 1 och 2 mom. i utlänningslagen kompletteras med omnämmandet av att resetillstånd är ett villkor för inresa och vistelse för viseringsbefriade tredjelandsmedborgare är familjemedlemmar till en unionsmedborgare då familjemedlemmen saknar uppehållskort.

3.5 Transportörers skyldigheter och sanktionsavgifter

Utlänningslagen innehåller redan bestämmelser om vissa transportörers skyldighet att på förhand kontrollera att villkoren för passagerares inresa och vistelse i landet uppfylls och om sanktionsavgifter för försummelser av kontrollskyldigheten och verkställandet av dem. Eftersom resetillstånd är ett nytt villkor för inresa och vistelse i landet, ska bestämmelser om detta fogas till utlänningslagen. Utlänningslagen bör också kompletteras med hänvisningsbestämmelser om transportörers skyldighet att kontrollera resetillstånd enligt Etias-förordningen och om undantag från påförande av sanktioner enligt Etias-förordningen.

I 11 kap. i utlänningslagen föreskrivs om transportörers skyldigheter och påföljdsavgift. Genom bestämmelserna i kapitlet har artikel 26 i kodexen om Schengen gränserna och de kompletterande skyldigheterna för transporter och sanktionerna för försummelse av dem i direktivet om transportörsansvar genomförts. Kapitlet innehåller tidigare nationella bestämmelser om transportörers skyldighet att ansvara för kostnaderna för återtransport och för följeslagare.

Enligt 173 § i lagen ska transportörer försäkra sig om att utlänningar som de transporterar till Finland över en yttre gräns och som varken är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer har ett sådant resedokument som krävs för inresa samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs. Enligt 3 § 3 punkten i utlänningslagen avses med transportör varje fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig persontrafik luft-, land- eller sjövägen eller per järnväg. Till skillnad från artikel 26 i Schengenkonventionen avses med transportörer i den nationella bestämmelsen även järnvägs- och sjötrafik. Definitionen av transportör i 3 § i utlänningslagen skiljer sig från definitionen av transportör i artikel 13.3 i EES-förordningen samt artikel 45.1 i Etias-förordningen, i vilka definitionen motsvarar definitionen av transportörer enligt artikel 26 i Schengenkonventionen. I EES- och Etias-förordningarna avses med transportör lufttrafikföretag, transportörer som bedriver sjötrafik och internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss.

Enligt artikel 13 i förordningen om in- och utresesystemet ska transportörer använda webbtjänsten för att kontrollera huruvida tredjelandsmedborgare som innehar en visering för kortare vistelse som utfärdats för en eller två inresor redan har använt det antal inresor som är tillåtna enligt viseringen. Det svar som webbtjänsten ger anses dock inte vara ett beslut om att tillåta eller neka inresa enligt kodexen om Schengengränserna. Webbtjänsten möjliggör inte heller kontroll av uppgifter i nationella kortvariga viseringar. Genom förordningen, som beskrivs i punkt 2.2.2 och som kompletterar införandet av Etias-systemet, infördes en ny artikel 13 a i EES-förordningen. Enligt den befrias transportörer från ovan beskrivna kontrollskyldighet, om det är tekniskt omöjligt att göra kontrollen på grund av fel på någon del av in- och utresesystemet. EES-förordningen innehåller inte reglering eller nationellt handlingsutrymme när det gäller fastställandet av sanktionsavgiften för transportörer. Därför förutsätter transportörers skyldighet att använda webbtjänsten inte justering av regleringen enligt utlänningslagen när det gäller viseringskyldiga tredjelandsmedborgare. Däremot föreslås att 173 § i utlänningslagen kompletteras med ett nytt moment med hänvisning till artikel 45 i Etias-förordningen om transportörers skyldighet att på förhand kontrollera om en viseringsbefriad tredjelandsmedborgare ska ha resetillstånd.

Kap. 11 i utlänningslagen innehåller dessutom bestämmelser om fordonsförarens och transportörers anmälnings- och övervakningsskyldighet, återtransportskyldighet och följeslagare samt kostnaderna för dem. Genom 175 § 1 mom. i utlänningslagen har återtransportskyldigheten enligt artikel 26.1 i Schengenkonventionen genomförts. Bestämmelsen motsvarar artikel 45.8 i Etias-förordningen. Genom paragrafens 2 moment har återtransportskyldigheten vid transitering enligt artikel 2 i direktivet om transportörsansvar som kompletterar artikel 26 i Schengenkonventionen genomförts. Etias-förordningen innehåller inte en motsvarande bestämmelse.

I artikel 45.8 i Etias-förordningen hänvisas inte heller till artikel 3 i direktivet om transportörsansvar, enligt vilken medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra transportörerna skyldiga att, om de ej själva kan verkställa återresan för en tredjelandsmedborgare som vägrats inresa, ordna med omedelbar vidaretransport och stå för kostnaderna för denna, eller, om omedelbar vidaretransport ej är möjlig, påta sig ansvaret för kostnaderna för vistelse och återsändande av tredjelandsmedborgaren i fråga. Bestämmelsen har genomförts nationellt genom 176 § 1 mom. i utlänningslagen.

Etias-förordningen innehåller inte nationellt spelrum när det gäller återtransporter eller kostnaderna för dem. I en situation där inresa har nekats för en tredjelandsmedborgare som ska ha resetillstånd är artikel 45.8 tillämplig på återtransportskyldigheten.

Enligt 179 § 1 mom. i utlänningslagen tas en påföljdsavgift ut av en transportör som bryter mot den kontrollskyldighet som föreskrivs i 173 § (*påföljdsavgift för transportör*). Genom paragrafen har artikel 26.2 i Schengenkonventionen om sanktioner mot transportörer och beloppet av

RP 173/2021 rd

sanktionsavgiften enligt artikel 4 i direktivet om transportörsansvar genomförts. Till dessa bestämmelser hänvisas också i artikel 45.1 i Etias-förordningen, enligt vilken transportörer påförs sanktioner om de transporterar sådana tredjelandsmedborgare som ska ha resetillstånd men som saknar giltigt resetillstånd.

I regeringens proposition (RP 28/2003 rd) fastställs sanktionsavgiften till minimibeloppet enligt artikel 4.1 b i direktivet om transportörsansvar, dvs. till 3 000 euro per transporterad person. Resetillstånd som införs genom Etias-förordningen är ett nytt villkor för inresa som kan jämföras med de övriga villkoren för inresa enligt artikel 6.1 b i kodexen om Schengen gränserna. Hänvisningen i momentets ordalydelse till 173 § i utlänningslagen omfattar också sanktionsavgiften för försummelse av skyldigheter enligt Etias-förordningen, och det finns ingen orsak att särskilja sanktionsavgiftens belopp mellan olika grunder. Därför behöver 179 § 1 mom. i utlänningslagen inte ändras.

I 179 § 2 mom. i utlänningslagen föreskrivs om undantag från påförande av påföljdsavgift. Enligt artikel 45.6 i Etias-förordningen ska sanktioner inte vara tillämpliga om en transportör i fråga om samma tredjelandsmedborgare, redan omfattas av de sanktioner som fastställs i enlighet med artikel 26.2 i Schengenavtalets tillämpningskonvention och artikel 4 i direktivet om transportörsansvar. Enligt artikel 46 i Etias-förordningen påförs sanktionsavgiften inte heller om det är tekniskt omöjligt att göra den förfrågan som avses i artikel 45.1 på grund av fel på någon del av Etias informationssystem. Då befrias transportörerna från skyldigheten att kontrollera passagerarens innehav av giltigt resetillstånd. De situationer enligt Etias-förordningen där sanktionsavgift inte påförs motsvarar inte undantagsgrunderna enligt 179 § 2 mom. i utlänningslagen, och därför ska paragrafen kompletteras med ett nytt moment som hänvisar till grunderna för att inte påföra sanktionsavgift enligt Etias-förordningen.

Enligt 179 § 4 mom. i utlänningslagen får påföljdsavgift för transportör inte tas ut hos den som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller tas ut hos den som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för samma gärning. Bestämmelsen är tillämplig också på sanktionsavgifter enligt Etias-förordningen. Transportörer kan inte för samma gärning påföras både administrativa och straffrättsliga påföljder. Eftersom momentets ordalydelse också täcker sanktionsavgifter för försummelse av skyldigheter enligt Etias-förordningen, behöver bestämmelsen inte ändras.

Påförande och verkställande av påföljdsavgift för transportör

I 180–183 § i utlänningslagen föreskrivs om hörande av transportören innan påföljdsavgift påförs samt påförande och avlyftande av påföljdsavgift för transportör och om betalningstid.

Enligt 180 § i utlänningslagen ska transportören eller dennes företrädare innan påföljdsavgiften för transportör påförs ges tillfälle att skriftligen avge en förklaring inom en tidsfrist som inte får vara kortare än två veckor.

Enligt 181 § i utlänningslagen påförs påföljdsavgiften för transportör som ska betalas till staten i samband med in- och utresekontrollen av gränskontrollmyndigheten. Ett beslut om påförande av påföljdsavgift ska iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Enligt 190 § i utlänningslagen får ändring i beslut sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Enligt 196 § i utlänningslagen får ändring sökas i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

RP 173/2021 rd

Enligt 182 § i utlänningslagen ska den myndighet som påfört en påföljdsavgift för transportör avlyfta avgiften, om en utlänning får stanna i landet därför att uppehållstillstånd beviljas honom eller henne på grund av flyktingskap, alternativt skydd eller tillfälligt skydd, eller om transportören döms till straff för ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 § i strafflagen (39/1889) eller för grovt ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 a § i strafflagen.

Enligt 183 § i utlänningslagen ska påföljdsavgiften för transportör betalas inom en månad från beslutets delfäende. På en påföljdsavgift som förfallit till betalning och som inte har betalats senast på förfalldagen tas en dröjsmålsränta ut enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). En motsvarande bestämmelse finns också i 16 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019, nedan *PNR-lagen*). Eftersom utlänningslagen eller PNR-lagen inte identifierar sådana särskilda drag hos regleringen som skulle tala för föreskrivande om dröjsmålspåföljder, föreslås att bestämmelserna om dröjsmålsränta upphävas.

Etias-förordningen innehåller nationellt spelrum för stiftande av påföljder och åtgärder för att säkerställa verkställandet av dem, och därför är bestämmelserna om förfarandet för påförandet av påföljdsavgifter i utlänningslagen tillämpliga även på påförandet av sanktionsavgift för en transportörs försummelse av kontrollskyldigheten enligt artikel 45 i Etias-förordningen.

Enligt artikel 45.6 i Etias-förordningen får sanktioner dock inte påföras om transportörer, i fråga om samma tredjelandsmedborgare, redan omfattas av de sanktioner som fastställs i enlighet med artikel 26.2 i Schengenkonventionen och artikel 4 i direktivet om transportörsansvar. Enligt artikel 4.2 i direktivet om transportörsansvar begränsar artikel 4.1 om påförande av påföljder dock inte medlemsstaternas skyldigheter i de fall när en tredjelandsmedborgare ansöker om internationellt skydd. Denna bestämmelse i direktivet har genomförts nationellt i 182 § i utlänningslagen, enligt vilken den myndighet som påfört en påföljdsavgift för transportör ska avlyfta avgiften, om en utlänning får stanna i landet därför att uppehållstillstånd beviljas honom eller henne på grund av flyktingskap, alternativt skydd eller tillfälligt skydd. Till följd av hänvisningen i artikel 45.6 i Etias-förordningen blir bestämmelsen i 182 § i utlänningslagen också tillämplig när en transportör påförts en påföljdsavgift för försummelse att kontrollera resetillstånd och tredjelandsmedborgaren beviljas internationellt skydd.

I 184 § i utlänningslagen föreskrivs om verkställigheten av påföljdsavgifter. Enligt 184 § i utlänningslagen sköts verkställigheten av påföljdsavgiften för transportör av Rättsregistercentralen, som också sköter verkställigheten av påföljder som avses i lagen om verkställighet av böter. Grunderna för verkställighet av administrativa sanktioner bör föreskrivas på lagnivå. För att förtydliga och förenhetliga regleringen bör lagen om verkställighet av böter även tillämpas på verkställighet av påföljdsavgifter enligt 179 § i utlänningslagen.

Kap. 11 i utlänningslagen innehåller inte bestämmelser om preskription av verkställighet av påföljdsavgifter för transportörer. Om preskription av verkställighet av påföljdsavgifter föreskrivs inte heller i lagen om verkställighet av böter, och inga tillämpliga bestämmelser finns heller i lagen om preskription av skulder. Därför bör 184 § i utlänningslagen kompletteras med en särskild bestämmelse om preskription av verkställighet av påföljdsavgifter enligt 179 § i utlänningslagen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

In- och utresesystemet

I propositionen föreslås det att staben för Gränsbevakningsväsendet ska vara en sådan personuppgiftsansvarig som avses i artikel 39 i EES-förordningen och som ansvarar för behandlingen av de uppgifter som Finland fört in i in- och utresesystemet. Eftersom bestämmelsen i förordningen inte gör det möjligt att föra gemensamt register, föreslås det att staben för Gränsbevakningsväsendet i egenskap av personuppgiftsansvarig också ska ansvara för behandlingen av personuppgifter i in- och utresesystemet vid de övriga behöriga myndigheterna (polisen, Tullen, Migrationsverket och utrikesförvaltningens myndigheter). Personuppgiftsansvaret för staben för Gränsbevakningsväsendet omfattar dessutom verksamheten vid de centrala åtkomstpunkterna för brottsbekämpning i systemet.

I propositionen föreslås det att Gränsbevakningsväsendet ska förvalta ett nationellt in- och utresesystem på det sätt som artikel 40 i förordningen om in- och utresesystemet tillåter. I det nationella systemet ska utöver de alfanumeriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet även föras in vissa andra nödvändiga uppgifter som hänför sig till in- och utresekontroll, såsom uppgifter om fordon som använts vid gränspassage samt uppgifter som hänför sig till utredning av förutsättningarna för inresa. Förfarandet motsvarar nuvarande praxis.

De uppgifter om gränspassage som lagras i det nationella informationssystemet får i regel behandlas på motsvarande sätt som för närvarande. Detta innebär också att uppgifter lämnas ut till andra myndigheter och till utlandet för behandlingsändamål enligt gällande lagstiftning. De uppgifter om gränspassage som lagras i in- och utresesystemet får inte nationellt lagras längre än i in- och utresesystemet, vilket innebär att bevaringstiden för dessa uppgifter förkortas från nuvarande fem år till i regel tre år. De bestämmelser om radering som ändras gäller inte sådana uppgifter om gränspassage i det nationella systemet som inte förs in i in- och utresesystemet. Sådana uppgifter om gränspassage får även i fortsättningen bevaras i fem år från det att de fördes in i registret. Det föreslås att raderingsbestämmelserna enligt EES-förordningen inte heller ska tillämpas, om en enskild gränspassageuppgift har kopplats till andra uppgifter i ett ärende som en myndighet behandlar och vars lagringstid är längre än vad den nationella lagstiftningen föreskriver.

I propositionen föreslås det att skyddspolisen ska ha rätt att få de biometriska uppgifter som samlats in i samband med gränsbevakningen samt gränsförvaltningen och upprätthållande av gränsordningen och som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten. Skyddspolisen ska vara personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter. Uppgifterna ska bevaras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar, och de ska raderas inom motsvarande tid som de övriga uppgifter som Gränsbevakningsväsendet behandlar och som hänför sig till den aktuella gränspassagen. Till övriga delar tillämpas på behandlingen av uppgifter, inklusive vidareutlämnande av uppgifter, den gällande regleringen i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Uppgifter kunde lämnas ut till exempel till Försvarmakten så att den kan utföra uppgifter för att skydda den nationella säkerheten.

Det föreslås att de centrala åtkomstpunkter för inhämtning av uppgifter från in- och utresesystemet för att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott och andra grova brott som avses i artikel 29 i EES-förordningen inrättas vid centralkriminalpolisen och Tullen. Bestämmelser om

detta föreslås bli intagna i polisens personuppgiftslag, till vilken också bestämmelserna om användningen av andra europeiska informationssystem för brottsbekämpning har koncentrerats. Samtidigt preciseras vad som avses med terroristbrott och allvarliga brott i detta sammanhang.

I gränsbevakningsväsendets, polisens och Tullens personuppgiftslagar görs de ändringar som behövs för att myndigheterna trots sekretessbestämmelserna ska kunna lämna ut personuppgifter till in- och utresesystemet.

EU-system för reseuppgifter och resetillstånd

I propositionen föreslås det att Gränsbevakningsväsendet ska vara en sådan nationell Etias-enhet som avses i artikel 8 i Etias-förordningen och som behandlar ansökningar om resetillstånd när en manuell behandling av ansökningarna har inletts av Etias-enheten. Den nationella Etias-enheten ska placeras vid Gränsbevakningsväsendet som en del av behandlingen av de reseuppgifter som fås på förhand. Ändring i ett beslut som Etias-enheten fattat om en ansökan om resetillstånd får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt artikel 57 i Etias-förordningen ska den nationella Etias-enheten anses vara personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som en medlemsstat behandlar i Etias centrala system. I propositionen preciseras det att staben för Gränsbevakningsväsendet är personuppgiftsansvarig och svarar enligt lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet även i övrigt för den personuppgiftsansvariges uppgifter vid Gränsbevakningsväsendet. Staben för Gränsbevakningsväsendet ska i egenskap av personuppgiftsansvarig också ansvara för den behandling av personuppgifter i Etias centrala system som utförs av andra behöriga myndigheter (polisen, Tullen och migrationsmyndigheterna). Personuppgiftsansvaret för staben för Gränsbevakningsväsendet omfattar dessutom verksamheten vid de centrala åtkomstpunkterna för brottsbekämpning i systemet.

Det föreslås att de centrala åtkomstpunkter för inhämtning av uppgifter för förebyggande, avslöjande och utredning av terroristbrott och andra grova brott som avses i artikel 50 i Etias-förordningen ska inrättas vid centralkriminalpolisen och Tullen. Bestämmelser om detta föreslås bli intagna i polisens personuppgiftslag, till vilken också bestämmelserna om användningen av andra europeiska informationssystem för brottsbekämpning har koncentrerats. Samtidigt preciseras vad som avses med terroristbrott och allvarliga brott i detta sammanhang.

I Gränsbevakningsväsendets, polisens och Tullens personuppgiftslagar görs de ändringar som behövs för att myndigheterna trots sekretessbestämmelserna ska kunna lämna ut personuppgifter till Etias centrala system.

Resetillstånd är en ny förutsättning för inresa och kortvarig vistelse i landet för tredjelandsmedborgare som är undantagna från viseringskravet. I utlänningslagen föreslås preciseringar som gäller detta. Artikel 62 i förordningen om ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd förpliktar medlemsstaterna att i sin nationella lagstiftning föreskriva om sanktioner och sörja för vidtagande av alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Det föreslås att det till 11 kap. i utlänningslagen fogas bestämmelser om transportörers skyldighet att på förhand kontrollera om en person som kommer från ett visumfritt tredjeland har ett giltigt resetillstånd samt om undantag från påföljdsavgift som föranleds av försummelse av kontrollskyldigheten.

I propositionen föreslås det att de nationella procedurbestämmelser i utlänningslagen som gäller verkställighet av påföljdsavgift för transportör ändras så att lagen om verkställighet av böter

tillämpas på verkställigheten av påföljdsavgiften. Samtidigt kompletteras lagen med bestämmelser om preskription av rätten att påföra och verkställa påföljdsavgift för transportör, preciseras situationer där påföljdsavgift inte påförs och slopas bestämmelsen om dröjsmålsränta på påföljdsavgift som förfallit till betalning. Dessutom görs tekniska ändringar i utlänningslagen på grund av översynen av Schengenkonventionen och kodexen om Schengengränserna.

Det föreslås att bestämmelserna om tidpunkten då preskriptionen av uppbörd och verkställande av dröjsmålsränta på påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt PNR-lagen börjar uppdateras så att de motsvarar de föreslagna principerna för reglering av administrativa påföljder av den arbetsgrupp som utvärderade utvecklingen av justitieministeriets administrativa påföljder av straffkaraktär (justitieministeriets publikation 52/2018).

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet medför extra uppgifter och utgifter samt andra konsekvenser för Gränsbevakningsväsendet, polisförvaltningen, migrationsförvaltningen, Tullen, utrikesförvaltningen, Rättsregistercentralen och dataombudsmannens byrå. Genomförandet av förordningarna förutsätter förändringar i informationssystem, anskaffning av utrustning, inrättande av nya enheter, större personalresurser och personalutbildning. Största delen av konsekvenserna orsakas direkt av regleringen enligt förordningarna. Konsekvenserna av ändringarna av den nationella lagstiftningen anknyter i synnerhet till inrättandet av en nationell Etias-enhet och arrangemangen för de centrala åtkomstpunkternas brottsbekämpning.

4.2.1 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Gränskontrollmyndigheter

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet förändrar gränskontrollprocessen avsevärt. De myndigheter som utför gränskontroller ska i synnerhet i samband med införandet av systemen förbereda sig på att rikta resurser till funktioner som stöder gränskontrollen från annan verksamhet. Anammandet av de nya rutinerna förutsätter också instruktioner och utbildning. Utbildningsmaterial för alla gränskontrollmyndigheter utarbetas vid Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån samt nationellt vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Utbildningen omfattar utbildar- och arbetsplatsutbildning samt digitalt självstudiematerial.

Utöver de rådande rutinerna ska avtryck av fyra fingrar och ansiktsbild tas och sparas av viseringsbefriade personer som för första gången anländer till medlemsstaternas territorium. Utöver de rådande rutinerna ska ansiktsbild tas och sparas av viseringsskyldiga personer. Gränskontrollmyndigheternas alla gränskontrollstationer vid första linjen ska utrustas så att alla de åtgärder som EES-förordningen förutsätter kan vidtas vid gränskontrollstationen. För närvarande finns det inte kännedom om lämplig utrustning för registrering av ansiktsbilder av personer som passerar gränsen i fordon. I regel ska passagerare som registreras därför stiga ut ur fordonet för registrering av fingeravtryck och ansiktsbild. Vid därpå följande gränspassager kan den biometrisk jämförelsen utföras i fordonet genom jämförelse av fingeravtryck. Införandet av in- och utresesystemet förutsätter inte större förändringar i trafikarrangemangen vid gränsovergångsställen.

Efter den första inresan till medlemsstaternas territorium och registreringen i samband med den är automatiserade gränskontroller möjliga även i fråga om tredjelandsmedborgare. På längre sikt minskar den automatiserade gränskontrollen mängden arbetskraft som behövs för gränskontroll.

Den nya lagstiftningen ökar interoperabiliteten mellan in- och utresesystemet samt det centrala VIS-systemet. Viseringskontrollen, inklusive biometriska uppgifter, kan framöver utföras genom en sökning i in- och utresesystemet, och samtidigt överförs viseringsuppgifterna på centralsystemnivå från VIS-systemet till in- och utresesystemet. Separat viseringskontroll behövs inte längre vid gränskontrollen. Alla tredjelandsmedborgare ska informeras om den lagliga vistelsetiden som systemet räknar ut. Detta sker i regel muntligt. För de största gränsövergångsställena anskaffas, om resurserna tillåter det, utrustning med vars hjälp passagerare på egen hand kan kontrollera den återstående vistelsetiden.

EES-förordningen möjliggör förenklade gränskontroller av tredjelandsmedborgare som registrerats i nationella program för underlättande av gränspassage. Införandet av programmet medför smidigare gränskontroller vid landsvägsgränser, där samma personer regelbundet passerar gränsen.

Migrationsmyndigheter

Migrationsverket

Migrationsverket ansvarar för de förändringar i informationssystemen som in- och utreseförordningen förutsätter till den del som de gäller nya funktioner i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden (UMA) samt den relaterade integrationen och dataöverföringen i det nationella gränssnittet. De nya funktionerna består av radering av uppgifter från in- och utresesystemet när en person beviljas uppehållstillstånd eller medborgarskap, registrering av uppgifter relaterade till beslut om avlägsnande ur landet i in- och utresesystemet samt verifierings- och identifieringssökning i in- och utresesystemet enligt EES-förordningen.

En del funktioner blir automatiserade och en del kommer också att användas av andra myndigheter än Migrationsverket. Med tanke på felsituationer kommer alla funktioner även att kunna användas manuellt. Den största verksamhetsrelaterade konsekvensen av genomförandet av EES-förordningen är anhängiggörandet av de första uppehållstillstånden i medlemsstaterna inom EU. Under de senaste åren har Migrationsverket mottagit cirka 9 500 ansökningar om året i genomsnitt, och antalet väntas öka när reserestriktionerna på grund av covid-19-pandemin avvecklas. Anammandet av de nya funktionerna förutsätter utbildning av och instruktioner för personalen.

När ansökan om första uppehållstillstånd anhängiggörs ska myndigheten verifiera att personen vistas lagligt inom medlemsländernas territorium. Efter slopandet av stämplingen av pass kan den lagliga vistelsen kontrolleras genom sökningar i in- och utresesystemet samt VIS-systemet. Samtidigt kan sökandens identitet verifieras och alternativt kan personen identifieras med hjälp av uppgifter i systemet. De uppgifter som fås från in- och utresesystemet förväntas effektivisera verifieringen av laglig vistelse inom medlemsstaternas territorium för sökande av första uppehållstillstånd och av identiteten. Samtidigt är det fråga om en ny funktion, som i synnerhet i början kan leda till dröjsmål i anhängiggörandet. Med hjälp av tekniska lösningar kan dock anhängiggörandet eventuellt rentav skötas snabbare i framtiden.

Migrationsverket ansvarar för sin del för de datasystemändringar som Etias-förordningen förutsätter och för anslutningen till UMA-systemet. Detta omfattar tekniska lösningar för den nya registerkontrollen och integration i det nationella gränssnittet för raderingsbegäran till den nationella Etias-enheten.

Migrationsverket ska verifiera att den som ansöker om första uppehållstillstånd eller -rätt vistas lagligt inom medlemsstatens territorium när ansökan anhängiggörs, vid behov i Etias-systemet. Migrationsverket ska också säkerställa att den ansökningsakt som anknyter till Etias-resetillstånd raderas från Etias-systemet när ämbetsverket bland annat beviljar finskt medborgarskap, resedokument för flykting eller uppehållsrätt för familjemedlemmar till EU-medborgare. Kunden kan dessutom begära att ansökningsakten raderas även i andra situationer, varvid Migrationsverket ska kontrollera kundens tillståndstatus och förmedla begäran om radering av Etias-ansökningsakten till den nationella Etias-enheten.

De tekniska detaljerna relaterade till systemändringarna är ännu ospecificerade, eftersom de kommer att påverkas av lösningarna på både EU-nivå och nationell nivå, och tillräcklig teknisk dokumentation saknas än så länge om detta. Anammandet av de nya funktionerna förutsätter utbildning av och instruktioner för Migrationsverkets personal.

Myndigheter som ansvarar för övervakning av utläningar

Ett mål för in- och utresesystemet är att främja identifieringen av sådana tredjelandsmedborgare som inte längre uppfyller förutsättningarna för den tillåtna vistelsens längd inom medlemsstaternas territorium. EES-förordningen möjliggör åtkomst till uppgifter i in- och utresesystem i övervakningen av utläningar som avses i 129 a § i utlänningslagen när polisen och Gränsbevakningsväsendet använder befogenheter som avses i 129 b § i lagen. Regleringen förbättrar på ett väsentligt sätt myndigheternas förutsättningar att effektivt övervaka utläningar. Införandet av de nya rutinerna kan i viss mån öka antalet tredjelandsmedborgare som avlägsnas ur landet då de tillgängliga metoderna blir bättre. Identifieringen av personer påskyndas då de uppgifter som behövs för identifiering även blir tillgängliga i fältförhållanden till exempel via förbindelsen till informationssystemet Renki i polisbilar och då kunden identifieras med hjälp av fingeravtrycksläsaren i polisbilen.

Införandet av nya system och fingeravtrycksläsare förutsätter personalutbildning inom polisen och Gränsbevakningsväsendet som utför övervakning av utläningar. Dessutom förutsätter införandet av in- och utresesystemet att fingeravtrycksläsare blir tillgängliga för den operativa verksamheten.

Viseringsmyndigheter

In- och utresesystemets och VIS-systemets interoperabilitet orsakar omfattande förändringar i behandlingen av viseringsansökningar, VIS centrala system och nationella system där VIS-viseringsuppgifter används. I dag utnyttjas stämplarna i resehandlingar i behandlingen av viseringsansökningar i bedömningen av användningen tidigare viseringar och beviljandet av nya. I och med införandet av in- och utresesystemet ska uppgifterna om gränspassage kontrolleras i in- och utresesystemet när viseringsansökningar utreds och beslut fattas. I och med skyldigheten utvecklas en kontrollmekanism för in- och utreseuppgifter i viseringssystemet via vilken viseringssökandens tidigare in- och utreseuppgifter inom Schengenområdet erhålls från in- och utresesystemet. Detta möjliggör automatisk kontroll av längden på tidigare vistelser när viseringsansökan behandlas.

Ändringen av VIS-förordningen möjliggör sökning av viseringssökandens uppgifter i VIS-systemet även då sökandens identitetsuppgifter eller resehandlingens uppgifter inte hittas i VIS-systemet eller om det finns misstankar om personens identitet. Dessutom utvidgar in- och utresesystemet informationsinnehållet i viseringsbeslut. Även om införandet av in- och utresesyste-

met medför förändringar i behandlingen av viseringsansökningar, förbättrar möjligheten att utnyttja in- och utreseuppgifter i in- och utresesystemet behandlingens effektivitet. Enligt Etias-förordningen ska den nationella Etias-enheten på en tredjelandsmedborgares begäran radera en ansökningsakt om resetillstånd från Etias centrala system, om personen har beviljats visering för vistelse inom medlemsstaternas territorium. Detta förutsätter en mer detaljerad definition av de praktiska rutinerna mellan viseringsmyndigheterna och den nationella Etias-enheten.

Förändringarna i behandlingen av viseringsansökningar påverkar alla myndigheter som använder viseringssystemet. Detta förutsätter utbildning av användarna och beaktande av förändringarna i anvisningarna.

Brottsbekämpning och nationell säkerhet

Ett mål för in- och utresesystemet samt Etias-systemet är att främja förebyggande, förhindrande, upptäckt eller utredning av terrorism och grov brottslighet. Konsekvenserna för de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet anknuter främst till att förfrågningar riktas till uppgifter i dessa system via den centrala åtkomstpunktens brottsbekämpning. Med tanke på utredning medför in- och utresesystemet samt Etias-systemet en ny EU-omfattande informationskälla för de brottsbekämpande myndigheterna. Det är mycket sannolikt att uppgifter i in- och utresesystemet samt Etias-systemet kommer att användas som en etablerad informationskälla i utredningar av vad tredjelandsmedborgare som misstänks för grova brott eller terroristbrott har gjort eller hur de rört sig i samband med brottmål eller för att identifiera okända brottsmisstänkta. Möjligheten för brottsbekämpande myndigheter att använda den nya informationskällan via nya informationssystem och utrustning med vilka förfrågningar kan göras kräver utbildning.

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet och den relaterade interoperabiliteten mellan EU-systemen effektiviserar skyddspolisens verksamhet i synnerhet inom bekämpning av terroristbrott. EU-systemen kan dock inte användas på ett mer omfattande plan för att skydda den nationella säkerheten, vilket minskar deras betydelse för skyddspolisens. Enligt förslaget kommer Finland att utnyttja det nationella handlingsutrymme som förordningen tillåter och även bevara det nuvarande in- och utresesystemet (RATAS). Dessutom föreslås att de biometriskt uppgifter som insamlas i anslutning till gränskontroller och som sparas i in- och utresesystemet för syften som avses i förordningen framöver också kan sparas nationellt för att skydda den nationella säkerheten. De föreslagna nationella utvidgningarna är mycket viktiga med tanke på skyddspolisens verksamhet, eftersom in- och utreseuppgifter utgör en central informationskälla i dess verksamhet. Användningen av de nya systemen förutsätter instruktioner och utbildning inom skyddspolisens. De föreslagna utvidgningarna är betydelsefulla även för Försvarmakten, som skulle få rätt att få biometriskt uppgifter från skyddspolisens register i syfte att skydda den nationella säkerheten.

Centrala åtkomstpunkter för brottsbekämpning

Syftet med de centrala åtkomstpunkter för brottsbekämpning som inrättas vid centralkriminalpolisen och Tullen är att bedöma och möjliggöra behöriga myndigheters åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet samt Etias för att bekämpa, avslöja och utreda terroristbrott och andra grova brott, om de förutsättningar om vilka föreskrivs i förordningen uppfylls. De centrala åtkomstpunkterna ska ansvara för förfrågningarnas laglighet och övervakningen av användningen av uppgifterna för sin del. Staben för Gränsbevakningsväsendet ansvarar dock i egenskap av personuppgiftsansvarig för att den centrala åtkomstpunktens verksamhet är lagenlig visavi registrerade och för den allmänna lagenlighetsövervakningen.

Inrättandet av centrala åtkomstpunkter förutsätter utbildning av personal som utför administrativt arbete och behandlar förfrågningar inom polisen och Tullen. Den nya informationskällan för brottsbekämpning främjar bekämpningen, avslöjandet och utredningen av terroristbrott och andra grova brott. Det är inte möjligt att exakt uppskatta den mängd ärenden som kommer att behandlas vid de centrala åtkomstpunkterna, eftersom det är fråga om nya EU-omfattande informationssystem. Det nuvarande nationella in- och utresesystemet (RATAS) har hundratal användare bland brottsbekämpande myndigheter, och tiotals sökningar per dygn görs i systemet i brottsbekämpande ändamål. I och med nya mer omfattande och effektiva informationssystem är det sannolikt att de brottsbekämpande centrala åtkomstpunkterna kommer att få flera förfrågningar per dygn.

Den nationella Etias-enheten

Införandet av Etias-systemet förutsätter att en nationell Etias-enhet inrättas. Inrättandet av enheten förutsätter administrativt arbete inom Gränsbevakningsväsendet samt utbildning av den personal som behandlar ansökningar om resetillstånd. Enligt Etias-förordningen ska medlemsstaterna förse Etias nationella enheter med tillräckliga resurser för att enheterna ska kunna utföra sina uppgifter enligt de tidsfrister som anges i förordningen. Dessutom ska de nationella Etias-enheternas personal få lämplig utbildning i synnerhet avseende bestämmelser om datasäkerhet och grundläggande rättigheter, i synnerhet dataskydd. Personalen ska också delta i eu-LISAs utbildningar avseende den tekniska användningen av Etias och uppgifternas kvalitet.

Enligt uppskattningar kommer 3–5 procent av alla ansökningar om resetillstånd som lämnas in av viseringsbefriade tredjelandsmedborgare att behandlas manuellt vid de nationella Etias-enheterna. Finlands andel uppskattas vara cirka 2,5 procent av alla ansökningar som dagligen behandlas manuellt inom EU. Antalet ansökningar som behandlas vid den nationella Etias-enheten beror på hur antalet viseringsbefriade personer som för första gången reser in i Schengenområdet varierar. Antalet ansökningar om resetillstånd som lämnas in till den nationella enheten uppskattas vara cirka 80–150 per dygn. Den genomsnittliga behandlingstiden för en ansökan är cirka 30 minuter. Resenärprofilen för de personer som anländer till Finland och i synnerhet till Helsingfors-Vanda flygplats (en stor andel av dem anländer till Schengenområdet för första gången) gör det motiverat att anta att behandlingsbehovet förblir relativt stabilt. Tillförlitlig information om antalet viseringsbefriade tredjelandsmedborgare erhålls dock först efter införandet av in- och utresesystemet.

Utöver för behandlingen av ansökningar om resetillstånd behövs det personal för att besvara informationsförfrågningar från andra medlemsstaters nationella Etias-enheter och för att behandla begäranden om omprövning avseende resetillstånd samt för förvaltning av enheten. Behovet av tilläggspersonal när Etias-systemet införs är cirka 21 årsverken. Behandlingen av ansökningar om resetillstånd förutsätter också ordnande av tolkningstjänster.

Rättsregistercentralen

Utlämning av uppgifter ur straffregistret till den nationella Etias-enheten för behandling av ansökningar om resetillstånd förutsätter avsevärd utveckling av Rättsregistercentralens rutiner och informationssystem. Detta beror särskilt på behovet av att få uppgifter från straffregistret även utanför tjänstetid. Straffregisteruppgifter bör utlämnas snabbare än i dag för att den nationella Etias-enheten ska kunna iaktta tidsfristerna enligt Etias-förordningen. Det är möjligt att integrera straffregistret i en annan myndighets system, men för närvarande möjliggör integration endast utlämnande av personuppgifter med personbeteckning. Förfrågningar där personbeteckning saknas behandlas manuellt vid Rättsregistercentralen under tjänstetid. I praktiken innebär

RP 173/2021 rd

detta genomgående digitalisering av det manuella arbete som i dag utförs vid Rättsregistercentralen. Dessutom förutsätter införandet av Etias-systemet flaggning av vissa brott i straffregistret i Ecris-TCN-systemet.

Enligt 184 § i utlänningslagen ansvarar Rättsregistercentralen för verkställigheten av påföljdsavgiften för transportör. Den nya förutsättningen för inresa uppskattas inte öka antalet verkställda påföljdsavgifter i någon högre grad, eftersom transportörer redan har erfarenhet av andra förutsättningar för inresa, såsom den gällande kontrollen av resehandlingar och viseringar eller uppehållstillstånd. Avsikten är dessutom att det nya systemet är tekniskt lätt att använda för transportörerna, till exempel med en mobilapp. Införandet av systemet sker under en övergångsperiod, under vilken passagerare informeras om behovet av resetillstånd. När det gäller internationella transportörer som transporterar grupper med buss landvägen är övergångstiden längre än för andra trafikformer. Etias-förordningen innehåller också ett undantag från påförande av sanktioner i situationer där transportörer inte på grund av tekniska störningar i Etias-systemet kan kontrollera om en passagerare har giltigt resetillstånd. De föreslagna nya bestämmelserna om den lag som ska tillämpas på verkställighet av påföljdsavgift för transportör och preskription av verkställighet av påföljder förutsätter dock förändringar i Rättsregistercentralens verkställighetssystem Rajsa.

Dataombudsmannens byrå

EES- och Etias-förordningarna orsakar extra arbete för dataombudsmannens byrå. Enligt förordningarna ska varje medlemsstat säkerställa att en tillsynsmyndighet som inrättats enligt dataskyddsförordningen (i Finland dataombudsmannen) självständigt övervakar personuppgiftsbehandlingslagen i medlemsstaten. Tillsynsmyndigheten ska bland annat se till att uppgiftsbehandlingen i den nationella gränsinfrastrukturen granskas minst vart tredje år efter införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Utförandet av sådana granskningar förutsätter en juridisk sakkunnig med utbildning i internationella revisionsstandarder och personer med datateknisk kompetens. Enligt dataombudsmannens byrå är det inte möjligt att utföra sådana granskningar enligt kraven med de nuvarande personalresurserna.

Enligt förordningen ska tillsynsmyndigheten på begäran bistå och råda berörda personer om hur de kan utöva sin rätt att korrigera, komplettera eller radera personuppgifter som rör dem eller begränsa behandlingen av sådana uppgifter. Tillsynsmyndigheten ska också erbjuda hjälp i ärenden som gäller talan eller klagomål avseende registrerades rättigheter under hela behandlingstiden. Även om mängden rådgivnings- och biståndsuppgifter inte kan uppskattas på basis av förordningarna, kan redan en enskild begäran kräva mer behandling än ett normalt ärende som gäller den registrerades rättigheter.

Tillsynsmyndigheten ska årligen offentliggöra antalet begäranden om att korrigera, komplettera eller radera uppgifter eller att begränsa behandlingen av uppgifter, åtgärder som vidtagits till följd av dem och antalet korrigeringar, kompletteringar, raderingar och begränsningar av behandlingen på begäran av dessa personer. Behöriga myndigheter ska tillställa tillsynsmyndigheten alla uppgifter som den begär samt bevilja tillträde till deras logguppgifter och lokaler.

Tillsynsmyndigheten ska enligt förordningarna aktivt samarbeta med Europeiska datatillsynsmannen. Detta omfattar bland annat informationsutbyte, bistånd i granskningar och inspektioner, utredning av eventuella svårigheter med tolkningen eller tillämpningen av förordningarna, undersökning av problem som rör de registrerades rättigheter och utarbetandet av harmoniserade förslag till gemensamma lösningar på eventuella problem. Medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och Europeiska datatillsynsmannen sammanträder minst två gånger om året inom

ramen för Europeiska dataskyddsstyrelsen, som inrättats genom den allmänna dataskyddsförordningen. Europeiska dataskyddsstyrelsen upprättar vart annat år en verksamhetsberättelse relaterad till in- och utresesystemet samt Etias-systemet, i vilken ingår ett avsnitt av tillsynsmyndigheten i varje medlemsstat.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Största delen av de ekonomiska konsekvenserna orsakas direkt av regleringen enligt EES- och Etias-förordningarna. Kostnaderna för genomförandet av förordningarna täcks delvis med EU-finansiering. Åtgärder relaterade till genomförandet av EES- och Etias-förordningarna har under programperioden 2014–2020 finansierats via fonden för inre säkerhet (ISF), som hör till Europeiska unionens fonder för inrikes frågor. Separat finansiering hade reserverats för de förändringar som förordningarna medför för den finansieringsperiod som nu går ut, och kommissionen fördelade den mellan medlemsstaterna under perioden. År 2018 fick Finland cirka 6,4 miljoner euro för inrättandet av in- och utresesystemet och år 2019 cirka 3,2 miljoner euro för utvecklingen och inrättandet av Etias-systemet.

När det gäller in- och utresesystemet kan EU-finansiering användas för åtgärder som säkerställer anslutningen av den nationella gränskontrollinfrastrukturen till in- och utresesystemets centrala system och dess nationella tekniska gränssnitt. När det gäller inrättandet av Etias är finansieringen avsedd för tekniska förändringar som gör det möjligt att använda Etias centrala system och de nationella system som behövs vid den nationella Etias-enheten. Finansiering beviljas också för kostnader för inrättandet av en nationell Etias-enhet, såsom inredning och teknisk utrustning. Stödet som beviljas ur tilläggsfinansieringen är 100 procent av de godkända totala kostnaderna. Finansiering på cirka 2,4 miljoner euro kan fortfarande sökas hos fonden för inre säkerhet (cirka 1,4 miljoner euro för in- och utresesystemet samt cirka 970 000 euro för Etias-systemet).

EU:s fonder för inrikes frågor kommer även framöver att vara en viktig finansieringskälla för projekt relaterade till in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Beredningen av programmet för finansieringsperioden 2021–2027 pågår fortfarande, men enligt preliminära uppgifter har ingen separat finansiering reserverats för genomförandet av projekt relaterade till in- och utresesystemet samt Etias-systemet på samma sätt som för den period som nu går ut. Enligt Etias-förordningen bör drift- och underhållskostnaderna för de nationella Etias-enheterna täckas helt av intäkterna från avgifterna för resetillstånd. Information om fördelningen av finansieringen mellan medlemsstaterna och de konkreta finansieringsobjekten var inte tillgänglig vid beredningen av propositionen. I vilket fall som helst kan endast en del av kostnaderna för genomförandet av skyldigheterna enligt EES- och Etias-förordningarna täckas med EU-finansiering, vilket innebär att fullgörandet av skyldigheterna förutsätter nationell tilläggsfinansiering för myndigheterna.

När det gäller myndigheternas egna informationssystem har ändrings- och utvecklingsbehoven bedömts i separata projekt, men genomförandet av dem har samordnats. Myndigheternas gemensamma informationssystem och kostnaderna för dem, till exempel Turvaväylä och anlitande av externa sakkunnigresurser, har också samordnats så att de inte överlappar varandra.

Gränsbevakningsväsendet

De förändringar i de nationella informationssystemen och de investeringar i utrustning (kameror och fingeravtrycksläsare) som användningen av det centrala in- och utresesystemet förutsätter orsakar Gränsbevakningsväsendet engångskostnader på 1,1 miljoner euro. Den nationella delen

RP 173/2021 rd

av informationssystemet för in- och utresesystemet och de fasta underhållskostnaderna för utrustningen uppskattas vara 400 000 euro om året.

Ändringarna av kodexen om Schengengränserna medför behov av att automatisera gränskontrollen för att bibehålla en smidig gränstrafik i synnerhet på Helsingfors-Vanda flygplats, i Helsingfors hamn och vid de största gränsovergångsställena vid den östra gränsen. Engångskostnaderna uppgår till 1,3 miljoner euro. De fasta underhållskostnaderna uppskattas öka med 450 000 euro om året. Behovet av extra personal för att garantera en smidig trafik är uppskattningsvis 60 årsverken vid Gränsbevakningsväsendet. Personalökningens fasta kostnadseffekt är 4,4 miljoner euro om året.

För Gränsbevakningsväsendet har ovan beskrivna tilläggsfinansiering budgeterats i planerna och budgetarna för den offentliga ekonomin som engångskostnader för åren 2019–2021 och som bestående personalkostnader och underhållskostnader för systemen från och med år 2021. Gränsbevakningsväsendet har hittills beviljats EU-finansiering på cirka 1,7 miljoner euro för införandet av in- och utresesystemet.

När det gäller Etias-systemet kostar engångsändringarna av Gränsbevakningsväsendets nationella informationssystem cirka en miljon euro. Underhållskostnaderna till följd av ändringarna ökar med cirka 400 000 euro om året. Behovet av extra personal för den nationella Etias-enhetens verksamhet är uppskattningsvis 21 årsverken vid Gränsbevakningsväsendet i samband med införandet. Personalökningens fasta kostnadseffekt är 1,45 miljoner euro om året. För Gränsbevakningsväsendet har ovan beskrivna tilläggsfinansiering budgeterats i planerna och budgetarna för den offentliga ekonomin som engångskostnader för år 2021 och som bestående personalkostnader och underhållskostnader för systemen från och med år 2021. Gränsbevakningsväsendet har även beviljats EU-finansiering på 580 000 euro för genomförandet av Etias-systemet.

Engångskostnader

Kostnader	Summa i euro
Utveckling av informationssystem (in- och utresesystemet) och anskaffning av utrustning (kameror och fingeravtrycksläsare)	1 100 000
Automatisk gränskontroll	1 300 000
Utveckling av informationssystem (Etias)	1 000 000
Totalt	2 500 000

Fasta kostnader

Kostnader	Summa i euro
Underhållskostnader för informationssystem och utrustning (in- och utresesystemet)	400 000

RP 173/2021 rd

Kostnader	Summa i euro
Underhållskostnader för informationssystem (Etias)	400 000
Underhållskostnader för automatisk gränskontroll	450 000
Personalökning (in- och utresesystemet)	4 400 000
Personalökning (Etias)	1 450 000
Totalt	7 100 000

Migrationsverket

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet orsakar Migrationsverket kostnader relaterade till utveckling, underhåll, uppdatering och ändring av informationssystem. De ändringar av informationssystemen som införandet av in- och utresesystemet förutsätter orsakar Migrationsverket engångskostnader på cirka 1 050 000 euro, för vilka det har beviljats finansiering ur EU:s fond för inre säkerhet (ISF) med undantag för den andel på 100 000 euro som föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022. Avsikten är att också den del som saknas i första hand kommer att finansieras med finansiering som söks ur EU:s fond.

Sökningar i in- och utresesystemet ska enligt EES-förordningen göras med personens fingeravtrycksuppgifter eller fingeravtrycksuppgifter och ansiktsbild. För att Migrationsverkets kundserviceställen ska kunna göra sökningar med biometriska uppgifter enligt EES-förordningen, måste kundserviceställets utrustning uppdateras, vilket förutsätter upphandling av utrustning och programvara. Utrustning som behövs är kameror för bildidentifiering och passläsare samt relaterad programvara och eventuella uppdateringar av fingeravtrycksläsarnas programvara. För att effektivisera sökningarna borde passläsarna integreras i UMA-systemet, vilket förutsätter informationssystemändringar. Anskaffning av utrustning och integration orsakar engångskostnader på cirka 652 000 euro. Avsikten är att anskaffningen av programvara och ändringar i informationssystemen i första hand ska finansieras med finansiering som söks ur EU:s fond. Behoven av tilläggsanslag kommer att föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022.

De informationssystemändringar som införandet av Etias-systemet förutsätter orsakar Migrationsverket engångskostnader på cirka 1,1 miljoner euro, för vilka finansiering har beviljats från fonden för inre säkerhet. Fullgörandet av de skyldigheter som EES- och Etias-förordningen medför orsakar Migrationsverket även mer bestående kostnader relaterade till underhåll och uppdateringar samt eventuella ändringar för vilka tilläggsfinansiering inte har anslagits i planen för den offentliga ekonomin eller budgeten. Det är ännu inte möjligt att estimeras alla ovan nämnda kostnader, men de kommer att preciseras när de tekniska detaljerna för förändringarna i informationssystemen definieras.

Fullgörandet av de skyldigheter relaterade till sparande och radering av uppgifter samt sökning av uppgifter som EES- och Etias-förordningen medför ökar Migrationsverkets uppgifter. Av-

RP 173/2021 rd

sikten är att automatisera funktionerna så långt som möjligt, men det är möjligt att vissa processer måste utföras manuellt. På många punkter saknas än så länge tillräcklig teknisk dokumentation för att definiera och införa de funktioner som behövs, och därför är det svårt att estimera Migrationsverkets arbetsmängd och processuella kostnader. Enligt aktuella uppskattningar är underhålls- och personalkostnaderna 202 000 euro år 2022 och 553 000 euro år 2023 samt 222 000 från och med år 2024. Behovet av tilläggsanslag kommer att föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022 och i planen för de offentliga finanserna 2023–2026.

Engångskostnader

Kostnad	Summa i euro
Utveckling av informationssystem för in- och utresesystemet	1 050 000
Utveckling av informationssystem för Etias-systemet	1 100 000
Investeringar i utrustning (passläsare och kameror)	200 000
Utveckling av informationssystem och uppdatering av programvara	256 000
Personalkostnader	196 000
Totalt	2 802 000

Fasta kostnader

Kostnad	Summa i euro
Kostnader för Turvaväylä	12 000
Personalkostnader	210 000
Totalt	222 000

Polisen

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet orsakar polisen kostnader relaterade till utveckling och ändring av informationssystem samt personal-, lokal, och utbildningskostnader. Tilläggsfinansiering har inte anslagits för polisen för kostnader relaterade till fullgörandet av skyldigheterna enligt EES- och Etias-förordningen i planen för den offentliga ekonomin eller budgetarna. Fullgörandet av skyldigheterna orsakar polisen engångskostnader och fasta kostnader, av vilka endast en del kan täckas med stöd från EU-fonderna.

Tillräckliga statistiska siffror saknas för en bedömning av alla aspekter. Enligt de kostnader som kan beräknas orsakar fullgörandet av skyldigheterna enligt förordningarna engångskostnader på sammanlagt cirka 1,96 miljoner euro, varav 1,16 miljoner euro kan täckas med stöd från EU-fonder åren 2021–2022. De fasta kostnaderna uppgår till cirka 690 000 euro. De behov av anslag som hänför sig till kostnaderna för ändring och underhåll av informationssystemen samt anskaffning av utrustning kommer att föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022.

Utvecklingen samt ändringen och integrationen av informationssystem som in- och utresesystemets samt Etias-systemets centrala åtkomstpunkt för brottsbekämpning kräver planeras och genomförs i PEES- och PETIAS-projekten i anslutning till Polisstyrelsens utvecklingsprogram för informationsutbytesystem. Det nationella användargränssnittet (Renki) som behövs för den centrala åtkomstpunktens funktioner utvecklas förutom i PEES- och PETIAS-projekten även i Renki-projektet. I polisens projekt har 100 000 euro av polisens projektbudget anslagits för ändringar av ärendehanteringssystemet MAKE. Finansieringen täcker inte de fasta kostnaderna, såsom underhåll av informationssystem, personal vid den centrala åtkomstpunkten eller lokaler som uppgifterna kräver. Den centrala åtkomstpunktens verksamhet och administrationen av systemen måste finansieras nationellt. Personalbehovet för den centrala åtkomstpunktens verksamhet inom polisen uppskattas vara 3 årsverken för respektive system, dvs. sammanlagt 6 årsverken. Detta motsvarar en bestående utgiftsökning på 420 000 euro om året. År 2022 orsakar ökningen av personalen kostnader på 210 000 euro (3 årsverken för in- och utresesystemet) och från och med år 2023 sammanlagt 420 000 euro (6 årsverken för in- och utresesystemet samt Etias-systemet). Anskaffningen av nya lokaler för den centrala åtkomstpunktens verksamhet utreds. Eventuella kostnader för detta kan ännu inte estimeras, och de har inte beaktats i budgetprocessen.

Polisen har beviljats EU-finansiering för sammanlagt 472 000 euro för åren 2021–2022 för att genomföra de ändringar av polisens informationssystem som EES-förordningen kräver. De totala kostnaderna för ändringsarbetena är enligt den aktuella uppskattningen sammanlagt 682 000 euro. För ändringsarbetena relaterade till Etias-skyldigheterna har polisen beviljats EU-finansiering på cirka 600 000 euro. De totala kostnaderna för ändringsarbetena uppgår till cirka 630 000 euro. Underhållskostnaderna för informationssystemen på grund av skyldigheterna enligt EES- och Etias-förordningarna är år 2022 sammanlagt 135 000 euro och från och med år 2023 sammanlagt 270 000 euro om året. EES-förordningen förutsätter dessutom anskaffning av cirka 1 000 fingeravtrycksläsare, och för detta har polisen beviljats EU-finansiering på 86 000 euro. De totala kostnaderna för anskaffningen är cirka 114 000 euro.

Utlänningsövervakningen effektiviseras till följd av genomförandet av EES-förordningen, vilket även förväntas öka antalet personer som avlägsnas ur landet. Dessa eventuella extra kostnader för polisen kan estimeras först efter att det finns praktisk erfarenhet av EES-förordningens konsekvenser.

För att säkerställa den kompetens som införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet förutsätter ordnar Polisyrkesskolan nätutbildning för polisens personal. Utbildningen av den nuvarande personalen orsakar engångskostnader. Utbildningen av ny personal integreras i grundutbildningen, varvid extra kostnader inte uppstår. Engångskostnaderna för utvecklingen och administrationen av en kursplattform för nätutbildningen uppskattas vara cirka 10 000 euro enligt årsverken. Utöver nätutbildningen ordnar polisens projekt Renki nätutbildning i användningen av informationssystemet Renki.

Utöver kostnaderna för nätkursen, som produceras av Polisyrkeshögskolans och centralkriminalpolisens substanssakkunniga, allokerar polisen personal till utbildningen. Den två timmar

RP 173/2021 rd

långa nätkursen för hela polispersonalen binder cirka 4,3 årsverken (516 000 euro) av polisens resurser.

Engångskostnader

Kostnad	Summa i euro
Kostnader för informationssystem (EES)	682 000
Kostnader för informationssystem (Etias)	630 000
Fingeravtrycksläsare	114 000
Utbildning (hela personalen)	516 000
Nätutbildningsplattform	10 000
Totalt	1 952 000

Fasta kostnader

Kostnad	Summa i euro
Underhållskostnader för informationssystem	270 000
Den centrala åtkomstpunktens personal	420 000
Totalt	690 000

Skyddspolisen

Enligt det föreslagna tillägget till 52 § i personuppgiftslagen är skyddspolisen personuppgiftsansvarig för de biometriska uppgifter som registreras, vilket orsakar ekonomiska kostnader. Kostnaderna påverkas avsevärt av den tekniska lösningen för hur uppgifter sparas. Den mest kostnadseffektiva och ändamålsenliga lösningen har preliminärt uppskattats vara lagring av information i samma tekniska system som de övriga uppgifterna om gränspassage. Användarrättigheterna till uppgifterna avgränsas genom administration av användarrättigheter så att de endast omfattar skyddet för den nationella säkerheten. Eftersom denna lösning dock beror på andra pågående informationssystemprojekt, kan kostnaderna inte estimeras ännu i detta skede. Med stöd av regleringen av utlämnande av information skulle Försvarmakten ha tillgång till uppgifterna för militär underrättelseverksamhet, och därigenom undviks lagring av omfattande uppgiftsmängder i både skyddspolisens och Försvarmakten register. Det föreslås att parterna tillsammans ska ansvara för etablerings- och underhållskostnaderna för informationssystemen relaterade till gemensamma informationshanteringsbehov enligt separat överenskommelse. Det är inte möjligt att få EU-finansiering för dessa kostnader. Kostnaderna granskas separat i samband med budgeteringen under de kommande åren.

Tullen

Den utrustning som införandet in- och utresesystemet förutsätter (kameror, fingeravtrycksläsare och resedokumentsläsare) orsakar Tullen engångskostnader på 300 000 euro. Kostnaderna har beaktats i tilläggsfinansieringen för Tullen år 2021. EU:s ISF-finansiering har beviljats för anskaffning av utrustning för år 2021. De bestående underhållskostnaderna för in- och utresesystemets nationella utrustning uppskattas vara 27 000 euro om året.

Kostnaderna för tekniska ändringar av de informationssystem som den centrala åtkomstpunkten för in- och utresesystemet samt Etial-systemet använder uppskattas vara 450 000 euro åren 2021–2023. Den centrala åtkomstpunkten inrättas i anslutning till Tullens nuvarande funktioner så att behov av extra personal inte orsakas utan funktionen kan genomföras med Tullens befintliga anslag.

Utrikesministeriet

Utrikesministeriet ansvarar för utrustningen för det nationella gränssnittet som bildar en förbindelse till in- och utresesystemet samt administrationen av den nationella datakommunikationslösningen. De årliga kostnaderna för detta är cirka 100 000 euro. I övrigt utgör förändringarna i systemen på grund av införandet av in- och utresesystemet en del av infrastrukturen för det nationella viseringssystemet (VISA) och kan inte separeras från underhållskostnaderna för infrastrukturen.

Införandet av in- och utresesystemet i den nationella viseringsprocessen orsakar kostnader på cirka 781 300 euro för utveckling av informationssystem och förändringar i infrastrukturen år 2021. Dessa kostnader har beaktats i budgeteringen som en del av kostnaderna för det nationella viseringssystemet. År 2022 estimeras kostnaderna uppgå till 414 820 euro. Avsikten är att få en så stor andel av kostnaderna som möjligt tillbaka från EU-fonden för inrikes frågor. Ansökan om stöd för kostnaderna relaterade till in- och utresesystemet har lämnats till EU-fonden för inrikes frågor, och stödet som beviljas ur den är 100 procent av de godkända totala kostnaderna. De bestående underhållskostnaderna omfattas också av 100-procentigt stöd under den nya perioden som bereds för närvarande.

För närvarande är det inte möjligt att exakt estimeras kostnaderna för Etias-systemet inom utrikesministeriets förvaltningsområde, eftersom kommissionen ännu inte har definierat godtagbara videoförhandlingssystem för intervjuer i samband med behandlingen av ansökningar om rese-tillstånd. Om de godtagbara systemen inte omfattar system som utrikesförvaltningen redan använder, kommer detta att orsaka extra kostnader för cirka 45 beskickningar. Avsikten är att ansöka om Etias-finansiering hos EU-fonden för inrikes frågor antingen via den gamla periodens fond för inre säkerhet (ISF) hösten 2021 eller via den nya periodens fond (BMVI) våren 2022.

Rättsregistercentralen

De föreslagna nya bestämmelserna om tillämplig lag vid verkställighet av påföljdsavgift för transportör samt preskription av verkställighet av påföljder förutsätter förändringar i Rättsregistercentralens verkställighetssystem Rajsa. Kostnaderna beräknas vara cirka 35 000 euro.

På grund av Etias-systemet ska vissa brott som räknas upp i bilagan till förordningen flaggas i Ecris-TCN-systemet. Enligt Rättsregistercentralens bedömning kommer genomförandet av flaggningen av brott i straffregistret i det nationella CRIS-systemet att kosta cirka 34 000 euro.

Den nationella Etias-enhetens åtkomst till uppgifter i straffregistret förutsätter utveckling av relevanta datatekniska förbindelser mellan Gränsbevakningsväsendet och Rättsregistercentralen. Enligt Rättsregistercentralens preliminära uppskattning orsakar den normala integrationen i straffregistret kostnader på cirka 58 000 euro åren 2021–2025. Dessutom uppgår kostnaderna för överföring av uppgifter om personer som saknar personbeteckning via integrationen till cirka 40 000 euro. Detaljerna för integrationens tekniska genomförande var ännu inte kända vid beredningen av denna proposition. När det gäller uppgifter om personer utan personbeteckning bör även integrationens dataskyddsfrågor lösas separat. Till ett omfattande projekt som inbegriper nya funktioner hänför sig dessutom en kostnad för projekthantering på 35 000 euro (0,5 årsv.).

De ovan beskrivna kostnaderna ovan täcks inom ramen för Rättsregistercentralens nuvarande anslag, med undantag för de behov av tilläggsanslag på 40 000 euro och 35 000 euro som hänför sig till integration och projekthantering och som kommer att föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022.

Dataombudsmannens byrå

Enligt EES- och Etias-förordningarna ska medlemsstaterna säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten som inrättats enligt den allmänna dataskyddsförordningen har tillräckliga resurser för att utföra sina uppgifter enligt förordningarna. I fråga om tillsynen av in- och utresesystemet gäller det dessutom att säkerställa att tillsynsmyndigheten kan få råd av personer med tillräcklig kunskap om biometriska uppgifter. Förordningarna orsakar dataombudsmannens byrå i synnerhet personal- och utbildningskostnader. Enligt bedömningar av dataombudsmannens byrå kommer förordningarna att öka tillsynens resursbehov med ett årsverke (83 000 euro). De detaljerade konsekvenserna för dataombudsmannens verksamhet beskrivs i punkt 4.2.1. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022. Beslut om de anslag för dataombudsmannens byrå som projektet förutsätter fattas i samband med statsbudgeten.

Transportörer

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet medför nya rutiner och skyldigheter för luft- och sjötrafikföretag samt transportörer som transporterar grupper på landsväg (nedan *transportörer*). De nya rutinerna och skyldigheterna gäller inte andra trafikformer, såsom tågtrafik eller linjetrafik på landsväg. Konsekvenserna för transportörernas verksamhet orsakas direkt av regleringen enligt förordningarna. De föreslagna ändringarna av utlänningslagen är nödvändiga för att Etias-förordningen ska kunna tillämpas i sin helhet.

Inom tillämpningsområdet för EES-förordningen ska transportörer använda en webbtjänst för att kontrollera om tredjelandsmedborgare med visering för kortare vistelse redan har använt det antal inresor som deras visering ger rätt till. Svaret anses dock inte vara ett beslut om att tillåta eller neka inresa. I och med införandet av Etias-systemet blir transportörer skyldiga att säkerställa att viseringsbefriade tredjelandsmedborgare utöver andra handlingar som krävs för inresa har gällande resetillstånd. För detta ändamål utvecklas en nätportal för transportörer i Etias-systemet. Enligt förordningen erbjuds transportörer även användarvänliga mobila lösningar.

På försummelser av ovan nämnda skyldigheter tillämpas bestämmelsen om påföljdsavgift för transportör i utlänningslagen. Om en transportör inte kan göra en förfrågan via webbtjänsten på grund av fel på någon del av in- och utresesystemet samt Etias-systemet, ska transportörerna inte vara skyldiga att kontrollera hur många gånger en passagerare rest in i landet eller passagerarens innehav av giltigt resetillstånd. Om det av tekniska skäl är omöjligt för en transportör att

under en längre tid göra en förfrågan via den webbtjänst som avses i EES- eller Etias-förordningarna, ska transportören informera Etias centralenhet. Etias centralenhet informerar sedan eu-LISA och medlemsstaterna.

4.2.3 Konsekvenser för informationshanteringen

I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan *informationshanteringslagen*) föreskrivs bland annat om ordnande och beskrivning av informationshanteringen, interoperabilitet mellan informationslager, tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser samt säkerställande av informationssäkerheten. Genom informationshanteringslagen säkerställs en enhetlig förvaltning och en informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial som ett led i genomförandet av offentlighetsprincipen.

Informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om informationsöverföring via tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser, och därför bör det inte föreskrivas om informationsöverföring via tekniska användarförbindelser genom speciallagstiftning. Den föreslagna regleringen av överlåtelse av uppgifter till in- och utresesystemet samt Etias centrala system i personuppgiftslagarna för Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen innehåller därför inte bestämmelser om sättet på vilket uppgifter utlämnas. Regleringen enligt informationshanteringslagen baserar sig mer allmänt på utgångspunkten att det inte bör föreskrivas om utlämnande av uppgifter utan att utlämnandet av uppgifter baserar sig på mottagarens rätt att få och behandla uppgifter. Regleringen gäller också utlämnande av uppgifter till utlandet. De föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter till in- och utresesystemet och Etias centrala system behövs dock för att bryta sekretessbestämmelserna och i synnerhet för att använda det nationella handlingsutrymme om vilket föreskrivs i Etias-förordningen. Det föreslås att villkoren i såväl in- och utresesystemet samt Etias-förordningen som i informationshanteringslagen ska iaktas vid utlämnande av uppgifter.

EES- och Etias-förordningarna föranleder inga större ändringar av informationshanteringslagen och den övriga allmänna lagstiftningen om informationssäkerhetskraven. Eftersom EES- och Etias-förordningarna innehåller detaljerade bestämmelser om informationssäkerhetsåtgärder, är det inte nödvändigt att komplettera den nationella lagstiftningen till denna del. Uppfyllandet av kraven och deras ändamålsenlighet följs dock upp efter införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Förändringarna i myndigheternas informationsbehandling genomförs i regel i befintliga informationssystem, som redan finns i säkerhetsnätet och iakttar definitionerna i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) och Katakri-informationssäkerhetskriterierna. Även förändringarna i systemen och de relaterade processerna samt konstruktionen av förbindelser till in- och utresesystemet samt Etias-systemet genomförs med beaktande av säkerhetsnätets krav. Den föreslagna nationella regleringen av registrering och behandling av biometriska uppgifter för att skydda den nationella säkerheten innehåller en bestämmelse om att uppgifterna ska lagras separat från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar. I övrigt anses det inte finnas behov av att föreskriva om informationssäkerhetsåtgärder som kompletterar den gällande lagstiftningen.

Införandet av in- och utresesystemet och i synnerhet av biometriska kännetecken vid gränskontroller ökar mängden kundspecifik information i informationssystemen. Eu-LISA har uppskattat och beaktat den ökande datakommunikationen från Finland till EU:s centrala system, och nätkapaciteten beaktar detta. Enligt aktuella uppskattningar täcker den nuvarande datakommunikationskapaciteten den ökade datakommunikationen, men frågan bedöms på nytt efter införandet av systemen.

Eftersom in- och utresesystemet samt Etias-systemet är nya EU-omfattande informationssystem finns det ingen tidigare nationell reglering av registreringen av personuppgifter som behandlas i systemen. Enligt EES-förordningen ska en medlemsstat utse en personuppgiftsansvarig, som ansvarar för behandlingen av personuppgifter i in- och utresesystemet i medlemsstaten. Enligt Etias-förordningen är den nationella Etias-enheten direkt med stöd av förordningen personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som medlemsstaten behandlar. I propositionen föreslås det att staben för Gränsbevakningsväsendet är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som Finland behandlar i in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Till denna del omfattar den personuppgiftsansvariges ansvar även andra behöriga myndigheters behandling av personuppgifter samt de centrala åtkomstpunkterna som ansvarar för förfrågningar om brottsbekämpning. På motsvarande sätt som enligt den gällande regleringen skulle staben för Gränsbevakningsväsendet även vara personuppgiftsansvarig för alfanumeriska uppgifter som registreras i det nationella in- och utresesystemet. Skyddspolisen skulle vara personuppgiftsansvarig för biometrisk uppgifter.

De behöriga myndigheter som avses EES- och Etias-förordningarna (Gränsbevakningsväsendet, polisen, skyddspolisen, Migrationsverket, Tullen och utrikesförvaltningen) ska bedöma konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen enligt 5 § 3 mom. i informationshanteringslagen och vid behov uppdatera informationshanteringsmodellen, beskrivningen av handlingars offentlighet och övrig relevant dokumentation så att de motsvarar den nya reglerings operativa modeller.

I propositionen föreslås inga ändringar av den gällande regleringen av handlingars offentlighet eller sekretess.

Gränsbevakningsväsendet

Införandet av in- och utresesystemet förutsätter ändringar av Gränsbevakningsväsendets nationella gränskontrollapplikation (RATAS), inklusive mobilappen. Målet för gränskontrollapplikationen är att instruera gränsbevakare i gränskontroller enligt EES-förordningen. Målet är att införa gränskontrollapplikationen som kompletterats med egenskaper enligt in- och utresesystemet minst ett halvt år innan det operativa införandet av in- och utresesystemet. Den nationella lagringen av uppgifter i in- och utresesystemet förutsätter ändringar av tidpunkter för radering av uppgifter från gränsbevakningsverksamhetens informationssystem (RVT). När det gäller informationssystem som används i övervakningen av utläningar bedöms behoven tillsammans med polisen.

Behandlingsuppgifterna om nekande beslut om resetillstånd som fattats av den nationella Etias-enheten ska sparas nationellt i det elektroniska ärendehanteringssystemet om uppgifterna inte kan sparas i Etias centrala system. Även administrationen av Etias bevakningslista förutsätter behandling av uppgifter som läggs till på listan i det nationella systemet. Gränsbevakningsväsendet utreder åtgärder relaterade till detta. Enligt Etias-förordningen ansvarar medlemsstaterna för att de uppgifter som de för in på Etias bevakningslista är riktiga och hålls uppdaterade. Relevanta processer bör fastställas mellan de nationella myndigheterna för att säkerställa att uppgifterna hålls uppdaterade. Den nationella Etias-enhetens rätt att få uppgifter från straffregistret förutsätter utveckling av ett gränssnitt mellan Gränsbevakningsväsendet och Rättsregistercentralen. Detaljerna för det tekniska genomförandet var ännu inte kända vid beredningen av denna proposition.

Migrationsverket

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet förutsätter förändringar i UMA-systemet som administreras av Migrationsverket. Ur informationshanteringsperspektiv är förändringarna inte särskilt stora. Förordningarna föranleder små kompletteringar av processer, utlämnande av uppgifter och ansvarsförhållanden i Migrationsverkets informationshanteringsmodell. De tekniska gränssnitten överför information mellan EU:s informationssystem och UMA-systemet. Utlämnande av uppgifter mellan nationella myndigheter sker via en elektronisk förbindelse.

Utrikesministeriet

I anslutning till förberedelserna för införandet av in- och utresesystemet utvecklar utrikesministeriet den separata integrationskomponenten VVR (kommunikationsförmedlingsapplikation), som ansvarar för alla finländska myndigheters kommunikation med det centrala VIS-systemet. Komponentens ersätter den tidigare CVIS-anslutningsapplikationen. I VVR genomförs alla utvidgningar av det centrala VIS-systemet som in- och utresesystemet medför, till exempel import av uppgifter om viseringssökandes in- och utresor i samband med behandling av ansökan. De förändringar som in- och utresesystemet medför beaktas också i det nationella viseringssystemets användargränssnitt och ansökningsprocess så att de stöder beslutsfattandet på det sätt som EES-förordningen förutsätter.

Centrala åtkomstpunkter för brottsbekämpning

Ärendehantering som gäller in- och utresesystemets samt Etias-systemets brottsbekämpning förutsätter förändringar i polisens ärendehanteringssystem MAKE. Förfrågningar relaterade till brottsbekämpning visavi de centrala systemen genomförs i informationssystemet Renki. Ärendehantering som gäller brottsbekämpning förutsätter för Tullens del en ny ärendehanteringsapplikation (ärendehanterings- och förfrågningssystem).

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för brottsbekämpningen och den nationella säkerheten

Uppgifterna i in- och utresesystemet samt Etias-systemet kan på vissa villkor användas för att bekämpa, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott och andra grova brott. Även om villkoren för utnyttjandet av uppgifter är rätt stränga kan regleringen anses effektivisera brottsbekämpningen avsevärt. I synnerhet in- och utreseuppgifter används mångsidigt för såväl teknisk spårning av brottsmisstänkta som i själva förundersökningen, inriktningen av förundersökningen samt identifieringen av brottsmisstänkta och eventuella medhjälpare. Enligt EES-förordningen kan dessa uppgifter användas som ett verktyg för att få fram bevis genom att spåra resvägen för en person som misstänks ha begått ett brott eller som har fallit offer för brott.

Enligt EES-förordningen stöder användningen av systemet de brottsbekämpande myndigheternas arbete även i situationer där misstänkta använder flera identiteter. Dessutom konstateras det i förordningen att jämförelser av uppgifter på grundval av de fingeravtrycksspår (latenta fingeravtryck) som kan hittas på en brottsplats är grundläggande för polissamarbetet. I situationer där det finns skäl att anta att en brottsmisstänkt eller ett offer för ett brott kan ha registrerats i in- och utresesystemet är möjligheten att jämföra latent fingeravtryck med fingeravtrycksuppgifter i in- och utresesystemet nödvändigt så att medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter kan bekämpa, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott till exempel när latent fingeravtryck är de enda bevisen som hittats på brottsplatsen.

Förslaget till nationell lagring av biometriska uppgifter som ska sparas i in- och utresesystemet för att skydda den nationella säkerheten förbättrar avsevärt skyddspolisens och Försvarsmaktens operativa förutsättningar i dessa uppgifter. Skyddspolisens och Försvarsmaktens beviljas direkt åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet, om det är fråga om terroristbrott eller andra grova brott, men alla situationer som anknyter till skyddandet av den nationella säkerheten uppfyller inte rekvisitet för de brott som nämns i EES-förordningen.

Konsekvenser för gränspasserare

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet förväntas avsevärt påverka gränstrafikens smidighet vid alla gränsövergångsställen. Registreringen av tredjelandsmedborgare som för första gången anländer till medlemsstaternas territorium i EU:s informationssystem tar något längre tid än den nuvarande gränskontrollen. Den gällande regleringen möjliggör inte användning av ansiktsbilder som tagits i realtid och sparats i viseringssystemet när uppgifter registreras i in- och utresesystemet. Därför ska nästan alla tredjelandsmedborgare fotograferas vid inresa när in- och utresesystemet införs. Å andra sidan förkortar den automatiska kalkylatorn för vistelsetiden gränskontrolltiden. Lagringen av in- och utreseuppgifter i in- och utresesystemet i tre år minskar behovet av ny registrering av resenärer. Under följande inresor tar gränskontrollen ungefär lika länge som i dag. Det kan antas att de negativa konsekvenserna för gränstrafikens smidighet kommer att minska när antalet resenärer som för första gången reser till Schengenområdet jämnas ut.

EES-förordningen möjliggör en omfattande automatisering av gränskontrollen (gränskontrollautomater och självbetjäningsskiosker). Automatiseringen införs i sin helhet på Helsingfors-Vanda flygplats. På de övriga flygplatserna är det ännu inte operativt motiverat att göra det. Utvecklingen av automatiseringsbehovet på flygplatserna följs upp. Dessutom fortsätter automatiseringen i Helsingfors hamn. När det gäller vägtrafik bör automatiseringsmöjligheterna utvecklas. De lösningar som finns på marknaden är för närvarande inte lämpliga med tanke på Finlands behov, och därför automatiseras inte gränsövergångsställen för landsvägstrafik när in- och utresesystemet införs. Utvecklingen av automatiseringsmöjligheterna följs dock upp.

Införandet av Etias-systemet förutsätter framöver att viseringsbefriade tredjelandsmedborgare lämnar in en ansökan om resetillstånd innan de anländer till Schengenområdet. Förhandskontrollen av resenärer påskyndar dock gränskontrollen för både myndigheterna och resenärerna. Enligt kommissionens förslag (COM(2016) 731 final, s. 5) kommer Etias sannolikt att avsevärt minska antalet nekade inresor vid gränsövergångsställena. Personer som har nekats tillstånd kommer inte att ödsla tid och pengar på att resa till Schengenområdet. Etias kommer också att på detta sätt sänka transportörernas kostnader för att återsända passagerare.

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet medför inga direkta konsekvenser för EU-medborgare och personer med rätt till långvarig vistelse inom Schengenområdet, eftersom de inte omfattas av förordningarnas tillämpningsområde. Införandet av systemen kan dock medföra praktiska konsekvenser för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med dubbelt medborgarskap. I regel behandlas EU-medborgare som EU-medborgare vid gränskontroller, och uppgifter om dem lagras inte i in- och utresesystemet eller det nationella in- och utresesystemet. I enlighet med direktivet om fri rörlighet ska EU-medborgare intyga sitt medborgarskap med identitetskort eller pass. Om en person med dubbelt medborgarskap reser till Schengenområdet med pass som beviljats av ett tredjeland, är det möjligt att EU-medborgarskapet inte framgår vid gränskontrollen. Då behandlas personen som tredjelandsmedborgare, vilket innebär att han eller hon ska ha visum eller resetillstånd. Åberopandet av EU-medborgarskap förutsätter att personen kan intyga sitt medborgarskap eller att det kan utredas på ett tillförlitligt sätt. Om det

framkommer att uppgifter om en EU-medborgare tidigare har sparats i in- och utresesystemet eller Etias-systemet, ska uppgifterna raderas och eventuellt resetillstånd upphävas. I regel gäller nämligen att en EU-medborgare reser som EU-medborgare inom EU.

Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna

Införandet av in- och utresesystemet samt Etias-systemet innebär mer omfattande behandling av tredjelandsmedborgares personuppgifter inom EU. En förutsättning för inresa till Schengenområdet är att personen samtycker till behandling av sina personuppgifter enligt EES-förordningen samt lämnar de uppgifter som Etias-förordningen förutsätter när resetillstånd ansöks. Förordningarna beaktar de registrerades rättigheter enligt den allmänna dataskyddslagstiftningen och rätten till ändringssökande och andra rättsskyddsmedel. Dessutom betonar förordningarna respekten för de grundläggande och mänskliga rättigheterna när systemen används.

Enligt artikel 10.2 i EES-förordningen ska varje behörig myndighet säkerställa att användningen av in- och utresesystemet, inbegripet upptagningen av biometriska uppgifter, sker i enlighet med de garantier som fastställts i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt i FN:s konvention om barnets rättigheter. När uppgifter om barn samlas in ska framför allt barnets bästa komma i främsta rummet.

Enligt artikel 14 i Etias-förordningen får behandling av personuppgifter i Etias informationssystem inte leda till att tredjelandsmedborgare diskrimineras på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politiska eller andra åsikter, tillhörighet till en nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Behandlingen ska fullt ut respektera mänsklig värdighet och integritet samt grundläggande rättigheter, inbegripet rätten till respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter. Särskild hänsyn ska tas till barn, äldre och personer med funktionshinder, och barnets bästa ska sättas i främsta rummet. Etias rådgivningsnämnd som inrättas genom förordningen genomför regelbundna utvärderingar och utfärdar rekommendationer om inverkan på de grundläggande rättigheterna av behandlingen av ansökningar om resetillstånd och genomförandet av Etias sökregler, särskilt när det gäller rätten till privatliv, skydd av personuppgifter och icke-diskriminering.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Enligt förordningarna ska en medlemsstat meddela kommissionen och eu-LISA de nationella gränskontrollmyndigheter, viseringsmyndigheter och invandringsmyndigheter som är behöriga att använda in- och utresesystemet samt Etias-systemet och vidta åtgärder enligt förordningarna. Under beredningen blev det klart att det inte finns behov av att uttryckligen nämna dessa myndigheter i den nationella lagstiftningen. Detta ansågs inte ändamålsenligt, eftersom förordningarna innehåller exakta definitioner av gränskontrollmyndigheter, viseringsmyndigheter och invandringsmyndigheter. De nationella myndigheternas befogenheter att vidta åtgärder om vilka föreskrivs i förordningarna baserar sig direkt på lagstiftningen om respektive myndighets befogenheter.

Enligt förordningarna kan medlemsstaterna utse en eller flera centrala åtkomstpunkter för att behandla förfrågningar av behöriga myndigheter om att få uppgifter från in- och utresesystemet samt Etias-systemet för att bekämpa, upptäcka eller utreda terroristbrott och grova brott som

avses i förordningarna. Vid beredningen övervägdes det om varje brottsbekämpande myndighet borde ha en egen central åtkomstpunkt eller om förfrågningarna om brottsbekämpning ska centraliseras till en eller några myndigheter. Den mest ändamålsenliga lösningen ansågs vara att de centrala åtkomstpunkterna inrättas vid centralkriminalpolisen och Tullen. På grund av sina internationella uppgifter har centralkriminalpolisen och Tullen goda förutsättningar att också svara för brottsbekämpningsförfrågningarna i in- och utresesystemet samt Etias centrala system. Enligt förslaget ska centralkriminalpolisens åtkomstpunkt behandla förfrågningar från polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet och Försvarmakten. Enligt beslutet om tillsättandet av projektet ska det bedömas om det är ändamålsenligt att harmonisera åtkomstpunkterna för brottsbekämpning för VIS-systemet med motsvarande åtkomstpunkter för in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Vid beredningen beslöt man att regleringen av VIS-kontaktpunkter skulle behandlas i samband med lagstiftningen som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd).

EES-förordningen ger nationellt handlingsutrymme när det gäller huruvida en medlemsstat registrerar de alfanumeriska uppgifter som registreras i in- och utresesystemet även nationellt. Vid beredningen konstaterades att det fortfarande finns behov av ett nationellt in- och utresesystem, eftersom den gällande lagstiftningen möjliggör mer omfattande behandling av in- och utreseuppgifter än EES-förordningen. EES-förordningen begränsar dock innehållet i (endast alfanumeriska uppgifter) och lagringstiden för de uppgifter som sparas med tanke på gränsbevakningen.

EES-förordningen är inte tillämplig på behandling av in- och utreseuppgifter för att skydda den nationella säkerheten. Vid beredningen bedömdes olika regleringsalternativ för hur man nationellt kunde behandla och registrera biometriska uppgifter som avses i EES-förordningen (ansiktsbilder och fingeravtryck) för att skydda den nationella säkerheten. Till den modell som föreslås valdes införlivande av regleringen i 7 kapitlet i personuppgiftslagen som gäller behandling av personuppgifter vid skyddspolisen. Behandlingsrätten ska förutom på den gällande regleringen basera sig på skyddspolisens rätt till information. Enligt ett annat förslag skulle bestämmelserna om behandling av in- och utreseuppgifter för att skydda den nationella säkerheten finnas i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet. Detta ansågs dock inte vara ändamålsenligt, eftersom skyddspolisen skulle vara personuppgiftsansvarig för de behandlade personuppgifterna. Försvarmakten skulle ha rätt att få biometriska uppgifter från skyddspolisens register i enlighet med bestämmelserna om åtkomst till och utlämnande av information enligt den gällande lagstiftningen. Under den fortsatta beredningen av propositionen ansågs det på basis av dataskyddslagstiftningen och grundlagsutskottets utlåtandep Praxis inte vara möjligt att lämna ut biometriska uppgifter i massiva mängder till både skyddspolisen och Försvarmakten.

Enligt Etias-förordningen ska en medlemsstat utse en nationell Etias-enhet. I förordningen finns inga mer detaljerade förutsättningar för den myndighet som utses. Vid beredningen konstaterades att en befintlig myndighet bör utses till nationell Etias-enhet trots att den nationella Etias-enhetens verksamhet förutsätter samarbete mellan flera myndigheter. Detta ansågs vara den mest ändamålsenliga lösningen i synnerhet för att den nationella Etias-enheten fattar förvaltningsbeslut i vilka ändring kan sökas. Gränsbevakningsväsendet ansågs vara den lämpligaste myndigheten för den nationella enheten, eftersom resetillstånd är ett nytt inresevillkor som kontrolleras i samband med gränskontrollen.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Genomförandet av EES- och Etias-förordningarna pågår i de flesta medlemsstaterna. Enligt information som erhållits vid beredningen varierar de åtgärder relaterade till det nationella hand-

lingsutrymmet som medlemsstaterna planerar avsevärt. Till exempel organiseringen av de nationella Etias-enheterna och de centrala åtkomstpunkterna för brottsbekämpning påverkas av respektive lands myndighetsstruktur och förvaltningskultur, och lösningarna är inte direkt jämförbara med läget i Finland. Behandlingen av in- och utreseuppgifter för att skydda den nationella säkerheten har också bedömts i andra medlemsstater, men vid beredningen av propositionen har ingen detaljerad information om modellerna varit tillgänglig.

6 Remissvar

De som lämnade utlåtanden ansåg att förslagen på det stora hela var motiverade och ändamålsenliga. Polisstyrelsen ansåg att det är viktigt att myndigheternas uppgifter och ansvar definieras tydligt i den nationella lagstiftningen. I den praktiska verksamheten kan bestämmelser om parallella, korsande eller överlappande uppgifter eller befogenheter orsaka utmaningar. Försvarsmakten fäste uppmärksamhet vid att propositionen har beröringspunkter med förutsättningarna att sköta uppgifter relaterade till såväl militär underrättelseverksamhet som förebyggande av brott inom Försvarsmakten.

Behandling av personuppgifter

Justitieministeriet ansåg att propositionen har beretts omsorgsfullt och att förslagen till bestämmelser och motiveringarna i utkastet till propositionen kunde anses vara tillräckliga på det stora hela. Enligt dataombudsmannens byrå var lagringen av alfanumeriska in- och utreseuppgifter samt övriga nationella tilläggsuppgifter i ett nationellt in- och utresesystem förenligt med EES-förordningen.

Tullen ansåg att regleringen av registreringen i in- och utresesystemet samt Etias-systemet skulle leda till en exceptionell situation, där Gränsbevakningsväsendet ansvarar för bland annat behandlingen av personuppgifter inom Tullen enligt dataskyddslagstiftningens skyldigheter och ansvarsfördelning. Tullen föreslog att ansvarsfördelningen mellan den registeransvarige och de övriga myndigheterna skulle preciseras på lagnivå. Vid den fortsatta beredningen ansågs det vara tillräckligt att ärendet beskrivs i motiveringen av propositionen.

Behandling av personuppgifter för att bekämpa terroristbrott och andra grova brott

Polisstyrelsen ansåg att det av propositionen inte framgår hur användningen av in- och utresesystemet samt Etias-systemet används för brottsbekämpning på ett sätt där de centrala åtkomstpunkterna blir oberoende. Propositionens motiveringar kompletterades till dessa delar. Polisstyrelsen framställde också att den brottsbekämpande centrala åtkomstpunkten vid polisen i lagförslag 4 skulle definieras på myndighetsnivå på samma sätt som för Tullens del. Till denna del ansågs en ändring inte vara ändamålsenlig vid den fortsatta beredningen, eftersom det föreslås bestämmelser om centralkriminalpolisens uppgifter som central eller nationell åtkomstpunkt för EU-system även i ett lagförslag som kompletterar förordningarna om användning av Schengeninformationssystemet (RP 35/2021 rd).

Tullen ansåg att det borde föreskrivas om Tullens uppgifter som åtkomstpunkt för användning av in- och utresesystemet samt Etias-systemet för brottsbekämpande ändamål i personuppgiftslagen för Tullen. Enligt Tullen är de föreslagna bestämmelserna i lagförslag 4 inte förenliga med lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen om lagens tillämpningsområde kompletterades på basis av utlåtandet.

Försvarsministeriet konstaterade att en uppgift för Försvarsmakten är förebyggande och avslöjande av brott enligt 9 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten. Försvarsmakten borde därför utses till behörig myndighet när det gäller användning av systemen för brottsbekämpande ändamål. Propositionens motiveringar kompletterades till dessa delar.

Behandling av personuppgifter för att skydda den nationella säkerheten

Enligt underrättelsetillsynsombudsmannen kan möjligheten att utnyttja biometriska uppgifter som gränskontrollmyndigheter samlat in i samband med gränskontroller i en medlemsstat för att skydda medlemsstatens nationella säkerhet ur EU-rättens perspektiv påverkas av om det anses vara möjligt att begreppsligt hålla insamlingen av uppgifter till in- och utresesystemet som enligt användningssyftet hör till unionens behörighet åtskilda från insamlingen, lagringen och den övriga insamlingen av uppgifter som inte hör till unionens behörighet för att skydda den nationella säkerheten, även om det i praktiken är fråga om samma uppgifter som samlas in samtidigt. Dataombudsmannens byrå ansåg att nationell behandling av biometriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet enbart för att skydda den nationella säkerheten är möjlig ur EES-förordningens perspektiv. Det borde dock föreskrivas separat om en sådan möjlighet så att kraven på en proportionell, exakt och noggrant avgränsad regleringen uppfylls.

Justitieministeriet konstaterade att de föreslagna bestämmelserna om att ge skyddspolisen åtkomst till biometriska uppgifter och om dessa uppgifters lagringstid i lagförslag 4 förefaller per se vara ändamålsenliga. Den föreslagna regleringen innebär dock att behandlingen av biometriska uppgifter ökar avsevärt jämfört med gällande praxis. Enligt ministeriet har det i utkastet till propositionen inte i tillräcklig grad motiverats varför det vore nödvändigt för skyddspolisen att behandla alla biometriska personuppgifter inom EES-förordningens tillämpningsområde. Av utkastet framgår inte heller om nödvändigheten skulle bedömas från fall till fall. Även underrättelsetillsynsombudsmannen betonade kravet på nödvändighet i behandlingen av uppgifter. Propositionens motiveringar kompletterades till dessa delar.

Justitieministeriet ansåg att regleringen av lagringstiderna för biometriska uppgifter borde bedömas noggrannare i synnerhet med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis samt de biometriska uppgifternas karaktär som uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Motiveringarna till propositionen kompletterades till följd av utlåtandet, och motiveringarna till lagstiftningsordningen kompletterades med en bedömning av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis.

På basis av utlåtandena av dataombudsmannens byrå och underrättelsetillsynsombudsmannen framgick det att utkastet till propositionen kunde ge en uppfattning om att Gränsbevakningsväsendet skulle behandla biometriska uppgifter i in- och utresesystemet i det nationella in- och utresesystemet som Gränsbevakningsväsendet ansvarar för. På denna punkt fokuserade utlåtandena på Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter, som inte verkar möjliggöra behandling av biometriska uppgifter för att skydda den nationella säkerheten i samband med gränsbevakningen. Dataombudsmannens byrå konstaterade att behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som endast baserar sig på en annan myndighets behov, inte kan godtas. Till följd av utlåtandena preciserades motiveringarna till propositionen för att undvika oklara tolkningar av regleringen. I propositionen föreslås det inte att Gränsbevakningsväsendet ens tillfälligt ska spara biometriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet i sina register.

RP 173/2021 rd

Försvarsmakten konstaterade att biometriska uppgifter i in- och utresesystemet också är viktiga med tanke på Försvarsmaktens militära underrättelseverksamhet. Ministeriet framställde att bestämmelser om behandlingen av biometriska uppgifter för att skydda den nationella säkerheten även borde ingå i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten så att Huvudstaben vore personuppgiftsansvarig. Vid den fortsatta beredningen konstaterades att det vore ändamålsenligt, i syfte att minimera behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, att de biometriska uppgifter som behandlas i samband med gränsbevakningen i sin helhet endast skulle lämnas ut endast till en personuppgiftsansvarig. Försvarsmakten skulle för att sköta enskilda militära underrättelseuppdrag ha rätt att få nödvändiga biometriska uppgifter ur skyddspolisens register i enlighet med den gällande lagstiftningen. Propositionens motiveringar kompletterades till dessa delar.

Transportörers skyldigheter och övrig reglering enligt utlänningslagen

Till följd av utlåtandet av Linja-autoliitto ry ändrades motiveringarna till 173 § i lagförslag 3 till de delar som gäller regleringen av transportörer.

Finlands skeppsmäklare rf konstaterade att sjömannens rörlighet i en stor del av EU- och Schengenländerna är garanterad tack vare sjömanspasset. På denna punkt vore det ändamålsenligt att förtydliga tillstånds- och viseringspraxis samt befria personer med sjömanspass från viseringsskyldigheten. Vid den fortsatta beredningen konstaterades att förslaget inte kan behandlas i denna proposition på grund av projektuppdraget.

Till följd av utlåtandena av inrikesministeriets migrationsavdelning och Västra Finlands sjöbevakningssektion uppdaterades 40 § 1 mom. 2, 3 och 6 punkten i lagförslag 3 så att de motsvarar de enhetliga bestämmelserna om beräkning av den tillåtna vistelsens längd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 610/2013. I övrigt föreslås det att punkterna i 40 § 1 mom. ändras genom regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och 3 och 5 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (RP 122/2021 rd).

I sitt utlåtande tog Finska vikens sjöbevakningssektion upp vissa utmaningar i tillämpningen av utlänningslagen relaterade till utlänningsförseelse i 185 § och definitionen av avvisning i 142 § 2 mom. Vid den fortsatta beredningen konstaterades att det är mest ändamålsenligt att behandla förslagen senare i samband med ett separat projekt.

Justitieministeriet konstaterade att den preciserande regleringen av verkställighet av påföljdsavgift för transportör i lagförslag 3 motsvarar anvisningarna om regleringsprinciperna för administrativa sanktioner. Till följd av utlåtandet preciserades ordalydelsen i 184 § 4 mom. i lagförslaget dock så att den tidpunkt då preskriptionstiden börjar kopplades till delgivningen av beslutet i stället för fattandet av beslutet. Justitieministeriet fäste också uppmärksamhet vid att ministeriet tillsatt en arbetsgrupp för att bereda en översyn av lagen om verkställighet av böter. I anslutning till detta kommer bestämmelserna om verkställighet av böter sannolikt att harmoniseras.

Rättsregistercentralen ställde frågan om det inte vore motiverat att slopa dröjsmålsräntan på påföljdsavgiften för transportörer. Det som talar för slopandet av dröjsmålsränta är att regleringen av administrativa sanktioner skulle bli tydligare och enhetligare. Förslaget i lagförslag 3 ändrades enligt utlåtandet. Propositionen kompletterades dessutom med ett nytt lagförslag 7 om ändring av lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott

och grov brottslighet. Det föreslås att lagen ska preciseras på samma sätt som utlänningslagen när det gäller påföljdsavgiften för transportör.

Övriga observationer

Rättsregistercentralen fäste uppmärksamhet vid att den nationella Etias-enheten också skulle komma att begära uppgifter från straffregistret som bakgrundsmaterial för utlåtanden till andra medlemsstater. På denna punkt förblir det oklart med beaktande av lagens tillämpningsområde, om tillståndsförfarandet enligt utlänningslagen är tillämpligt som grund för utlämnande av straffregisteruppgifter i situationer där inresa eller vistelse sker i en annan medlemsstat. Vid den fortsatta beredningen ansågs det fortfarande att det inte är fråga om utlämnande av straffregisteruppgifter till utlandet. Uppgifterna skulle inte fogas till ett utlåtande till en annan medlemsstat, utan den nationella Etias-enheten skulle endast ge ett jakande eller nekande svar till en annan medlemsstat.

Till följd av Finlands skeppsmäklare rf:s utlåtande upptäcktes det vid den fortsatta beredningen behov av att till lagförslag 3 foga en bestämmelse om att resetillstånd inte krävs av en kryssningsdeltagare som går i land, eftersom inte heller viseringsskyldiga kryssningsdeltagare förutsetts ha visum (43 § 2 mom.).

De ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för informationshanteringen av förslagen preciserades till följd av utlåtandena av Polisstyrelsen, Migrationsverket, Tullen, Rättsregistercentralen och finansministeriet. Till följd av utlåtandena preciserades dessutom enskilda lagpunkter och motiveringar. De centrala ändringarna har behandlats tillsammans med dem som lämnat utlåtanden under den fortsatta beredningen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

5 §. Definitioner. Definitionerna i EES- och Etias-förordningarna fogas till paragrafen, eftersom det senare hänvisas till förordningarna i lagen. Sakinnehållet i definitionen avseende Europol-förordningen i 5 punkten i paragrafen förblir oförändrat.

7 §. Behandling av personuppgifter vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen. Med stöd av den gällande paragrafen administrerar Gränsbevakningsväsendet ett nationellt informationssystem, i vilket främst uppgifter om tredjelandsmedborgares in- och utresor registreras. I och med införandet av in- och utresesystemet registreras största delen av dessa uppgifter i EU:s gemensamma in- och utresesystem.

Enligt artikel 40.1 i EES-förordningen får en medlemsstat i sitt nationella in- och utresesystem eller motsvarande nationella register lagra de alfanumeriska uppgifter som den har fört in i in- och utresesystemet i enlighet med ändamålen för in- och utresesystemet, alltmedan unionsrätten respekteras till fullo. Enligt artikel 40.3 ska all användning av uppgifter som inte uppfyller villkoren i punkt 1 betraktas som missbruk enligt varje medlemsstats nationella rätt samt unionsrätten. Enligt artikel 3.1.15 i förordningen avses med alfanumeriska uppgifter uppgifter som återges med bokstäver, siffror, särskilda tecken, mellanslag och skiljetecken. Bestämmelsen begränsar lagringen av biometriska uppgifter som registreras i in- och utresesystemet i nationella in- och utresesystem. Enligt artikel 3.1.17 och 3.1.18 avses med biometriska uppgifter uppgifter om fingeravtryck och digital ansiktsbild.

Till paragrafens 2 mom. fogas en ny 2 a punkt som föreskriver om den nationella behandlingen av alfanumeriska uppgifter som avses i artikel 3.1.15 i EES-förordningen. Rättsgrunden för behandling av personuppgifter är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Reglering som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen behövs för att utnyttja det nationella handlingsutrymme som artikel 40 i EES-förordningen tillåter och för att precisera att endast alfanumeriska uppgifter av de uppgifter som registreras i in- och utresesystemet får lagras i nationella in- och utresesystem.

Regleringen enligt artikel 40 i EES-förordningen är i viss mån tolkningsbar när det gäller vad som avses med att unionsrätten ska respekteras till fullt ut. Förordningar får i allmänhet inte förklaras i nationell reglering. Vid beredningen har det bedömts att respekterandet av unionsrätten i detta sammanhang i synnerhet syftar på den allmänna dataskyddslagstiftningen och de allmänna principerna för EU-rätten. Med beaktande av tillämpningsområdet för EES-förordningen anses regleringen inte omfatta för vilka syften uppgifter i nationella in- och utresesystem får behandlas enligt den nationella lagstiftningen.

Den föreslagna regleringen förändrar inte för vilka sekundära syften in- och utreseuppgifter i in- och utresesystemet får behandlas. Enligt gällande lagstiftning kan uppgifter bland annat utlämnas till andra myndigheter och utlandet i enlighet med bestämmelserna i 4 kapitlet i lagen samt behandlas även för att förhindra, avslöja och utreda andra brott än terroristbrott och grova brott. Om förvaringstiderna för uppgifterna föreskrivs i detalj i 40 §.

I samband med gränspassage kan även uppgifter som enligt EES-förordningen inte sparas i in- och utresesystemet behandlas. Dessa kan till exempel bestå av uppgifter om fordon eller syfte med gränspassage samt från fall till fall uppgifter om personer vars gränspassage inte registreras i in- och utresesystemet. Dessa uppgifter ingår i gällande 2 mom. 1, 2 eller 9 punkten, och på behandlingen av dem tillämpas inte begränsningarna enligt artikel 40 i EES-förordningen, såsom lagringstiden för uppgifterna.

Till paragrafens 2 mom. fogas en ny 2 b-punkt, där det föreskrivs om behandling av personuppgifter relaterad till ansökan om resetillstånd vid den nationella Etias-enheten och om den nationella behandlingen av uppgifter som läggs till på Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen. Nationellt behandlade uppgifter och behandlingsuppgifter som sparas i Gränsbevakningsväsendets register gäller sådana uppgifter som enligt Etias-förordningen inte sparas i Etias centrala system. Dessa kan bestå av tilläggsutredningar, såsom inspelade intervjuer med sökanden, bakgrundsuppgifter som påverkat beslutsfattandet och detaljerad information om förfaranden för hörande vid andra medlemsstaters nationella Etias-enheter och Europol i enlighet med artikel 28 och 29 i Etias-förordningen.

Enligt Etias-förordningen ska sökanden bland annat informeras om vilken av de grunder som avses i artikel 37.1 och 37.2 i förordningen nekandet, ogiltigförklaringen eller återkallandet av resetillstånd baserar sig på. Med tanke på eventuellt ändringssökande och den beslutsfattande tjänstemannens rättsskydd bör det i efterhand gå att verifiera på vilka uppgifter och utredningar beslutet om resetillstånd baserat sig på. Sådana uppgifter kan inte på ett heltäckande sätt sparas i Etias centrala system, och dessutom är uppgifterna i regel sekretessbelagda i synnerhet med stöd av 24 § 1 mom. 3–5 eller 9 punkten i offentlighetslagen. Uppgifterna om nekande beslut gäller sökandens säkerhetsrisk, risk för olaglig invandring eller stor epidemisk. Uppgifterna sparas i det nationella systemet endast till den del som de är nödvändiga med tanke på ändringssökande eller tjänstemännens rättsskydd och till den del som de inte är tillgängliga i Etias centrala system.

Administrationen av Etias bevakningslista förutsätter behandling av uppgifter som läggs till på listan även i det nationella systemet. Etias bevakningslista består av uppgifter om personer som misstänks ha begått eller deltagit i ett terroristbrott eller annat grovt brott eller personer för vilka det utifrån en allmän personbedömning finns faktiska indikationer på eller rimliga skäl att anta att de kommer att begå ett terroristbrott eller annat grovt brott. Enligt artikel 34 artikel i Etias-förordningen registreras följande uppgifter på bevakningslistan: efternamn, efternamn som ogift, födelsedatum, andra namn (alias, artistnamn eller pseudonymer, smeknamn), resehandling(ar) (typ, nummer och utfärdandeland), bostadsadress, e-postadress, telefonnummer, företags eller organisationers namn, e-postadress, postadress och telefonnummer samt IP-adress. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan motsvarande uppgifter även behandlas nationellt. Bestämmelsen kompletterar regleringen av registrering av grundläggande personuppgifter i 6 § i lagen.

Innan uppgifter förs in på Etias bevakningslista bör det enligt Etias-förordningen fastställas att uppgifterna är lämpliga, riktiga och tillräckligt viktiga för att tas med på Etias bevakningslista och att införandet av uppgifterna inte skulle leda till ett oproportionerligt stort antal ansökningar behöver behandlas manuellt. Dessutom ska myndigheten kontrollera om uppgifterna motsvarar en registrering i SIS-systemet. Uppgifter som motsvarar registreringar i SIS sparas inte på Etias bevakningslista, och om villkoren för SIS-registrering uppfylls ska SIS-registrering göras i första hand. Enligt artikel 35 i Etias-förordningen är medlemsstaterna ansvariga för att de uppgifter som de för in på Etias bevakningslista är riktiga och hålls uppdaterade. Relevanta processer bör fastställas mellan de nationella myndigheterna för att säkerställa att uppgifterna hålls uppdaterade.

18 §. Personuppgiftsansvarig. Till paragrafen fogas bestämmelser om personuppgiftsansvarig för uppgifter som i Finland behandlas i in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Enligt paragrafens 1 mom. är staben för Gränsbevakningsväsendet personuppgiftsansvarig som avses i artikel 39 i EES-förordningen och som ansvarar för behandlingen av personuppgifter som Finland sparar i in- och utresesystemet.

Enligt artikel 57.2 i Etias-förordningen anses den nationella Etias-enheten vara personuppgiftsansvarig i enlighet med artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den nationella enheten har centralt ansvar för denna medlemsstats behandling av personuppgifter i Etias centrala system. Enligt föreslagna 18 § i gränsbevakningslagen är Gränsbevakningsväsendet Finlands nationella Etias-enhet. I paragrafens nya 2 mom. preciseras att den personuppgiftsansvariges uppgifter vid Gränsbevakningsväsendet sköts av staben för Gränsbevakningsväsendet som även i övrigt är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet.

Det föreslås att staben för Gränsbevakningsväsendet i egenskap av personuppgiftsansvarig även ska ansvara för den behandling av personuppgifter som de övriga behöriga myndigheterna (polisen, Tullen, Migrationsverket och utrikesförvaltningens myndigheter) utför i in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Personuppgiftsansvaret för staben för Gränsbevakningsväsendet omfattar också de centrala åtkomstpunkternas brottsbekämpning (centralkriminalpolisen och Tullen). Staben för Gränsbevakningsväsendet har således centraliserat ansvar för övervakningen av behandlingen av personuppgifter och tillgodoseendet av registrerades rättigheter, men varje behörig myndighet ansvarar dock i sista hand för dess egen verksamhets lagenlighet.

37 a §. Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. Till lagen fogas en ny paragraf som föreskriver om utlämnande av personuppgifter som Gränsbevakningsväsendet behandlar till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. De uppgifter som utlämnas begränsas till uppgifter som avses i 7–11 och 13–15 §.

EES- och Etias-förordningarna är direkt tillämplig lagstiftning. Det finns dock behov av att föreskriva om utlämnande av uppgifter med beaktande av förutsättningarna för brytande av sekretess enligt 29 § i offentlighetslagen. Vid utlämnande av personuppgifter som avses i paragrafen ska EES- och Etias-förordningarna vilka föreskrivs om villkoren för registrering av uppgifter och innehållet i dessa uppgifter, iaktas.

Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i Etias-förordningen är en del av Etias centrala system, där personuppgiftsansvarig för de uppgifter som Finland lagrar i systemet är den nationella Etias-enheten. Uppgifterna till Etias bevakningslista ska därför lämnas ut via den nationella Etias-enheten som avses i 18 § i gränsbevakningslagen. Etias-förordningen innehåller prövningsrätt avseende de uppgifter som sparas på bevakningslistan. Till denna del ska begränsningarna för syftet med behandlingen av personuppgifter enligt den nationella lagstiftningen iaktas.

40 §. Radering av personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen. Enligt gällande 1 mom. ska personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen raderas senast fem år från det att den sista uppgiften antecknades. Enligt detaljmotiveringen (RP 241/2018 rd) är syftet med bestämmelsen att motsvara den då gällande lagstiftningen. Enligt 32 § 2 mom. i den tidigare personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet (579/2005) ska uppgifterna dock ha utplånats då fem år förflutit sedan uppgifterna antecknades i registret, inte från det att den sista uppgiften antecknades. Regleringen skulle rättas så att den motsvarar detta mål. Ändringen påverkar inte gällande praxis för radering av uppgifter.

Raderingsregeln på fem år enligt paragrafens 1 mom. ska också tillämpas på radering av uppgifter på Etias uppföljningslista som avses i 7 § 2 b punkten. Enligt gällande 3 mom. får uppgifterna dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till Gränsbevakningsväsendets personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Till paragrafens 2 mom. fogas nya bestämmelser om radering av uppgifter relaterade till nationell behandling av resetillstånd samt in- och utreseuppgifter som registreras i in- och utresesystemet från nationella informationssystem.

Enligt artikel 54 i Etias-förordningen ska ansökningsakter om resetillstånd lagras i Etias centrala system under resetillståndets giltighetstid eller fem år från den dag då det sista beslutet om att neka, ogiltigförklara eller återkalla resetillståndet fattades i enlighet med artiklarna 37, 40 och 41. En motsvarande lagringstid är motiverad också till den del som ansökan om resetillstånd har behandlats vid den nationella Etias-enheten. Förvaringstiden kan dock enligt paragrafens 3 mom. förlängas från fall till fall. Detta kan bli aktuellt till exempel om den nationella Etias-enheten har kännedom om att ansökningsakten lagras i Etias centrala system efter att dess giltighet upphört med sökandens samtycke enligt artikel 54.2.

Enligt artikel 40 i EES-förordningen får en medlemsstat inte lagra uppgifterna i nationella in- och utresesystem under längre tid än de lagras i in- och utresesystemet. Enligt artikel 34 i EES-förordningen ska uppgifterna i regel raderas från in- och utresesystemet antingen efter tre eller fem år från registreringen. Enligt artikeln ska varje in- och utresepost eller post om nekad inresa som är kopplad till en personakt lagras i in- och utresesystemet i tre år räknat från dagen för utreseposten eller posten om nekad inresa. Varje personakt och därtill kopplade in- och utreseposter eller poster om nekad inresa ska lagras i in- och utresesystemet i tre år och en dag räknat från dagen för den sista utreseposten eller posten om nekad inresa om det inte registrerats någon

inresa inom tre år från dagen för den sista utreseposten eller posten om nekad inresa. Om det inte finns någon utresepost efter den dag då den tillåtna vistelsetiden löpte ut ska uppgifterna lagras under en period av fem år räknat från sista dagen för den tillåtna vistelsen.

Genom undantag från det som nämns ovan ska varje in- och utresepost som registreras för tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en unionsmedborgare eller till en sådan tredjelandsmedborgare som inte har uppehållskort eller uppehållstillstånd lagras i in- och utresesystemet i högst ett år efter dessa tredjelandsmedborgares utresa. Om det inte finns någon utresepost ska uppgifterna lagras under fem år från dagen för den senaste inreseposten.

Om en tredjelandsmedborgare har beviljats medborgarskap i någon medlemsstat eller blivit en person på vilken EES-förordningen inte är tillämplig ska personakten och därtill kopplade in- och utreseposter eller poster om nekad inresa i vilket fall som helst på eget initiativ eller på begäran raderas från in- och utresesystemet utan dröjsmål och senast efter fem dagar. Om den medlemsstat som ansvarar för raderingen föreskrivs i detalj i artikel 35 i förordningen.

Det är inte tekniskt ändamålsenligt att i sig införa de detaljerade raderingsreglerna enligt EES-förordningen i det nationella in- och utresesystemet. Därför föreskrivs i 2 mom. att de alfanumeriska in- och utreseuppgifter som avses i 7 § 2 mom. 2 a punkten ska raderas när det är fråga om personer som avses i artikel 2.1 b i EES-förordningen (familjemedlem till person som omfattas av fri rörlighet) ett år efter det att uppgiften införts i registret och i fråga om andra personer tre år efter att uppgiften införts i registret, såvida uppgiften enligt artikel 35 i EES-förordningen ska ha raderats tidigare. Regleringen är i linje med de nationella lagringstiderna enligt artikel 40 i EES-förordningen. De uppgifter som lagras fem år i in- och utresesystemet kan fås direkt från systemet enligt bestämmelserna i EES-förordningen.

7.2 Gränsbevakningslagen

18 §. *Den nationella Etias-enheten.* Paragrafen är ny. Enligt artikel 8 i Etias-förordningen ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet som ska fungera som den nationella Etias-enheten. Enligt paragrafens 1 mom. är Gränsbevakningsväsendet Finlands nationella Etias-enhet. Enheten förläggs vid Gränsbevakningsväsendet i anslutning till handläggningen av reseuppgifter som fås på förhand. Detta möjliggör att alla handläggare i regel redan har en uppfattning om den rådande passagerartrafiken och eventuella nya fenomen.

Den nationella Etias-enheten ansvarar för den manuella behandlingen av ansökningar om resetillstånd och beslut om utfärdande, nekande, ogiltigförklarande eller återkallande av resetillstånd. Den nationella Etias-enheten har rätt att ta del av ansökningsakten och eventuella därtill kopplade ansökningsakter samt alla träffar som hittats i den automatiserade behandlingen. Utöver behandlingen av ansökningar om resetillstånd deltar den nationella Etias-enheten i utarbetandet av sökregler som avses i artikel 33 och administrationen av Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i Etias-förordningen. Dessutom utses en representant för den nationella Etias-enheten till Etias granskningsnämnd som avses i artikel 9 i förordningen.

Den nationella Etias-enhetens uppgifter omfattar att i samband med behandlingen av ansökningar om resetillstånd bedöma om en person medför säkerhetsrisk, risk för olaglig invandring eller hög epidemirisk. I detta syfte har enheten också åtkomst till nationella personregister och databaser enligt gällande lagstiftning. Centrala informationskällor utgörs av polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets personregister samt straffregistret när det finns en flaggning relaterad till terroristbrott eller grovt brott för en tredjelandsmedborgare i Ecris-TCN-systemet. Utöver kontrollerna i informationssystem förutsätter behandlingen av ansökningar om resetill-

stånd nära samarbete med andra nationella myndigheter, i synnerhet brottsbekämpande myndigheter, invandringsmyndigheter och hälsovårdsmyndigheter. Dessutom omfattar den nationella enhetens uppgifter upprätthållande av kontakter med Sirenekontoret vid centralkriminalpolisen till den del som behandlingen av ansökningar har gett träffar bland registreringar i SIS-systemet.

För att säkerställa samarbetet med polisen, Tullen och skyddspolisen är avsikten att förlägga den nationella Etias-enhetens arbetslokaler i den omedelbara närheten av enheten för passage-rarinformation som avses i 5 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019). Medlemsstaterna ska se till att tidsfristerna för behandlingen av ansökningar om resetillstånd enligt Etias-förordningen iakttas. Detta anses inte förutsätta verksamhet som pågår dygnet runt. Enligt preliminära uppskattningar kommer den nationella Etias-enheten att arbeta 14 timmar per dygn.

Enligt Etias-förordningen har sökande, vars resetillstånd har nekats, ogiltigförklarats eller återkallats, rätt att söka ändring hos den nationella Etias-enhet som fattat beslutet enligt medlemsstatens lagstiftning. Rätten att söka ändring föreligger dock inte om resetillståndet har återkallats på sökandens begäran enligt artikel 41.8 i förordningen. I paragrafens 2 mom. finns en bestämmelse om detta, enligt vilken ändring får sökas genom besvär i ett beslut som den nationella Etias-enheten fattat med stöd av artikel 36, 37, 40 eller 41 i Etias-förordningen. För tydlighets skull bör även undantaget från rätten till ändringssökande i artikel 41.8 i Etias-förordningen upprepas i momentet. Momentet innehåller också en informativ hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I fråga om ändringssökande gäller det att notera att den nationella Etias-enheten i den ansvariga medlemsstaten enligt artikel 28.7 i Etias-förordningen ska neka resetillstånd om den nationella Etias-enheten i minst en av de rådfrågade medlemsstaterna avstyrker ansökan. Således har den nationella Etias-enheten inte självständig prövningsrätt i beslutsfattandet i dessa situationer.

På beslut som fattats av den nationella Etias-enheten tillämpas inte bestämmelserna om omprövningsförfarande i kap. 7 a i förvaltningslagen. Detta anses vara motiverat, eftersom omprövningsförfarande inte heller används i beslutsfattande som gäller andra tillstånd som utfärdas enligt gränsbevakningslagen, såsom gränsonstillstånd (52 och 60 §) och tillstånd att passera gränsen (13 §) samt gränskontrollmyndigheternas beslut om avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller återkallande av visering (utlänningslagen 190 a § 4 mom.).

Paragrafens 3 mom. innehåller en hänvisningsbestämmelse, enligt vilken bestämmelser om behandling av personuppgifter vid den nationella Etias-enheten finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

60 §. *Beslut som meddelas muntligen och ändringssökande.* Det föreslås att författningshänvisningen till lagen om rättegång i förvaltningsärenden stryks i paragrafen, eftersom hänvisningen fogas till föreslagna 18 §.

7.3 Utlänningslagen

3 §. *Definitioner.* Till paragrafen fogas en ny 4 a punkt, enligt vilken resetillstånd avser ett beslut som fattats enligt Etias-förordningen på basis av vilket en viseringsbefriad tredjelandsmedborgares inresa och kortare vistelse tillåts om de övriga villkoren för inresa uppfylls. Resetillstånd definieras i artikel 3.1.5 i Etias-förordningen. I bestämmelsen upprepas dock inte i sig innehållet i definitionen i förordningen, utan definitionen följer den mer allmänna formen i definitionsparagrafen i utlänningslagen. Definitionen behövs, eftersom det borde hänvisas till resetillstånd i

flera paragrafer för att förskriva om transportörers kontrollskyldighet avseende resetillstånd på det sätt som Etias-förordningen förutsätter och om påföljderna för försummelse av den.

I 21 punkten i paragrafen uppdateras hänvisningen till den upphävda förordningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 om kodexen om Schengen gränserna till den gällande förordningen (EU) 2016/399.

40 §. Upphållsrätt. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten i paragrafen ändras så att laglig vistelse är vistelse med resetillstånd i högst 90 dagar under vilken som helst period av 180 dagar, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum. Tidigare har vissa tredjelandsmedborgare som befriats från viseringskravet genom rådets förordning kunnat vistas kortvarigt i Schengenområdet utan visering, men genom Etias-förordningen införs resetillstånd, som är ett nytt villkor för inresa och kortare vistelse för dessa viseringsbefriade tredjelandsmedborgare när de reser till Schengenområdet.

Bestämmelsens nya ordalydelse beaktar även de harmoniserade reglerna för beräkning av den tillåtna vistelsens längd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 610/2013 i momentets 6 punkt som uppdateras. För att göra regleringen mer enhetlig föreslås det att även tidsangivelsen i momentets 2 punkt ändras till en mer exakt form.

43 §. Kryssningsdeltagares möjlighet att gå i land. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om kryssningsdeltagares rätt att gå i land utan resedokument och visum när fartyget är i Finland. Eftersom viseringsbefriade tredjelandsmedborgare framöver ska ha resetillstånd för inresa och kortare vistelse enligt Etias-förordningen, vore det viktigt att foga en bestämmelse enligt vilken kryssningsdeltagare som går i land inte förutsätts ha resetillstånd på samma sätt som när det gäller visum. Därför läggs resetillstånd till i paragrafens 2 mom.

142 §. Nekad inresa och avisering. I paragrafens 1 mom. uppdateras det ändrade numret på artikeln i den nya kodexen om Schengen gränserna. Om nekad inresa föreskrivs i artikel 14 i den gällande kodexen om Schengen gränserna.

151 §. Polisen och gränskontrollmyndigheten. I paragrafens 2 mom. uppdateras det ändrade numret på artikeln i den nya kodexen om Schengen gränserna. Om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa föreskrivs i artikel 6 i den gällande kodexen om Schengen gränserna.

155 a §. Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa. Till paragrafens 1 och 2 mom. fogas resetillstånd som villkor för inresa och vistelse för en familjemedlem till en unionsmedborgare när familjemedlemmen är en viseringsbefriad tredjelandsmedborgare, som saknar uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet.

Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. som hänvisar till Etias-förordningens bestämmelser om behandling av ansökningar om resetillstånd av familjemedlemmar till unionsmedborgare och dess avgiftsfrihet samt om förfarande för hörande av sökande i samband med nekande, ogiltigförklarande eller återkallande av resetillstånd.

173 §. Kontrollskyldighet för transportörer. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som hänvisar till transportörers skyldighet enligt artikel 45 i Etias-förordningen att säkerställa att viseringsbefriade tredjelandsmedborgare som transporteras till de yttre gränserna har resetillstånd som krävs för inresa. Till skillnad från 3 § 3 punkten i lagen avses med transportör i detta sammanhang lufttrafikföretag, transportörer som bedriver sjötrafik och internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss enligt artikel 45.1 i Etias-förordningen. Regleringen gäller inte andra transportformer, såsom tågtransporter eller reguljära landsvägstransporter.

179 §. Påföljdsavgift för transportör. I paragrafens 1 mom. hänvisas till kontrollskyldigheten enligt 173 § i lagen, och framöver kommer påföljdsavgiften för transportörer enligt 179 § i lagen att tillämpas på påförandet av de sanktioner som avses i artikel 45.5 i Etias-förordningen.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som hänvisar till grunderna för avvikande från påförande av sanktioner enligt artikel 45.6 och 46.2 i Etias-förordningen då en transportör i fråga om samma tredjelandsmedborgare redan omfattas av de sanktioner som fastställs i enlighet med artikel 26.2 i Schengenavtalets tillämpningskonvention och artikel 4 i direktivet om transportörsansvar eller då det av tekniska orsaker är omöjligt för en transportör att göra en förfrågan i Etias informationssystem på grund av fel på någon del av Etias informationssystem. Då ändras nuvarande 3 och 4 mom. till 4 och 5 mom.

Enligt artikel 26.2 i Schengenkonventionen ska sanktioner påföras transportörer som befordrar utlännningar utan nödvändiga resedokument. Enligt regeringens proposition (RP 28/2003 rd, s. 229) avses detta även omfatta gällande visum eller uppehållstillstånd, när sådant krävs som ett villkor för inresa. Visum och uppehållstillstånd kan jämföras med resetillstånd, och av tredjelandsmedborgare som bör ha resetillstånd kan inte dessutom visum eller uppehållstillstånd förutsättas. I praktiken innebär bestämmelsen att påföljdsavgift för transportör inte påförs för försummelse av kontroll av resetillstånd om transportören redan påförts en försummelseavgift för transport av samma tredjelandsmedborgare utan nödvändig rehandling såsom pass.

Påföljdsavgiften för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) kan inte påföras den som för brott mot 25 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet har påförts påföljdsavgift för transportör enligt 179 § i utlänningslagen. Påföljdsavgiften för lufttrafikföretag och påföljdsavgiften för transportör för brott mot 25 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet motsvarar varandra till sina principer och påföljder. För att två olika påföljdsavgifter inte ska påföras för samma gärning fogas en motsvarande bestämmelse till nya 6 mom. i 179 §. Enligt etablerad praxis utreds om en transportör redan har påförts en påföljdsavgift för brott mot 25 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet innan påföljdsavgiften för försummelse att överföra PNR-uppgifter påförs.

181 §. Påförande av påföljdsavgift för transportör. Det finns inga allmänna bestämmelser om preskription av påförandet administrativa sanktioner. Därför föreslås det att det till paragrafens 2 mom. fogas en bestämmelse om att påföljdsavgift för transportör ska påföras inom sex månader efter en försummelse av en transportörs kontrollskyldighet eller informationsskyldighet som avses i 179 §. Den föreslagna tidsfristen på sex månader anses vara tillräckligt lång för inhämmande av de utredningar som behövs för påförande av påföljdsavgift för transportör, såsom hörande av transportören enligt 180 § i lagen.

183 §. Betalningstid. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om dröjsmålsränta som uppbärs på en påföljdsavgift som förfallit till betalning. Påföljdsavgifter av straffkaraktär kan i fråga om stränghet jämföras med bötesstraff, och enligt regleringsprinciperna för administrativa påföljder bör dröjsmålsränta inte uppbäras på dem, om det inte anses vara nödvändigt på grund av regleringens särskilda drag. Det föreslås att bestämmelsen om detta i paragrafens andra moment slopas, eftersom det i regleringen inte har identifierats sådana särskilda drag som skulle tala för behovet av att ta ut dröjsmålsränta på påföljdsavgift för transportör som förfallit till betalning.

184 §. Verkställighet. Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket verkställigheten av påföljdsavgiften föreskrivs i lagen om verkställighet av böter. Momentet innehåller också en bestämmelse om preskription av verkställighet, enligt vilken påföljdsavgifter preskriberas efter det att fem år gått från givandet av ett lagakraftvunnet beslut. Det är motiverat att föreskriva om

en preskriptionstid på fem år för ett lagakraftvunnet beslut om påförande av påföljdsavgift, eftersom den motsvarar preskriptionstiden för bötesstraff.

7.4 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., som utvidgar lagens tillämpningsområde till att omfatta de brottsbekämpande myndigheternas rätt till information från vissa europeiska informationssystem för att förhindra, avslöja och utreda terroristbrott och grova brott.

Lagens tillämpningsområde har enligt den gällande paragrafen avgränsats till att endast omfatta behandling av personuppgifter som behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § i polislagen. Det finns behov av att ändra tillämpningsområdet, eftersom det i föreslagna 18 a § centraliserat föreskrivs om alla myndigheters rätt till information för brottsbekämpande ändamål. Bestämmelserna om rätten till information vore således tillämpliga utöver på de uppgifter som polisen ansvarar för även på de övriga brottsbekämpande myndigheternas behandling av nödvändiga personuppgifter i utförandet av deras uppgifter. Motsvarande centraliserad reglering i personuppgiftslagen för polisen föreslås också i proposition RP 35/2021 rd när det gäller Eurodac- och VIS-systemen.

3 §. Definitioner. Definitionerna i EES- och Etias-förordningarna fogas till paragrafen, eftersom det senare hänvisas till förordningarna i lagen. Sakinnehållet i paragrafens 6 punkt avseende Eurodac-förordningen förblir oförändrat.

18 a §. Åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet samt Etias centrala system för att förhindra, avslöja och utreda terroristbrott och grova brott. Enligt artikel 29 i EES-förordningen ska medlemsstaterna utse en eller flera centrala åtkomstpunkter, via vilka utsedda myndigheter kan begära information från in- och utresesystemet för att bekämpa, upptäckas och utreda terroristbrott och andra grova brott. En motsvarande bestämmelse om Etias centrala system finns i artikel 50 i Etias-förordningen.

Enligt artikel 3.1.24 i EES-förordningen avses med terroristbrott ett brott enligt nationell rätt som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (nedan *terrorismdiriktivet*). Enligt artikel 3.1.15 i Etias-förordningen avses med terroristbrott brott som motsvarar eller är likvärdiga med ett av de brott som avses i terrorismdiriktivet. I paragrafen hänvisas till denna del till de bestämmelser i 34 a kap. i strafflagen som hör till terrorismdiriktivets tillämpningsområde.

Enligt artikel 3.1.25 i EES-förordningen samt 3.1.16 i Etias-förordningen avses med grovt brott ett brott som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i artikel 2.2 i rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna 2002/584/RIF, om de enligt nationell rätt kan bestraffas med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år.

När det gäller grova brott hänvisar bestämmelsen till lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) genom vilken rambeslutet 2002/584/RIF har genomförts nationellt. I enlighet med kraven i EES- och Etias-förordningarna förutsätts dessutom att det strängaste föreskrivna straffet är minst tre år fängelse.

De brott som avses i bestämmelsen kan utöver de terroristbrott som avses i 34 a kapitlet i strafflagen dessutom bland annat omfatta följande straffbara brott, förutsatt att de eventuella tilläggsvillkoren enligt lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen uppfylls: brott som gäller folkmord i 11 kap. 1 och 2 §, brott som gäller kränkning av de mänskliga rättigheterna i 3 och 4 §, krigsförbrytelser i 4 a, 4 b, 5 och 6 §, brott mot förbudet mot infanteriminor i 7 a §, brott mot förbudet mot kemiska vapen i 8 § och brott mot förbudet mot biologiska vapen i 9 § samt grov hets mot folkgrupp i 10 a §, krigsanstiftan i 12 kap. 2 §, registeranteckningsbrott i 16 kap. 7 § samt givande av muta i 14 och 14 b §, grovt ordnande av olaglig inresa i 17 kap. 8 a §, sexualbrott i 20 kap. 1, 2 och 4 § samt sexuellt utnyttjande av barn i 6, 7 och 7 b §, brott mot liv och hälsa i 21 kap. 1—4, 6 och 6 a §, brott mot friheten i 25 kap. 2, 3, 3 a, 4 och 4 a §, grov stöld i 28 kap. 2 § och grov förskingring i 5 §, bedrägeribrott i 29 kap. 2, 4 b, 6 och 7 a §, rån i 31 kap. 1 §, grovt rån i 2 §, förberedelse till grovt rån i 2 a § och grov utpressning i 4 §, häleribrott i 32 kap. 2 och 3 § och grov penningtvätt i 7 §, grov förfalskning i 33 kap. 2 §, sabotage i 34 kap. 1—3 §, kärnladdningsbrott i 6 § och kapning i 11 §, grovt bedrägeri i 36 kap. 2 § samt grovt ocker i 7 §, penningförfalskning i 37 kap. 1 och 2 § och grovt betalningsmedelsbedrägeri i 9 §, informations- och kommunikationsbrott i 38 kap. 4, 6, 7 b och 8 a §, mutbrott i 40 kap. 2 och 4 a §, grovt dopningsbrott i 44 kap. 7 §, grov miljöförstöring i 48 kap. 2 § och grovt naturskyddsbrott 5 a §, grovt narkotikabrott i 50 kap. 2 § och grovt främjande av narkotikabrott i 4 a § samt grov marknadsmanipulation i 51 kap. 4 §.

I paragrafen används de etablerade begreppen förebyggande, avslöjande och utredning av brott som är uppgifter som hör till polisen enligt polislagen, uppgifter som hör till Gränsbevakningsväsendet enligt gränsbevakningslagen och lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, uppgifter som hör till Tullen enligt lagen om brottsbekämpning inom Tullen samt uppgifter som hör till Försvarsmakten enligt lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten.

Enligt EES- och Etias-förordningarna kan en utsedd myndighet och en central åtkomstpunkt höra till samma organisation, men den centrala åtkomstpunkten ska vara åtskild från de utsedda myndigheterna och ska utföra sina uppgifter självständigt. Det föreslås att den centrala åtkomstpunkt som inrättas vid centralkriminalpolisen ska behandla förfrågningar från polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten, medan den centrala åtkomstpunkt som inrättas vid Tullen ska ansvara för förfrågningar för brottsbekämpande ändamål inom Tullens förvaltningsområde.

Enligt 9 § i polisförvaltningslagen (110/1992) ska centralkriminalpolisen bland annat bekämpa internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan allvarlig brottslighet. Centralkriminalpolisen fungerar som centrum för det internationella kriminalpolisarbetet i Finland. Enligt 2 § i lagen om Tullens organisation (960/2012) ska Tullen bland annat förhindra, avslöja och utreda tullbrott. Tullbrott involverar ofta internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan allvarlig brottslighet. Redan enligt gällande lagstiftning ansvarar centralkriminalpolisen och Tullen för flera uppgifter relaterade till internationellt informationsutbyte. Vid centralkriminalpolisen finns till exempel VIS-systemets centrala åtkomstpunkt och Eurodac-systemets nationella åtkomstpunkt, och de ansvarar för förfrågningar relaterade till brottsbekämpning via dessa system. Även vid Tullen finns en central åtkomstpunkt för VIS-systemet, och den ansvarar för förfrågningar relaterade till brottsbekämpning inom Tullens förvaltningsområde. Centralkriminalpolisen och Tullen har således goda förutsättningar att även ansvara för förfrågningar relaterade till brottsbekämpning via åtkomstpunkterna för in- och utresesystemet samt Etias centrala system. Centralkriminalpolisen och Tullen ska säkerställa att de centrala åtkomstpunkterna kan utföra sina uppgifter på ett oberoende sätt.

27 a §. *Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd.* Till lagen fogas en ny paragraf, som föreskriver om utlämnande av personuppgifter som behandlas av polisen till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. De uppgifter som utlämnas begränsas till uppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 §.

EES- och Etias-förordningarna är direkt tillämplig lagstiftning. Det finns dock behov av att föreskriva om utlämnande av uppgifter med beaktande av förutsättningarna för brytande av sekretess enligt 29 § i offentlighetslagen. Vid utlämnande av personuppgifter som avses i paragrafen ska EES- och Etias-förordningarna vilka föreskrivs om villkoren för registrering av uppgifter och innehållet i dessa uppgifter, iakttas.

Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i Etias-förordningen är en del av Etias centrala system där personuppgiftsansvarig för de uppgifter som Finland lagrar i systemet är den nationella Etias-enheten som avses i 18 § i gränsbevakningslagen. Därför ska uppgifterna till Etias bevakningslista lämnas ut via den nationella Etias-enheten. Etias-förordningen innehåller prövningsrätt avseende de uppgifter som sparas på bevakningslistan. Till denna del ska begränsningarna för syftet med behandlingen av personuppgifter enligt den nationella lagstiftningen iakttas.

52 §. *Rätt att få uppgifter.* Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som föreskriver om skyddspolisens rätt att få biometriska uppgifter som insamlats i samband med gränsbevakningen samt upprätthållandet av gränssäkerheten och gränsordningen och som är nödvändiga med tanke på skyddet av den nationella säkerheten. Samtidigt ändras nuvarande 3 mom. till 4 mom.

Biometriska fotografier av gränspasserare insamlas och sparas inte systematiskt för närvarande, trots att 28 § i gränsbevakningslagen och 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet möjliggör behandling av dessa uppgifter. Framöver kommer biometriska uppgifter att samlas systematiskt i samband med gränspassage på EES-förordningens tillämpningsområde, dvs. om de tredjelandsmedborgare som beviljats tillstånd att resa in i medlemsstaterna för kortare vistelse. Enligt artikel 40 i EES-förordningen får en medlemsstat i sitt nationella in- och utresesystem lagra de alfanumeriska uppgifter som den har fört in i in- och utresesystemet. Bestämmelsen gäller systematisk lagring av in- och utreseuppgifter för gränsbevakningens syften. Det föreslås att bestämmelser om dessa in- och utreseuppgifter införs i en ny 2 a punkt i 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet.

Biometriska uppgifter sparas för gränsbevakningens syften endast i in- och utresesystemet. Den föreslagna rätten för skyddspolisens att inhämta information gäller i praktiken de uppgifter som direkt sparas i in- och utresesystemet. Samtidigt som gränskontrollmyndigheten samlar in och registrerar biometriska uppgifter i in- och utresesystemet på det sätt som EES-förordningen föresätter, registrerar den också uppgifterna i skyddspolisens register i den omfattning som skyddspolisens anser det nödvändigt. Biometriska uppgifter sparas inte ens tillfälligt i Gränsbevakningsväsendets register, utan det är fråga om överföring av biometriska uppgifter som behandlas i samband med gränsbevakningen direkt till skyddspolisens register. Biometriska uppgifter får därefter endast behandlas för att skydda den nationella säkerheten. Rätten att använda lagrade biometriska uppgifter är alltid bunden till enskilda tjänsteuppdrag där det är nödvändigt att behandla dessa uppgifter.

Enligt skäl 22 i EES-förordningen måste de utsedda myndigheterna i kampen mot terroristbrott och andra grova brott förfoga över så aktuell information som möjligt om tredjelandsmedborgare som reser in i EU-området för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. På motsvarande sätt har myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten behov av att få in-

formation om personer som reser in i landet och av att tillförlitligt kunna identifiera dem. Behovet av att identifiera personer framkommer ofta först i efterhand inom både brottsbekämpning och underrättelseverksamhet. Därför vore det nödvändigt att spara uppgifterna regelmässigt i samband med gränskontroller.

Med tanke på statens suveränitet är det väsentligt att säkerställa att personer som misstänks äventyra den nationella säkerheten inte vistas inom Finlands territorium. För att bekämpa hot mot den nationella säkerheten är det viktigt att de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten har fullständig information om de tredjelandsmedborgare som anländer till Finland. I regel är utläningar som reser in i landet medvetna om att deras förutsättningar för inresa också bedöms för att trygga statens centrala intressen.

In- och utreseuppgifterna är en central informationskälla i skyddspolisens verksamhet. Förberedelser för eller utövande av olaglig underrättelseverksamhet involverar i allmänhet resor mellan stater. Till sin karaktär är terrorism ofta internationell och involverar olika nationaliteter i olika stater eller konfliktområden mellan vilka de reser. Med hjälp av in- och utreseuppgifter kan till exempel en underrättelseofficer eller en målperson för bekämpning av terrorism som rest till Finland identifieras. Även i utredningen av underrättelseofficerares eller terroristmiss-
tänkta rörelser i efterhand är in- och utreseuppgifterna en nödvändig informationskälla.

Inom bekämpning av extremistiska rörelser och våldsam extremism kan man erhålla underrättelseinformation enligt vilken en person är på väg till Finland för att delta i en extremistisk rörelses demonstration, som till exempel enligt tidigare erfarenheter kan väntas bli våldsam. In- och utreseuppgifter är också nödvändiga för att utreda sådana hot mot den nationella säkerheten som sannolikt aldrig kommer att bli ett brott. Uppgifterna kan vara viktiga till exempel för att bekämpa gränsöverskridande hybridpåverkan. Biometriska uppgifter, i synnerhet ansiktsbilder av personer, kan vara mycket viktiga för att utföra ovan nämnda uppgifter på samma sätt som inom brottsbekämpning. Med hjälp av alfanumeriska uppgifter kan en person inte identifieras lika säkert som till exempel med hjälp av en ansiktsbild.

Genom den föreslagna bestämmelsen om rätt att få uppgifter säkerställs det att de biometriska uppgifter som de finska gränskontrollmyndigheterna har fört in i in- och utresesystemet i tillräcklig omfattning kan användas också för att skydda den nationella säkerheten. Biometriska uppgifter ska med stöd av det föreslagna momentet i regel registreras endast till den del det är nödvändigt för att syftet med behandlingen av uppgifterna ska uppnås. Enligt EES-förordningen registreras både ansiktsbilder och fingeravtryck i in- och utresesystemet i samband med gränskontroller. Under beredningen av propositionen bedömdes det att det på grund av principerna för in- och utresesystemets funktion i princip inte är nödvändigt att regelbundet lagra båda biometriska kännetecknen för att skydda den nationella säkerheten. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa att det finns tillgång till en annan stark identifieringskod för en person med hjälp av vilken de uppgifter som lämnats i samband med inresan kan identifieras för en person som kommit till landet. Denna kod ska normalt lagras och bevaras i enlighet med den raderingstid som föreslås i 57 §. I de flesta fall kan syftet med behandlingen av uppgifterna uppnås genom att den nationella registreringen av biometriska uppgifter begränsas till enbart ansiktsbilder. I vissa situationer kan det dock vara motiverat att i det nationella systemet lagra även en inresandes fingeravtryck för identifiering av personen. Skyddspolisen är i egenskap av personuppgiftsansvarig skyldig att bedöma att behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter minimeras. En avgränsning på lagstiftningsnivå av de uppgiftskategorier som ska lagras försvåras delvis av att informationssystemen och förfarandena är under utveckling.

I 48 § i lagen föreskrivs om skyddspolisens rätt att behandla personuppgifter för att skydda den nationella säkerheten, förhindra, avslöja och utreda förehavanden som äventyrar rätts- och samhällsordningen eller statens säkerhet samt förhindra och avslöja brott som hotar rätts- och samhällsordningen eller statens säkerhet. När det gäller behandlingssyftet baserar sig behandlingen av personuppgifter på 1 § 2 mom. 2 punkten i dataskyddslagen för brottmål och behandlingen av biometriska uppgifter på 11 § i lagen. Enligt 49 § 2 mom. i lagen får skyddspolisens behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter för att utföra sina uppgifter. Enligt förslaget ska uppgifterna alltid användas för att sköta vissa enskilda lagstadgade tjänsteuppgifter för skyddspolisens. Behörigheten att samla in biometriska uppgifter baserar sig i sin tur på EES-förordningen, vilket innebär att innehållet i och omfattningen av de uppgifter som behandlas på ett uttömmande sätt fastställs i EES-förordningen. Biometriska uppgifter om till exempel finska eller Schengenländernas medborgare skulle inte sparas.

Enligt den föreslagna regleringen är det fråga om självständigt och ursprungligt behandlings-syfte. Även om Gränsbevakningsväsendet har uppgifter relaterade till den nationella säkerheten är skyddspolisens den centrala civila underrättelsemyndigheten. I syfte att minimera behandlingen av uppgifter och delegera registeransvaret på ett ändamålsenligt sätt för att skydda den nationella säkerheten skulle skyddspolisens vara registeransvarig för de uppgifter som sparas. Som registeransvarig ska skyddspolisens ansvara för att biometriska uppgifter behandlas lagenligt. Enligt den föreslagna bestämmelsen lagras uppgifterna åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisens behandlar.

Uppgifter kan fortfarande utlämnas till inhemska myndigheter enligt 50 § och till utländska myndigheter enligt 51 § i lagen. Det är fråga om utlämnande av uppgifter i enskilda fall. De övriga myndigheterna har tills vidare inte haft ett tekniskt gränssnitt (22 §) eller en elektronisk förbindelseanslutning (23 §) som avses i lagen om informationshantering till skyddspolisens register. Eftersom biometriska uppgifter förvaras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisens behandlar, kan åtkomst till dem även beviljas andra myndigheter och synnerhet Försvarsmakten för att skydda den nationella säkerheten. När det gäller Försvarsmakten är det i synnerhet fråga om uppgifter relaterade till militärt försvar och bekämpning av olaglig underrättelseverksamhet. Försvarsmakten har enligt 37 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) rätt att få uppgifter ur polisens personregister för fullgörande av uppdrag inom militär underrättelseinhämtning. I skyddspolisens internationella samarbete kunde in- och utreseuppgifter utlämnas till en annan säkerhetstjänst till exempel i en situation där en person som identifierats som en representant för en främmande stats underrättelsetjänst anländer till Finland och misstänks ha kopplingar till ett annat land.

57 §. Radering av uppgifter. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som föreskriver om radering av biometriska uppgifter som erhållits enligt nya 3 mom. i 52 §. Eftersom biometriska uppgifter anknyter till alfanumeriska in- och utreseuppgifter som avses i den nya 2 a punkten i 7 § 2 mom. i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet, motsvarar förvaringstiderna för dem varandra. I bestämmelsen hänvisas till 40 § 2 mom. 5 a punkten i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet enligt vilken uppgifter om personer som avses i artikel 2.1 b i EES-förordningen (familjemedlem till en person som omfattas av fri rörlighet) ska raderas ett år efter det att uppgiften antecknades i registret och om andra personer tre år efter det att uppgiften antecknades i registret, såvida uppgiften inte ska raderats tidigare enligt artikel 35 i EES-förordningen.

Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid lagringstiderna för biometriska uppgifter och ansett att uppgifterna ska lagras endast så länge som det är nödvändigt för att nå det mål för vilket uppgifterna lagrats (t.ex. GrUU 13/2017 rd). Skyddspolisens och Försvarsmakten uppgifter för att skydda den nationella säkerheten är i allmänhet långvariga och förutsätter inhämtning av information om händelser flera år bakåt i tiden. Med beaktande av detta kan den föreslagna

lagringstiden anses vara nödvändig och proportionell enligt grundlagen. Lagringstiden vore också avsevärt kortare än den tjugofem år långa lagringstiden för andra personuppgifter som skyddspolisen behandlar.

7.5 Lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

5 §. Definitioner. Definitionerna i EES- och Etias-förordningarna fogas till paragrafen, eftersom det senare hänvisas till förordningarna i lagen. Sakinnehållet i definitionen avseende Europol-förordningen i 5 punkten i paragrafen förblir oförändrat.

24 a §. Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. Till lagen fogas en ny paragraf som föreskriver om utlämnande av personuppgifter som Tullen behandlar till in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd. De uppgifter som utlämnas begränsas till uppgifter som avses i 7-10 och 13 §.

EES- och Etias-förordningarna är direkt tillämplig lagstiftning. Det finns dock behov av att föreskriva om utlämnande av uppgifter med beaktande av förutsättningarna för brytande av sekretess enligt 29 § i offentlighetslagen. Vid utlämnande av personuppgifter som avses i paragrafen ska EES- och Etias-förordningarna vilka föreskrivs om villkoren för registrering av uppgifter och innehållet i dessa uppgifter, iakttas.

Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i Etias-förordningen är en del av Etias centrala system där personuppgiftsansvarig för de uppgifter som Finland lagrar i systemet är den nationella Etias-enheten som avses i 18 § i gränsbevakningslagen. Därför ska uppgifterna till Etias bevakningslista lämnas ut via den nationella Etias-enheten. Etias-förordningen innehåller prövningsrätt avseende de uppgifter som sparas på bevakningslistan. Till denna del ska begränsningarna för syftet med behandlingen av personuppgifter enligt den nationella lagstiftningen iakttas.

7.6 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Till paragrafens 1 mom. fogas en ny 17 punkt i vilken det konstateras att även påföljdsavgifter för transportörer som avses i 179 § i utlänningslagen verkställs enligt lagen om verkställighet av böter.

7.7 Lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

16 §. Betalningstid. Påföljdsavgifter av straffkaraktär kan i fråga om stränghet jämföras med bötesstraff, och enligt regleringsprinciperna för administrativa påföljder bör dröjsmålsränta inte uppbäras på dem, om det inte anses vara nödvändigt på grund av regleringens särskilda drag. Det föreslås att bestämmelsen om dröjsmålsränta slopas i paragrafen, eftersom det i regleringen inte har identifierats sådana särskilda drag som skulle tala för behovet av att ta ut dröjsmålsränta på påföljdsavgift för lufttrafikföretag som förfallit till betalning.

17 §. Verkställighet av påföljdsavgift och ändringssökande. Det föreslås att preskriptionstiden för påföljdsavgiften i 3 mom. i paragrafen ändras så att den börjar från den tidpunkt då ett lagakraftvunnet ges i stället för när det fattas, så att bestämmelsen är i linje med regleringsprinciperna för administrativa påföljder och motsvarar den övriga gällande regleringen av påföljder.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om ändring av lagen om verkställighet av böter och lagen om ändring av lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet samt den lagtekniska uppdateringen av utlänningslagen och bestämmelserna om lom preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för trafikidkare och av verkställigheten av påföljdsavgiften ska träda i kraft den 1 januari 2022. Avsikten är att de övriga lagändringarna ska träda i kraft vid en tidpunkt om vilken föreskrivs genom statsrådets förordning samtidigt som in- och utresesystemet samt Etias-systemet införs.

In- och utresesystemet samt Etias-systemet införs vid en tidpunkt som kommissionen fastställer när förutsättningarna för införandet enligt förordningarna uppfylls. Enligt aktuella uppskattningar kommer in- och utresesystemet att införas tidigast i maj 2022 och Etias-systemet i slutet av år 2022.

Vid beredningen av denna proposition hade kommissionen ännu inte fattat beslut om en exakt dag för införandet av systemen, och därför utfärdas bestämmelser om ikraftträdandet av de föreslagna lagarna genom förordning av statsrådet enligt 79 § 3 mom. i grundlagen. Det är frivilligt att använda Etias-systemet under sex månader efter införandet, och kravet på giltigt resestillstånd för personer är inte tillämpligt då. Detta beaktas i statsrådets förordning om ikraftträdandet av lagstiftningen. Efter den ovan nämnda sexmånadersperioden tillämpas en tilläggsperiod på sex månader, under vilken gränskontrollmyndigheter ska tillåta inresa för personer som anländer utan giltigt resestillstånd, om de uppfyller de övriga villkoren för inresa enligt kodexen om Schengengränserna och passerar medlemsstaternas yttre gränser för första gången. Detta föranleder inte övergångsbestämmelser i den nationella lagstiftningen.

Enligt artikel 45.9 i Etias-förordningen ska det för internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss, under de första tre åren efter det att Etias tagits i drift vara frivilligt att kontrollera passagerare och de bestämmelser om sanktioner gäller inte då för dessa transportörer. Därför föreslås att en övergångsbestämmelse fogas till utlänningslagen enligt vilken 173 § 2 mom. blir tillämplig på internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss tre år efter det att lagen trätt i kraft. Kommissionen kan förlänga övergångstiden genom en delegerad akt, vilket vid behov kommer att beaktas i statsrådets förordning om ikraftträdandet av lagstiftningen.

9 Verkställighet och uppföljning

Enligt artikel 72 i EES-förordningen ska eu-LISA två år efter driftsstarten för in- och utresesystemet och därefter vartannat år rapportera till Europaparlamentet, rådet och kommissionen om hur in- och utresesystemet har fungerat i tekniskt hänseende, inbegripet ur säkerhetssynpunkt. Tre år efter införandet av systemet och vart fjärde år därefter ska kommissionen framställa en övergripande utvärdering av in- och utresesystemets funktion. I den övergripande utvärderingen utvärderas tillämpningen av förordningen, granskas resultaten i förhållande till de uppställda målen och konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna samt utvärderas bland annat huruvida grunderna för in- och utresesystemet är giltiga, de biometriska uppgifterna som behövs i systemet tillräckliga, systemets säkerhet och alla konsekvenser, inklusive oskäligen konsekvenser för trafikens smidighet vid gränsövergångsställen och ekonomiska konsekvenser för unionens budget. Dessutom ska kommissionen utvärdera användningen av bilaterala i medlemsstater och föreslå alternativ för att ersätta dem med unionsinstrument.

RP 173/2021 rd

Enligt artikel 15 i EES-förordningen ska kommissionen inom två år efter det att in- och utresesystemet har tagits i drift utarbeta en rapport för Europaparlamentet och rådet om kvalitetsstandarderna för ansiktsbilder som lagras i VIS och om möjligheterna att använda dem för biometrisk matchning, utan att sådana ansiktsbilder lagras i in- och utresesystemet. Kommissionen kan foga lagstiftningsförslag till rapporten.

Enligt artikel 92 i Etias-förordningen ska eu-LISA två år efter det att Etias har tagits i drift och därefter vartannat år rapportera till Europaparlamentet, rådet och kommissionen om hur Etias informationssystem har fungerat i tekniskt hänseende, inbegripet ur säkerhetssynpunkt, samt om statistiska uppgifter avseende Etias bevakningslista. Tre år efter det att Etias har tagits i drift och därefter vart fjärde år ska kommissionen utvärdera Etias och lämna eventuella nödvändiga rekommendationer till Europaparlamentet och rådet. Utvärderingen omfattar sökning i Interpols databaser, Etias resultat och effektivitet, systemets säkerhet, Etias sökregler, effekterna av Etias bevakningslista, inverkan på de grundläggande rättigheterna och de diplomatiska förbindelserna mellan unionen och tredjeländer, kostnaderna för systemet, användningen av intervjuer samt användningen av Etias för brottsbekämpande ändamål. Kommissionen ska också utvärdera förfrågningarna till Ecris-TCN via Etias centrala system ett år efter det att Etias har tagits i drift och därefter vart fjärde år.

Medlemsstaterna ska förse eu-LISA, Etias centralenhet och kommissionen med den information som behövs för att utarbeta ovan nämnda rapporter. Varje medlemsstat ska dessutom utarbeta årliga rapporter om hur in- och utresesystemet samt Etias centrala system använts för brottsbekämpande ändamål. Rapporterna ska innehålla de uppgifter som anges i artikel 72 i EES-förordningen och artikel 92 i Etias-förordningen.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar för närvarande regeringens proposition om lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd). I propositionen föreslås att delvis samma bestämmelser om personuppgiftslagarna för Gränsbevakningsväsendet, polisen respektive Tullen som i denna proposition ska ändras. Regleringen bör till behövliga delar samordnas under riksdagsbehandlingen.

Riksdagen behandlar för närvarande regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och 3 och 5 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (RP 122/2021 rd). I propositionen föreslås ändringar av delvis samma 3, 40 och 142 § som i denna proposition. Regleringen bör till behövliga delar samordnas under riksdagsbehandlingen.

10.2 Förhållande till budgetpropositionen

Det nationella genomförandet av EES- och Etias-förordningarna förutsätter att Migrationsverket, polisen, dataombudsmannens byrå, Rättsregistercentralen och utrikesministeriet beviljas tilläggsfinansiering ur budgeten för år 2022. Kostnaderna hänför sig till ändringar i informationssystemen, anskaffning av utrustning och programvara samt öknings av personalresurserna. I fråga om dataombudsmannens byrå har kostnaderna beaktats i den egentliga budgetpropositionen för 2022 som en del av kostnaderna för EU-informationssystemen inom inrikesministeriets förvaltningsområde och i fråga om utrikesministeriet som en del av kostnaderna för interoperabiliteten mellan EU-systemen. För Migrationsverkets, polisens och Rättsregistercentralens del föreslås tilläggsfinansiering i den kompletterande budgetpropositionen för 2022.

RP 173/2021 rd

Under Migrationsverkets moment 26.40.01 föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022 196 000 euro för personalkostnader relaterade till in- och utresesystemet samt 556 000 euro för utveckling och underhåll av informationssystem, uppdateringar av programvara och anskaffning av utrustning.

Under polisens omkostnadsmoment 26.10.01 föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022 sammanlagt 623 000 euro för år 2022, varav 210 000 euro för personalkostnader och 413 000 euro för ändrings- och underhållskostnader för informationssystem samt anskaffning av utrustning.

Under Rättsregistercentralens moment 25.01.05 föreslås i den kompletterande budgetpropositionen för 2022 75 000 euro för kostnader som hänför sig till genomförandet av in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd.

Under justitieministeriets moment 25.01.03 föreslås i budgetpropositionen för 2022 166 000 euro för dataombudsmannen för tilläggsutgifter som grundar sig på inrikesministeriets lagprojekt (projekt som gäller EU-system). I propositionen har också beaktats de tilläggsuppgifter som följer av in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (1 årsv.).

Under utrikesministeriets moment 24.01.01 föreslås i budgetpropositionen för 2022 1 300 000 euro för kostnader som hänför sig till interoperabla informationssystem på EU-nivå. I propositionen har också beaktats de ändringar som in- och utresesystemet förutsätter i det nationella viseringssystemet samt kostnaderna för underhållet av den nationella datakommunikationslösning som in- och utresesystemet förutsätter.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Användning av nationellt handlingsutrymme

EES- och Etias-förordningarna är direkt förpliktande och tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna. Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis får nationella bestämmelser inte utfärdas på förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen uttryckligen förpliktar eller bemyndigar till kompletterande nationell lagstiftning eller annat beslutsfattande (ärende 34/73, Variola, dom 10.10.1973, ärende 50/76, Amsterdam Bulb, dom 2.2.1977). Grundlagsutskottet har konstaterat att till den del som EU-lagstiftningen förutsätter eller möjliggör nationell reglering ska vid användningen av detta nationella handlingsutrymme kraven som följer av de grundläggande och mänskliga rättigheterna beaktas (GrUU 25/2005 rd och GrUU 1/2018 rd). Utskottet har därför framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 1/2018 rd, GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017 rd och GrUU 44/2016 rd).

Bägge förordningarna innehåller skyldigheter att utse vissa behöriga myndigheter men låter medlemsstaterna utse dem. Dessutom innehåller förordningarna nationellt handlingsutrymme när det gäller behandling av personuppgifter och påföljder. I propositionen föreslås att det utses en nationell Etias-enhet och myndigheter som ansvarar för de centrala åtkomstpunkterna för användning av in- och utresesystemet samt Etias-systemet för brottsbekämpande ändamål. Dessutom skulle lagen precisera vilken myndighet som är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas i in- och utresesystemet samt Etias-systemet.

Grundlagsutskottet har vid bedömning av lagstiftningen om myndigheternas befogenheter utgått från att med tanke på rättsstatsprincipen i grundlagens 2 § 3 mom. är regleringen av myndigheters befogenheter betydelsefull (GrUU 51/2006 rd). Enligt momentet ska utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Utgångspunkten är att den som utövar offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd, s. 75). När en myndighet ges nya uppgifter ska de vara lämpliga för denna myndighet. För lagar gäller det allmänna kravet på att en lag ska vara exakt och noga avgränsad (GrUU 10/2016 rd). De föreslagna nya uppgifterna för myndigheterna kompletterar dessa myndigheters uppgifter enligt den gällande lagstiftningen. I propositionen föreslås inga ändringar av myndigheternas befogenheter.

Användningen av det nationella handlingsutrymmet i behandlingen av personuppgifter och påföljder beskrivs detaljerat nedan.

11.2 Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter

Propositionen är av betydelse med avseende på skyddet för privatlivet, som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt 1 mom. i paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis begränsas lagstiftarens rörelsefrihet utöver av denna bestämmelse även av att skyddet av personuppgifter delvis ingår i skyddet av privatlivet enligt samma moment. Sammantaget gäller frågan att lagstiftaren ska skydda denna rätt på ett sätt som kan anses acceptabelt enligt systemet för grundläggande rättigheter (se t.ex. GrUU 13/2016 rd, s. 3–4). De föreslagna bestämmelserna är viktiga också med tanke på Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna tryggas skyddet för privatlivet och artikel 8 tillförsäkrar var och en rätt till skydd för personuppgifter. Utskottet har framhållit att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de här artiklarna i stadgan och att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd).

Grundlagsutskottet har relativt mycket utlåtandep Praxis gällande skydd för personuppgifter (se den färskta utlåtandep Praxisen sammanfattat t.ex. GrUU 4/2021 rd jämte hänvisningar). Grundlagsutskottet har inom tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning justerat sin ståndpunkt om skyddet för personuppgifter i fråga om kraven på föreskrivande genom lag. Utskottet anser att skyddet för personuppgifter bör härefter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Även med tanke på tydligheten bör man förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (se t.ex. GrUU 51/2018 rd och GrUU 14/2018 rd). Grundlagsutskottet har också särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet (GrUU 14/2018 rd).

Grundlagsutskottet ansåg som ett led i granskningen av tolkningspraxis för 10 § i grundlagen att till skillnad från den direkt tillämpliga dataskyddsförordningen innehåller dataskyddsdirektivet inte några detaljerade bestämmelser som skulle utgöra en tillräcklig rättslig grund för skyddet för privatlivet och personuppgifter i 10 § i grundlagen. Utskottet ansåg att bestämmelserna

om behandling av personuppgifter fortfarande bör analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå i en högriskkontext som den här, där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna. Relevant i detta avseende var också att lagen om behandling av personuppgifter i brottmål är en lag som blir tillämplig som allmän lag på sitt tillämpningsområde, och som ska kompletteras med speciallagstiftning för olika förvaltningsområden. Kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän nationell lag utanför tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen (se GrUU 14/2018 rd, GrUU 26/2018 rd och GrUU 51/2018 rd).

I behandlingen av personuppgifter som avses i EES- och Etias-förordningarna är det fråga om behandling av personuppgifter som hör till tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen med undantag för sökning av information för brottsbekämpande ändamål. Den allmänna lagstiftning som är tillämplig på behandlingen av personuppgifter som avses i propositionerna fastställs således utifrån syftet med behandlingen av personuppgifter. På behandlingen av personuppgifter tillämpas den allmänna dataskyddsförordningen och den kompletterande nationella dataskyddslagen eller dataskyddslagen för brottmål enligt bestämmelserna som gäller dessa allmänna författningars tillämpningsområde.

11.3 Nationell behandling och utlämnande av personuppgifter

Myndigheterna behandlar personuppgifter enligt förordningarna om in- och utresesystemet samt Etias-systemet för att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter, varvid behandlingen av personuppgifter som hör till tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen baserar sig på artikel 6.1 c i förordningen. Den kompletterande regleringen som föreslås i propositionen baserar sig på det nationella handlingsutrymmet enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen. Inom ramen för handlingsutrymmet kan dock mer detaljerade bestämmelser utfärdas till exempel om samfund till vilka personuppgifter kan utlämnas och i vilka syften. Medlemsstaternas lagstiftning ska enligt artikel 6.3 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Om personuppgifter behandlas för andra ändamål än det ändamål för vilket uppgifterna samlades in, ska regleringen bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Regleringen ska utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd med tanke på tryggheten av de mål som avses i artikel 23.1 i dataskyddsförordningen. De personuppgifter som behandlas i enlighet med EES- och Etias-förordningarna omfattar också särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen, och regleringen av dem beskrivs mer detaljerat nedan.

Finland har för avsikt att använda det nationella handlingsutrymme som artikel 40 i EES-förordningen tillåter och även framöver administrera det nationella in- och utresesystemet. Registrering och användning av uppgifter om personers in- och utresor innebär ingripande i skyddet för privatliv och personuppgifter. Om behandling av personuppgifter inom gränsbevakning föreskrivs i 7 § i personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet. Datinnehållet i det nationella in- och utresesystemet förändras inte. Även framöver sparas ytterligare information i systemet som inte sparas i EU:s in- och utresesystem (till exempel uppgifter om fordon och syfte med gränspassagen). I behandlingen av personuppgifter beaktas den allmänna lagstiftningens krav på minimering av uppgifterna och ändamålsenlighetsprinciperna. Om lagringstider föreskrivs exakt, och när det gäller behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga iaktas bestämmelserna i den gällande lagen. Behandlingen av de biometriska uppgifter som avses i EES-förordningen beskrivs i detalj nedan.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis noterat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan enligt utskottet gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det enligt utskottet i lagstiftningen ingå ett krav på att informationen är nödvändig för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 31/2017 rd och GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som hänvisas till där). Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 71/2014 rd, GrUU 62/2010 rd och GrUU 59/2010 rd). Utskottet har i sin praxis bedömt att även tillåtandet av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet (GrUU 37/2013 rd). I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (se t.ex. GrUU 15/2018 rd och GrUU 38/2016 rd).

I propositionen föreslås bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets, polisens och Tullens rätt att utlämna uppgifter till in- och utresesystemet samt Etias-systemet. Förordningarna är direkt tillämplig rätt, och i dem definieras innehållet i de uppgifter som sparas i systemen exakt. I enlighet med 29 § i offentlighetslagen ska det dock föreskrivas särskilt om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Den föreslagna nationella regleringen anses vara nödvändig på grund av villkoren för brytande av sekretess. De uppgifter som överförs till in- och utresesystemet samt Etias-systemet med stöd av bestämmelserna anknyter till identifierade eller identifierbara fysiska personer och är således personuppgifter enligt definitionsbestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för brottmål.

I propositionen föreslås inga ändringar av den nationella regleringen av registrerades rättigheter.

11.4 Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

I de uppgifter som behandlas med stöd av EES- och Etias-förordningarna ingår särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och 11 § i dataskyddslagen för brottmål. När det gäller de behandlingsändamål som hör till dataskyddsförordningens tillämpningsområde baserar sig den föreslagna regleringen på artikel 9.2 g i förordningen, enligt vilken kategorier av särskilda personuppgifter kan behandlas då behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Förordningarna innehåller förpliktande bestämmelser om bland annat registrering av digitala ansiktsbilder och fingeravtryck i in- och utresesystemet samt om behöriga myndigheters skyldighet eller rätt att göra sökningar i systemen med biometriska uppgifter för att verifiera personers identitet. Till denna del föreslås ingen kompletterande lagstiftning i propositionen.

I lagförslag 4 i propositionen föreslås att skyddspolisen har rätt att få biometriska uppgifter som insamlats i samband med gränsbevakningen samt upprätthållandet av gränssäkerheten och gränsordningen som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten. Med detta avses i synnerhet biometriska uppgifter som finländska myndigheter registrerat i in- och utresesystemet och som enligt förordningen inte får registreras i det nationella in- och utresesystemet för gränsbevakningsändamål. Det föreslås att skyddspolisen blir personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter och att det ursprungliga syftet med den nationella behandlingen av uppgifter är nationell säkerhet. Uppgifter kan fortfarande lämnas ut till andra nationella myndigheter, till exempel Försvarmakten, och utländska myndigheter enligt personuppgiftslagen för polisen.

Enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen (FEU) ska i synnerhet den nationella säkerheten vara varje medlemsstats eget ansvar. EU har ingen behörighet när det gäller nationell säkerhet. Den nationella säkerheten är ett av de intressen som enligt artikel 8.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och Europadomstolens etablerade rättspraxis kan berättiga ingripande i skyddet för privatlivet. Den nationella säkerheten har också i EU-domstolens etablerade rättspraxis ansetts vara ett berättigat intresse för att begränsa de grundläggande rättigheterna (t.ex. *kommissionen mot Finland*, C-284/05, punkt 45, 47 och 49).

I EU:s färsk rättspraxis (dom *La Quadrature du Net etc. mot Premier ministre etc.*, i de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 135 och 136) påpekas att medlemsstaternas ansvar för den nationella säkerheten enligt artikel 4.2 i FEU motsvarar det grundläggande intresset av att skydda statens väsentliga funktioner och samhällets grundläggande intressen och inbegriper förebyggande och beivrande av verksamhet som allvarligt kan störa de grundläggande konstitutionella, politiska, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land och i synnerhet direkt hota samhället, befolkningen eller staten som sådan, såsom bland annat terrorverksamhet. Enligt unionens domstol är betydelsen av målet att skydda nationell säkerhet, tolkad mot bakgrund av artikel 4.2 FEU, dock mer omfattande än betydelsen av till exempel målen att bekämpa brottslighet i allmänhet, även grov brottslighet, och att skydda allmän säkerhet. Sådana hot som avses i artikel 4.2 i FEU skiljer sig nämligen, till sin art och på grund av sitt särskilda allvar, från risken i allmänhet för oroligheter eller störningar, även allvarliga sådana, av den allmänna säkerheten. Under förutsättning att övriga krav i artikel 52.1 i stadgan iakttas, kan målet att skydda nationell säkerhet således motivera åtgärder som innebär mer långtgående ingrepp i de grundläggande rättigheterna än dem som dessa övriga mål skulle kunna motivera.

Enligt grundlagsutskottet betyder detta likväl inte att den nationella lagstiftaren får obegränsad behörighet. Enligt utskottets uppfattning är räckvidden för EU-rätten och därmed för rättighetsstadgan en EU-rättslig fråga, och medlemsstaterna har alltså inte behörighet att bestämma räckvidden för EU-rätten ens med hänvisning till den nationella säkerheten. En medlemsstat som åberopar den nationella säkerheten måste därför påvisa att det finns en objektiv grund för detta (GrUU 35/2018 rd och GrUU 36/2018 rd). Enligt utskottet ska ärenden och hot som hör till den nationella säkerheten tolkas restriktivt (GrUB 4/2018 rd). Å andra sidan har grundlagsutskottet betonat att skyddet för privatlivet och personuppgifter bör stå i proportion till andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt till andra vägande samhällsliga intressen som allmän säkerhet, som i extrema fall kan gå tillbaka på den personliga säkerheten som grundläggande rättighet (GrUU 5/1999 rd). Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter. Analysen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, GrUU 26/2018 rd, GrUU 54/2014 rd och GrUU 10/2014 rd). I detaljmotiveringen för 2 § i lagförslag 4 beskrivs detaljerat nödvändigheten att behandla biometriska uppgifter för att skydda den nationella säkerheten. Den föreslagna regleringen anses till denna del uppfylla ovan nämnda förutsättningar.

För skyddspolisens del är det fråga om uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som avses i 11 § i dataskyddslagen för brottmål (biometriska uppgifter för att unikt identifiera en fysisk person). Enligt grundlagsutskottet kan behandling av personuppgifter anses beröra själva kärnan i skyddet för personuppgifter (GrUU 1/2018 rd och GrUU 37/2013 rd). Vad gäller behandling av sådana personuppgifter är det särskilt viktigt att säkerställa att åtgärder som begränsar integriteten är nödvändiga och proportionerliga. Utskottet har också påpekat att omfattande databaser med biometriska identifierare kan medföra allvarliga risker relaterade till dataskyddet och missbruk av uppgifter som i sista hand kan utgöra ett hot mot personens identitet (GrUU 13/2016 rd och GrUU 14/2009 rd). Utskottet anser att registrering av biometriska kännetecken medför ett särskilt behov av att skydda personuppgifter som sparas i systemet mot

RP 173/2021 rd

riskan för missbruk och all slags olaglig åtkomst till och användning av dessa uppgifter (GrUU 13/2017 rd och GrUU 29/2016 rd, se även *Schrems C-362/14*, punkt 91, *Digital Rights Ireland C-293/12* och *C-594/12*, punkt 54 och 55). Enligt utskottet måste inrättandet av register med sådana uppgifter bedömas i skenet av villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd och GrUU 14/2009 rd). Enligt grundlagsutskottet måste det finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (t.ex. GrUU 13/2017 rd och GrUU 3/2017 rd). Grundlagsutskottet har dessutom lyft fram kravet på ändamålsbundenhet i fråga om behandling av känsliga uppgifter (t.ex. GrUU 51/2018 rd, GrUU 15/2018 rd, GrUU 1/2018 rd, GrUU 14/2017 rd och GrUU 47/2010 rd).

Trots att användningen av biometriska uppgifter påverkar resenärernas integritet, är behandlingen av dem motiverad, eftersom biometriska uppgifter är den enda tillförlitliga metoden för att identifiera tredjelandsmedborgare som vistas inom Finlands territorium utan resedokument eller med falska handlingar. Behovet av att identifiera personer som rest in i landet framkommer ofta först senare på samma sätt som när det gäller brottsbekämpande ändamål. En regelmässig lagring av uppgifter kan anses vara proportionell för att bekämpa hot mot den nationella säkerheten, där intresset att utreda dem är mycket stort. Lagring av uppgifter vore nödvändigt, eftersom dessa uppgifter som behövs för att skydda den nationella säkerheten inte skulle vara tillgängliga i någon databas utan den föreslagna bestämmelsen. Biometriska uppgifter som samlats in i samband med gränskontroll registreras i skyddspolisens registerföring endast i den omfattning som skyddspolisen anser vara nödvändig för att syftet med behandlingen av uppgifterna ska uppnås. Enligt EES-förordningen registreras både ansiktsbilder och fingeravtryck i in- och utresesystemet i samband med gränskontroller. I de flesta fall kan syftet med behandlingen av uppgifterna uppnås genom att den nationella registreringen av biometriska uppgifter begränsas till enbart ansiktsbilder. I vissa situationer kan det dock vara motiverat att i det nationella systemet föra in även en inresandes fingeravtryck för identifiering av personen. Skyddspolisen är i egenskap av personuppgiftsansvarig skyldig att bedöma att behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter minimeras.

Grundlagsutskottet har ansett att det är viktigt att uppgifter lagras endast så länge som det är nödvändigt för att uppnå det mål för vilket uppgifterna sparats (GrUU 13/2017 rd). Utskottet har också ansett att ju längre uppgifter lagras, desto väsentligare är det att säkerställa dataskyddet, övervakningen av användningen av uppgifterna och de registrerades rättsskydd (GrUU 13/2017 rd och GrUU 28/2016 rd).

Den föreslagna regleringen begränsar skyddspolisens rätt till informations till nödvändiga uppgifter och behandlingssyftet till skyddet för den nationella säkerheten. Enligt den föreslagna regleringen ska biometriska uppgifter lagras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar. Uppgifterna ska också enligt personuppgiftslagen för Gränsbevakningsväsendet raderas inom samma tid som de övriga uppgifterna relaterade till samma gränspassage, dvs. antingen inom ett eller tre år efter att de sparats beroende på situation. Skyddspolisens och Försvarsmakten uppgifter för att skydda den nationella säkerheten är i allmänhet långvariga och förutsätter inhämtning av information om händelser flera år bakåt i tiden. I förhållande till detta kan den föreslagna lagringstiden anses vara nödvändig och proportionell. Lagringstiden vore också avsevärt kortare än den tjugofem år långa lagringstiden för andra personuppgifter som skyddspolisen behandlar. Användningen av uppgifter i enskilda ärenden som skyddspolisen behandlar ska vara bunden till nödvändighet. På motsvarande sätt får Försvarsmakten behandla uppgifter endast om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten. Även till denna del kan regleringen anses uppfylla förutsättningarna enligt grundlagsutskottet.

11.5 Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. Propositionens lagförslag 2 innehåller bestämmelser om sökande av ändring i den nationella Etias-enhetens beslut. Besvär över ett beslut kan anföras hos förvaltningsdomstolen. Omprövningsförfarande har inte ansetts vara relevant enligt detaljmotiveringen för bestämmelsen. För tydlighets skull ska artikel 41.8 i Etias-förordningen, enligt vilken rätt till ändringssökande inte föreligger om resetillståndet har återkallats på sökandens begäran, upprepas i bestämmelsen.

11.6 Administrativ påföljdsavgift

Enligt grundlagsutskottets hävdvunna tolkning är sådana avgifter med avseende på 81 § i grundlagen varken skatter eller avgifter, utan administrativa påföljder av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. I sak har utskottet jämfört en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 55/2005 rd och GrUU 32/2005 rd). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag, eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan avgift. Det är fråga om betydande utövning av offentlig makt, menar utskottet. Det ska lagstiftas exakt och tydligt om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 55/2005 rd och GrUU 32/2005 rd). Även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte i sig gäller bestämmelser om administrativa påföljder, kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i ett sammanhang som detta (GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd och GrUU 74/2002 rd). För att detaljerat föreskriva om grunderna för påförande av påföljdsavgift för transportör, dess belopp och ändringssökande samt grunderna för verkställighet av avgiften i utlänningslagen föreslås i lagförslag 3 att bestämmelserna om verkställighet av påföljdsavgiften för en transportörs försummelse av kontrollskyldigheten och om preskription av den kompletteras.

Bestämmelserna om administrativa påföljdsavgifter måste också uppfylla proportionalitetskraven vad beträffar påföljderna (GrUU 58/2010 rd, GrUU 11/2009 rd, GrUU 12/2006 rd och GrUU 74/2002 rd). Proportionaliteten är förenad med bland annat frågan om påföljder vid ringa försummelser (GrUU 58/2010 rd och GrUU 12/2006 rd). Enligt artikel 62 i Etias-förordningen ska de föreskrivna sanktionerna vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Enligt 179 § i utlänningslagen är påföljdsavgiften 3 000 euro per person som transporterats, vilket är minimibeloppet enligt artikel 4.1 a i direktivet om transportörsansvar 2001/51/EG. Enligt artikel 45.6 i Etias-förordningen ska sanktioner inte vara tillämpliga om en transportör i fråga om samma tredjelandsmedborgare, redan omfattas av de sanktioner som fastställs i enlighet med artikel 26.2 i Schengenavtalets tillämpningskonvention och artikel 4 i direktivet om transportörsansvar. Enligt artikel 46 i Etias-förordningen ska sanktioner inte heller åläggas transportörer om det är tekniskt omöjligt att göra den förfrågan som avses i artikel 45.1 på grund av fel på någon del av Etias informationssystem. Då befrias transportörerna från skyldigheten att kontrollera passagerarens innehav av giltigt resetillstånd. I 179 § 4 mom. i utlänningslagen föreskrivs om andra situationer då påföljdsavgifter inte tas ut. I 182 § i utlänningslagen föreskrivs om avlyftande av påföljdsavgift för transportör i vissa situationer. Påföljdsavgiften för transportör påförs i samband med gränskontroll och preskriberas när fem år har förflutit från det

att det lagakraftvunna beslutet fattades. Påföljdsavgiften kan således stå i rätt proportion såsom grundlagsutskottet förutsätter.

Ovan beskrivs vars och ens rätt att enligt 21 § i grundlagen få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Ändring ska kunna sökas även i beslut om påförande av administrativa sanktioner. Möjligheten att söka ändring i en myndighets beslut kan vara motiverat för att kontrollera om verksamheten är korrekt och opartisk (GrUU 32/2012 rd, GrUU 10/2009 rd, GrUU 55/2002 rd, GrUU 47/2002 rd, GrUU 46/2002 rd) och för att säkerställa samordnad tillämpningspraxis (GrUU 30/2005 rd, GrUU 13/2005 rd, GrUU 33/2000 rd), även om det inte är fråga om ett ärende som gäller individens rättigheter eller skyldigheter. När överklagandet gäller ett på utövandet av offentlig makt baserat beslut om ådömande av en administrativ påföljd, ska sökande av ändring i allmänhet ordnas enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (GrUU 4/2005 rd). Vid bedömningen av om rättsskyddet är ändamålsenligt har man också beaktat om en administrativ påföljd kan verkställas oberoende av ändringssökandet (GrUU 4/2004 rd).

Etiäs-förordningen möjliggör nationellt handlingsutrymme för bestämmelser om påföljder och vidtagandet av relevanta åtgärder för att säkerställa tillämpningen av dem. Enligt 180 § i utlänningslagen har en transportör rätt att bli hörd innan påföljdsavgiften för transportör påförs. Enligt 181 § i utlänningslagen verkställs ett lagakraftvunnet beslut såsom en lagakraftvunnen dom. I propositionen föreslås det att påföljdsavgiften för transportör framöver ska verkställas enligt lagen om verkställighet av böter. Det föreslås att besvär över beslut om påföljdsavgift får anföras enligt 190 § i utlänningslagen hos förvaltningsdomstolen enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt 196 § i utlänningslagen får ändring sökas i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelserna om förfarande och ändringssökande avseende påförande av påföljdsavgift för transportör blir tillämpliga även på påförande av sanktioner för transportörer på grund av försummelse av kontrollskyldigheten enligt artikel 45 i Etiäs-förordningen. Då föreskrivs det om garantierna för rättsskydd i enlighet med förutsättningarna enligt grundlagen.

11.7 Den föreslagna regleringens proportionalitet

Den föreslagna regleringen grundar sig på internationella förpliktelser som är förpliktande för Finland. Grundlagsutskottet har konstaterat att en sådan koppling stöder regleringens acceptabilitet (t.ex. GrUU 38/2012 rd). Grundlagsutskottet har påpekat att inskränkningar av skyddet för privatlivet ska ha ett acceptabelt samhällligt intresse och stå i rätt proportion till det eftersträvade målet. Det betyder att inskränkningarna måste vara nödvändiga för att ett godtagbart syfte ska nås. En inskränkning av en grundläggande fri- eller rättighet är tillåten enbart om målet inte kan nås med medel som intervenerar mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna. En inskränkning får inte heller vara mer genomgripande än vad som är motiverat med hänsyn till hur tungt vägande det bakomliggande intresset är i relation till det rättsobjekt som ska inskränkas (GrUB 25/1994 rd och t.ex. GrUU 56/2014 rd och GrUU 18/2013 rd).

Den föreslagna regleringen som kompletterar EES- och Etiäs-förordningarna har bedömts vara nödvändig och den nationella tilläggsregleringen av behandlingen av personuppgifter proportionerlig med beaktande av de bakomliggande vägande målen i förhållande till inskränkningarna av de grundläggande rättigheterna.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det emellertid vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen inhämtas.

RP 173/2021 rd

Kläm

Eftersom förordningarna om in- och utresesystemet samt EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019)
5 § 5 punkten, 18 § och 40 § 1 mom. samt
fogas till 5 § en ny 6 och 7 punkt, till 7 § 2 mom. nya 2 a- och 2 b-punkter, till lagen en ny
37 a § och till 40 § 2 mom. nya 1 a- och 5 a-punkter som följer:

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) *EES-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

7) *Etias-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

7 §

Behandling av personuppgifter vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Gränsbevakningsväsendet får i en uppgift som avses i 1 mom. utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 6 § dessutom behandla följande personuppgifter:

2 a) i artikel 3.1.15 i EES-förordningen avsedda alfanumeriska uppgifter som registrerats av Finland,

2 b) uppgifter för behandling av resetillstånd enligt artikel 3.1.5 i Etias-förordningen och administration av Etias bevakningslista enligt artikel 34 i den förordningen,

18 §

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i denna lag och för de uppgifter som avses i artikel 39 i EES-förordningen är staben för Gränsbevakningsväsendet.

Personuppgiftsansvarig enligt artikel 57.2 i Etias-förordningen är staben för Gränsbevakningsväsendet.

37 a §

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 7–11 och 13–15 § till

- 1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,
- 2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

40 §

Radering av personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt upprätthållandet av gränssäkerheten och gränsordningen ska raderas senast fem år från det att uppgifterna antecknades i registret.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

1 a) uppgifter om behandling av resetillstånd som avses i Etias-förordningen raderas när resetillståndets giltighetstid har gått ut eller fem år från den dag då beslut fattades om att neka, ogiltigförklara eller återkalla resetillståndet,

5 a) uppgifter enligt 7 § 2 mom. 2 a-punkten om personer som avses i artikel 2.1 b i EES-förordningen raderas ett år från det att uppgiften antecknades i registret och om andra personer tre år från det att uppgiften antecknades i registret, om inte uppgiften i enlighet med artikel 35 i EES-förordningen ska raderas redan tidigare,

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 60 §, sådan den lyder i lag 1350/2019, och
fogas till lagen en ny 18 §, i stället för den 18 § som upphävts genom lag 478/2010, som följer:

18 §

Den nationella Etias-enheten

Gränsbevakningsväsendet är den nationella Etias-enhet som avses i artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

Ändring i ett beslut som den nationella Etias-enheten fattat med stöd av artikel 36, 37, 40 eller 41 i den förordning som nämns i 1 mom. får sökas genom besvär. Om ett resetillstånd har återkallats på sökandens begäran enligt artikel 41.8 i den förordningen får ändring i beslutet dock inte sökas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter vid den nationella Etias-enheten finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

60 §

Beslut som meddelas muntligen och ändringsökande

I brådskande fall kan ett sådant tillstånd som avses i 52 § 1 mom. 1, 2, 4 och 5 punkten beviljas muntligen. Ändring i ett muntligt meddelat beslut genom vilket en ansökan godkänns i sin helhet får inte sökas genom besvär. Ett beslut som meddelats muntligen och i vilket ändring inte får sökas meddelas skriftligen endast på särskild begäran.

Andra beslut om gränsonstillstånd än sådana beslut som avses i 1 mom. får överklagas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 3 § 21 punkten, 40 § 1 mom. 2, 3 och 6 punkten, 43 § 2 mom., 142 § 1 mom., 151 § 2 mom., 155 a och 179 §, 181 § 2 mom. och 183 §,
av dem 3 § 21 punkten, 142 § 1 mom. och 151 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1214/2013, 40 § 1 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 449/2012, 155 a § sådan den lyder i lag 266/2011 och 179 § sådan den lyder i lagarna 755/2014 och 644/2019, samt
fogas till 3 §, sådan den finska språkdräkten lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1214/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016 och 121/2018 och den svenska språkdräkten lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 266/2011, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1214/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016 och 121/2018, en ny 4 a punkt, till 173 §, sådan den lyder i lag 1214/2013, ett nytt 2 mom. och till 184 § ett nytt 4 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4 a) *resetillstånd* ett beslut som fattas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226, nedan *Etias-förordningen*, och enligt vilket viseringsbefriade tredjelandsmedborgares inresa och kortare vistelse tillåts om övriga villkor för inresa uppfylls,

21) *gränskontrollmyndighet* Gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt att genomföra av in- och utresekontroller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), nedan *kodexen om Schengengränserna*,

40 §

Upphållsrätt

Laglig vistelse enligt denna lag är

2) vistelse utan uppehållstillstånd i högst 90 dagar, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs uppehållstillstånd,

3) vistelse med resetillstånd i högst 90 dagar under vilken 180-dagarsperiod som helst, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum,

6) vistelse med uppehållstillstånd som beviljats av en Schengenstat i högst 90 dagar under vilken 180-dagarsperiod som helst,

43 §

Kryssningsdeltagares möjlighet att gå i land

Den som ombord på ett passagerarfartyg som är besiktat för persontrafik deltar i en kryssning får gå i land utan resedokument och visum eller resetillstånd när fartyget är i Finland. Till gränskontrollmyndigheten ska innan passagerarna går i land ges en passagerarförteckning som befälhavaren har styrkt. Kryssningsdeltagarna ska återvända till fartyget innan det avgår till annan ort.

142 §

Nekad inresa och avvisning

Med *nekad inresa* avses i denna lag att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns på det sätt som föreskrivs i artikel 14 i kodexen om Schengengränserna.

151 §

Polisen och gränskontrollmyndigheten

Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan meddela en utlänning inreseförbud för högst två år när utlänningen nekas inresa på grundval av artikel 6.1 e i kodexen om Schengengränserna eller avvisas på en grund som anges i 148 § 1 mom. 5–8 punkten eller när utlänningen inte har avlägsnat sig ur landet inom den tidsfrist för frivillig återresa enligt 147 a § som fastställts för honom eller henne.

155 a §

Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa

Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum eller resetillstånd, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum eller resetillstånd krävs enligt en förordning av Europaparlamentet och rådet.

Familjemedlemmar som har giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet behöver inte ha visum eller resetillstånd och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel. Upppehållskortet ska visas upp vid inresa från ett land utanför Schengenområdet.

En viseringsansökan av en unionsmedborgares familjemedlem handläggs avgiftsfritt, så snabbt som möjligt och med tillämpande av ett påskyndat förfarande. De som lämnat in en viseringsansökan eller deras familjemedlemmar kan höras muntligen när utfärdande av visering övervägs. Hörandet verkställs av en finsk beskickning, om den som ska höras vistas utomlands, och av polisinrättningen, om den som ska höras vistas i Finland. En tjänsteman på en finsk beskickning som handlägger en viseringsansökan som har samband med hörandet får verkställa hörandet av en person som vistas i Finland, om det krävs för att utreda viseringsärendet.

RP 173/2021 rd

Beslut om avslag på ansökan om visering, beslut om upphävande av visering och beslut om återkallande av visering ska skriftligen delges den som ansökt om visering. Beslutet ska motiveras, om detta inte strider mot Finlands eller någon annan unionsmedlemsstats säkerhetsintressen.

Bestämmelser om handläggningen av ansökningar om resetillstånd som gäller unionsmedborgares familjemedlemmar finns i Etias-förordningen.

173 §

Kontrollskyldighet för transportörer

I Etias-förordningen finns det dessutom bestämmelser om skyldigheten för lufttrafikföretag, transportörer som bedriver sjötrafik och internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss att försäkra sig om att viseringsbefriade tredjelandsmedborgare som de transporterar över en yttre gräns har resetillstånd som krävs för inresa.

179 §

Påföljdsavgift för transportör

Av en transportör som bryter mot den kontrollskyldighet som föreskrivs i 173 § eller den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 25 eller 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet tas det ut en påföljdsavgift (*påföljdsavgift för transportör*). Avgiften för brott mot 173 § är 3 000 euro per person som transporterats. Avgiften för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet är 3 000 euro för varje sådan resa för vilken uppgifter om passagerare inte meddelats eller för vilken bristfälliga eller felaktiga uppgifter meddelats.

Påföljdsavgift för transportör tas inte ut, om

1) transportören visar att transportören iakttagit sin skyldighet att försäkra sig om att utläningen vid medtagandet för transport haft ett sådant resedokument samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) det resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs har visat sig vara förfalskat och förfalskningen inte har kunnat urskiljas klart,

3) transporten av en person utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller felet i fråga om de uppgifter som ska lämnas om passagerare i flygtrafik eller yrkesmässig fartygs- eller tågtrafik har berott på ouppmärksamhet som med beaktande av samtliga omständigheter är ursäktlig,

4) det i övrigt, med hänsyn till omständigheterna, skulle vara oskäligt att ta ut en avgift.

Bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten tillämpas inte när det tas ut en avgift för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Med avvikelse från 2 mom. finns det i artiklarna 45.6 och 46.2 i Etias-förordningen bestämmelser om situationer där påföljdsavgift inte tas ut när det gäller resetillstånd.

En påföljdsavgift för transportör får inte tas ut hos den som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller tas ut hos den som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift för transportör för brott mot 25 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet får inte påföras den som för samma gärning har påförts påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpasageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019).

181 §

Påförande av påföljdsavgift för transportör

Påföljdsavgiften för transportör ska påföras inom sex månader från det att transportören bröt mot den kontrollskyldighet eller skyldighet att lämna uppgifter som avses i 179 §. Påföljdsavgiften för transportör ska betalas till staten.

183 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften för transportör ska betalas inom en månad från beslutets delfäende.

184 §

Verkställighet

Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna beslutet om påföljdsavgiften meddelades.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 3 § 21 punkten, 142 § 1 mom., 151 § 2 mom., 181 § 2 mom., 183 § och 184 § 4 mom. i denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 173 § 2 mom. i denna lag ska börja tillämpas på internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss över en yttre gräns när det gått tre år från ikraftträdandet av lagen.

4.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 3 § 6 punkten samt

fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till 3 § nya 7 och 8 punkter, till lagen nya 18 a och 27 a §, till 52 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., och till 57 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det dessutom om åtkomst till uppgifter ur vissa europeiska informationssystem för förebyggande, avslöjande och utredning av terroristbrott och allvarliga brott.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *Eurodac-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa,

7) *EES-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

8) *Etias-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

18 a §

Åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet och Etias centrala system för att förhindra, avslöja och utreda terroristbrott och grova brott

Vid centralkriminalpolisen och Tullen finns centrala åtkomstpunkter enligt artikel 29 i EES-förordningen för åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet i syfte att förebygga, avslöja och utreda följande brott:

- 1) i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 b–5 d § i strafflagen avsedda terroristbrott,
- 2) sådana i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen avsedda brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

Vid centralkriminalpolisen och Tullen finns centrala åtkomstpunkter enligt artikel 50 i Etias-förordningen för åtkomst till uppgifter i Etias centrala system i syfte att förebygga, avslöja och utreda följande brott:

- 1) i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 b–5 d § i strafflagen avsedda terroristbrott,
- 2) sådana i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen avsedda brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

RP 173/2021 rd

27 a §

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § till

- 1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,
- 2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

52 §

Rätt att få uppgifter

Skyddspolisen har rätt att få sådana biometriska uppgifter som samlats in i samband med gränskontroll samt upprätthållande av gränssäkerhet och gränsordning och som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten. Uppgifterna ska lagras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar.

57 §

Radering av uppgifter

Uppgifter som registrerats med stöd av 52 § 3 mom. ska raderas med iakttagande av vad som föreskrivs i 40 § 2 mom. 5 a-punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

5.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 5 § 5 punkten
samt
fogas till 5 § nya 6 och 7 punkter och till lagen en ny 24 a § som följer:

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) *EES-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

7) *Etias-förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

24 a §

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § till

- 1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,
- 2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 16 punkten, sådan den lyder i lag 118/2021, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 470/2017, 1052/2018, 301/2019, 659/2019, 570/2020, 900/2020 och 118/2021, en ny 17 punkt som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

16) påföljdsavgift enligt 12 a § i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),
17) påföljdsavgift för transportör enligt 179 § i utlänningslagen (301/2004).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 16 och 17 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) 16 § och 17 § 3 mom.,
av dem 17 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1366/2019, som följer:

16 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften ska betalas inom en månad från delfäendet av beslutet.

RP 173/2021 rd

17 §

Verkställighet av påföljdsavgift och ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En påföljdsavgift preskriberas när fem år har förflutit från det att det lagakraftvunna beslutet om avgiften meddelades.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 14 oktober 2021

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Maria Ohisalo

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019)
5 § 5 punkten, 18 § och 40 § 1 mom. samt
fogas till 5 § en ny 6 och 7 punkt, till 7 § 2 mom. nya 2 a- och 2 b-punkter, till lagen en ny
37 a § och till 40 § 2 mom. nya 1 a- och 5 a-punkter som följer:

Gällande lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *upprätthållande av gränssäkerheten* åtgärder som vidtas i Finland och utomlands för att förhindra brott mot bestämmelserna om passerande av riksgränsen och den yttre gränsen,
- 2) *upprätthållande av gränsordningen* verkställighet av bestämmelser som gäller riksgränsen och gränsövergångsställen samt av bestämmelser och föreskrifter som gäller internationellt samarbete mellan gränsmyndigheter samt tillsyn över att de iakttas,
- 3) *kodexen om Schengengränserna* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna),
- 4) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som

Föreslagen lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *upprätthållande av gränssäkerheten* åtgärder som vidtas i Finland och utomlands för att förhindra brott mot bestämmelserna om passerande av riksgränsen och den yttre gränsen,
- 2) *upprätthållande av gränsordningen* verkställighet av bestämmelser som gäller riksgränsen och gränsövergångsställen samt av bestämmelser och föreskrifter som gäller internationellt samarbete mellan gränsmyndigheter samt tillsyn över att de iakttas,
- 3) *kodexen om Schengengränserna* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna),
- 4) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som

Gällande lydelse

ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF.

Föreslagen lydelse

ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) ***EES-förordningen*** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

7) ***Etias-förordningen*** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

7 §

Behandling av personuppgifter vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Gränsbevakningsväsendet får behandla personuppgifter för utförande av gränskontroll i enlighet med kodexen om Schengengränserna, för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen samt för utförande av sådana utredningar som avses i 27 § i gränsbevakningslagen.

Gränsbevakningsväsendet får i en uppgift som avses i 1 mom. utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 6 § dessutom behandla följande personuppgifter:

1) specificeringar, beskrivningar och klassificeringar i anknytning till Gränsbevakningsväsendets uppgifter, åtgärder och händelser,

7 §

Behandling av personuppgifter vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Gränsbevakningsväsendet får behandla personuppgifter för utförande av gränskontroll i enlighet med kodexen om Schengengränserna, för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen samt för utförande av sådana utredningar som avses i 27 § i gränsbevakningslagen.

Gränsbevakningsväsendet får i en uppgift som avses i 1 mom. utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 6 § dessutom behandla följande personuppgifter:

1) specificeringar, beskrivningar och klassificeringar i anknytning till Gränsbevakningsväsendets uppgifter, åtgärder och händelser,

Gällande lydelse

2) de uppgifter som avses i bilaga II till kodexen om Schengengränserna,

3) upptagningar från sådan teknisk övervakning som avses i 29 § i gränsbevakningslagen,

4) uppgifter om personers och fordons rörelser och position i närheten av gränsen samt om resande och besättning i persontrafik över gränserna,

5) uppgifter för påförande av påföljdsavgift för transportör,

6) uppgifter för behandling av ärenden som gäller i gränsbevakningslagen avsett gränzonstillstånd och tillstånd att passera gränsen,

7) uppgifter om gränzsansmälningar och andra anmälningar som gjorts till Gränsbevakningsväsendet,

8) uppgifter om andra staters gränsbevakningsmyndigheters verksamhet och deras sammansättning samt om gränssituationen i Finland och Europeiska unionen,

9) signalementsuppgifter för fastställande av identiteten, inklusive ansiktsbild,

10) uppgifter för att trygga säkerheten för en person som är föremål för en åtgärd eller en myndighets säkerhet i arbetet om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om personens vård, om ett övervakningsobjekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt uppgifter som beskriver eller är avsedda att beskriva en brottslig gärning, ett straff eller någon annan påföljd för brott.

18 §

Personuppgiftsansvarig

Staben för Gränsbevakningsväsendet är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i denna lag.

Föreslagen lydelse

2) de uppgifter som avses i bilaga II till kodexen om Schengengränserna,

2 a) i artikel 3.1.15 i EES-förordningen avsedda alfanumeriska uppgifter som registrerats av Finland,

2 b) uppgifter för behandling av resetillstånd enligt artikel 3.1.5 i Etias-förordningen och administration av Etias bevakningslista enligt artikel 34 i den förordningen,

3) upptagningar från sådan teknisk övervakning som avses i 29 § i gränsbevakningslagen,

4) uppgifter om personers och fordons rörelser och position i närheten av gränsen samt om resande och besättning i persontrafik över gränserna,

5) uppgifter för påförande av påföljdsavgift för transportör,

6) uppgifter för behandling av ärenden som gäller i gränsbevakningslagen avsett gränzonstillstånd och tillstånd att passera gränsen,

7) uppgifter om gränzsansmälningar och andra anmälningar som gjorts till Gränsbevakningsväsendet,

8) uppgifter om andra staters gränsbevakningsmyndigheters verksamhet och deras sammansättning samt om gränssituationen i Finland och Europeiska unionen,

9) signalementsuppgifter för fastställande av identiteten, inklusive ansiktsbild,

10) uppgifter för att trygga säkerheten för en person som är föremål för en åtgärd eller en myndighets säkerhet i arbetet om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om personens vård, om ett övervakningsobjekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt uppgifter som beskriver eller är avsedda att beskriva en brottslig gärning, ett straff eller någon annan påföljd för brott.

18 §

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i denna lag och för de uppgifter som avses i artikel 39 i EES-förordningen är staben för Gränsbevakningsväsendet.

Personuppgiftsansvarig enligt artikel 57.2 i Etias-förordningen är staben för Gränsbevakningsväsendet.

Gällande lydelse

(ny)

40 §

Radering av personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen ska raderas senast 5 år från det att den *sista* uppgiften antecknades.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

1) tillståndsuppgifter raderas 10 år efter det att tillståndet upphörde att gälla,

2) anmälningsuppgifter raderas 10 år efter det att uppgiften antecknades i registret,

3) upptagningar från sådan teknisk övervakning som avses i 29 § i gränsbevakningslagen raderas senast 6 månader från det att upptagningen uppkom,

4) uppgifter om påförande av påföljdsavgift för transportör raderas 10 år efter det att uppgifterna antecknades i registret,

Föreslagen lydelse

37 a §

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 7–11 och 13–15 § till

1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,

2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

40 §

Radering av personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt för upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen

Personuppgifter som behandlas vid gränskontroll samt upprätthållandet av gränssäkerheten och gränsordningen ska raderas senast fem år från det att uppgifterna antecknades i registret.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

1) tillståndsuppgifter raderas 10 år efter det att tillståndet upphörde att gälla,

1 a) uppgifter om behandling av resetillstånd som avses i Etias-förordningen raderas när resetillståndets giltighetstid har gått ut eller fem år från den dag då beslut fattades om att neka, ogiltigförklara eller återkalla resetillståndet,

2) anmälningsuppgifter raderas 10 år efter det att uppgiften antecknades i registret,

3) upptagningar från sådan teknisk övervakning som avses i 29 § i gränsbevakningslagen raderas senast 6 månader från det att upptagningen uppkom,

4) uppgifter om påförande av påföljdsavgift för transportör raderas 10 år efter det att uppgifterna antecknades i registret,

Gällande lydelse

5) uppgifter om inreseförbud raderas tre år efter det att förbudet återkallades eller upphörde,

6) uppgifter som avses i 7 § 2 mom. 8 punkten raderas 25 år efter det att den sista uppgiften antecknades,

7) uppgifter som avses i 7 § 2 mom. 10 punkten raderas senast ett år efter den registrerades död.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till Gränsbevakningsväsendets personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Föreslagen lydelse

5) uppgifter om inreseförbud raderas tre år efter det att förbudet återkallades eller upphörde,

5 a) uppgifter enligt 7 § 2 mom. 2 a-punkten om personer som avses i artikel 2.1 b i EES-förordningen raderas ett år från det att uppgiften antecknades i registret och om andra personer tre år från det att uppgiften antecknades i registret, om inte uppgiften i enlighet med artikel 35 i EES-förordningen ska raderas redan tidigare,

6) uppgifter som avses i 7 § 2 mom. 8 punkten raderas 25 år efter det att den sista uppgiften antecknades,

7) uppgifter som avses i 7 § 2 mom. 10 punkten raderas senast ett år efter den registrerades död.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får dock fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till Gränsbevakningsväsendets personal har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i gränsbevakningslagen (578/2005) 60 §, sådan den lyder i lag 1350/2019, och *fogas* till lagen en ny 18 §, i stället för den 18 § som upphävts genom lag 478/2010, som följer:

Gällande lydelse

(upphävd genom lag 478/2010)

Föreslagen lydelse

18 §

Den nationella Etias-enheten

Gränsbevakningsväsendet är den nationella Etias-enhet som avses i artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

Ändring i ett beslut som den nationella Etias-enheten fattat med stöd av artikel 36, 37, 40 eller 41 i den förordning som nämns i 1 mom. får sökas genom besvär. Om ett resetillstånd har återkallats på sökandens begäran enligt artikel 41.8 i den förordningen får ändring i beslutet dock inte sökas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter vid den nationella Etias-enheten finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

60 §

Beslut som meddelas muntligen och ändringssökande

I brådskande fall kan ett sådant tillstånd som avses i 52 § 1 mom. 1, 2, 4 och 5 punkten beviljas muntligen. Ändring i ett muntligen meddelat beslut genom vilket en ansökan godkänns i sin helhet får inte sökas genom besvär. Ett beslut som meddelats muntligen och i vilket ändring inte får sökas meddelas skriftligen endast på särskild begäran.

Andra beslut om gränsonstillstånd än sådana beslut som avses i 1 mom. får överklagas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

60 §

Beslut som meddelas muntligen och ändringssökande

I brådskande fall kan ett sådant tillstånd som avses i 52 § 1 mom. 1, 2, 4 och 5 punkten beviljas muntligen. Ändring i ett muntligt meddelat beslut genom vilket en ansökan godkänns i sin helhet får inte sökas genom besvär. Ett beslut som meddelats muntligen och i vilket ändring inte får sökas meddelas skriftligen endast på särskild begäran.

Andra beslut om gränsonstillstånd än sådana beslut som avses i 1 mom. får överklagas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i utlänningslagen (301/2004) 3 § 21 punkten, 40 § 1 mom. 2, 3 och 6 punkten, 43 § 2 mom., 142 § 1 mom., 151 § 2 mom., 155 a och 179 §, 181 § 2 mom. och 183 §, av dem 3 § 21 punkten, 142 § 1 mom. och 151 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1214/2013, 40 § 1 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 449/2012, 155 a § sådan den lyder i lag 266/2011 och 179 § sådan den lyder i lagarna 755/2014 och 644/2019, samt fogas till 3 §, sådan den finska språkdräkten lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1214/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016 och 121/2018 och den svenska språkdräkten lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 266/2011, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1214/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016 och 121/2018, en ny 4 a punkt, till 173 §, sådan den lyder i lag 1214/2013, ett nytt 2 mom. och till 184 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

3 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

1) *utlämning* var och en som inte är finsk medborgare,

2) *unionsmedborgare och därmed jämförbara personer* medborgare i Europeiska unionens (EU) medlemsstater samt medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz,

2 a) *tredjelandsmedborgare* personer som inte är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer utan medborgare i något annat land,

3) *transportör* varje fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig persontrafik luft-, land- eller sjövägen eller per järnväg,

I denna lag avses med

1) *utlämning* var och en som inte är finsk medborgare,

2) *unionsmedborgare och därmed jämförbara personer* medborgare i Europeiska unionens (EU) medlemsstater samt medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz,

2 a) *tredjelandsmedborgare* personer som inte är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer utan medborgare i något annat land,

3) *transportör* varje fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig persontrafik luft-, land- eller sjövägen eller per järnväg,

Gällande lydelse

4) *visum och visering* ett tillstånd som berättigar en utlänning att resa in och kortvarigt vistas i Finland, om övriga villkor för inresa uppfylls,

5) *uppehållstillstånd* ett tillstånd för en utlänning att i något annat syfte än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse upprepade gånger resa in och vistas i landet,

5 a) *EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta* ställning och uppehållstillstånd enligt rådets direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, sådant det lyder ändrat genom direktiv 2011/51/EU, som en medlemsstat i Europeiska unionen beviljat en tredjelandsmedborgare,

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån,

6 b) *rätt att arbeta* rätt enligt denna lag för utlänningar att utföra förvärvsarbete i Finland eller på ett finländskt fartyg med stöd av uppehållstillstånd, uppehållsrätt enligt 10 kap., visum eller visumfrihet eller på någon annan i denna lag föreskriven grund,

7) *uppehållstillstånd för företagare* ett uppehållstillstånd för bedrivande av företagsverksamhet som beviljas utlänningar genom ett förfarande i två steg där närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

Föreslagen lydelse

4) *visum och visering* ett tillstånd som berättigar en utlänning att resa in och kortvarigt vistas i Finland, om övriga villkor för inresa uppfylls,

4 a) *resetillstånd* ett beslut som fattas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226, nedan Etias-förordningen, och enligt vilket viseringsbefriade tredjelandsmedborgares inresa och kortare vistelse tillåts om övriga villkor för inresa uppfylls,

5) *uppehållstillstånd* ett tillstånd för en utlänning att i något annat syfte än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse upprepade gånger resa in och vistas i landet,

5 a) *EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta* ställning och uppehållstillstånd enligt rådets direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, sådant det lyder ändrat genom direktiv 2011/51/EU, som en medlemsstat i Europeiska unionen beviljat en tredjelandsmedborgare,

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån,

6 b) *rätt att arbeta* rätt enligt denna lag för utlänningar att utföra förvärvsarbete i Finland eller på ett finländskt fartyg med stöd av uppehållstillstånd, uppehållsrätt enligt 10 kap., visum eller visumfrihet eller på någon annan i denna lag föreskriven grund,

7) *uppehållstillstånd för företagare* ett uppehållstillstånd för bedrivande av företagsverksamhet som beviljas utlänningar genom ett förfarande i två steg där närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

Gällande lydelse

8) *förvärvsarbete* arbete i anställnings- och tjänsteförhållande och annan anställning där arbete utförs mot vederlag,

9) *företagare* personer som bedriver företagsverksamhet i ledande ställning,

10) *flyktingkonventionen* konventionen angående flyktingars rättsliga ställning (FördrS 77/1968),

11) *flykting* en utlänning som uppfyller villkoren enligt artikel 1 i flyktingkonventionen,

12) *flyktingstatus* status som beviljas utlänningar som godkänts som flyktingar,

12 a) status som alternativt skyddsbehövande status som beviljas en utlänning som kan få alternativt skydd,

13) *internationellt skydd* flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande,

14) *asyl* uppehållstillstånd som beviljas flyktingar vid asylförfarande,

15) *anknytningsperson* en person som vistas i Finland och på grundval av vilkens vistelse uppehållstillstånd på grund av familjeband söks för en familjemedlem i utlandet,

16) *förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat,

17) *Schengenkonventionen* den i Schengen den 19 juni 1990 ingångna konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

18) *Schengenregelverket* den helhet som genom Amsterdamfördraget den 1 maj 1999 upptagits i Europeiska unionens regelverk och som består av Schengenavtalet från 1985, Schengenkonventionen från 1990, medlemsstaternas anslutningsfördrag samt beslut och förklaringar av Schengens verkställande kommitté samt rättsakter på basis av detta regelverk som utfärdats senare,

19) *Schengenstat* en stat som tillämpar Schengenregelverket,

20) *Schengenområdet* det område som bildas av Schengenstaterna,

Föreslagen lydelse

8) *förvärvsarbete* arbete i anställnings- och tjänsteförhållande och annan anställning där arbete utförs mot vederlag,

9) *företagare* personer som bedriver företagsverksamhet i ledande ställning,

10) *flyktingkonventionen* konventionen angående flyktingars rättsliga ställning (FördrS 77/1968),

11) *flykting* en utlänning som uppfyller villkoren enligt artikel 1 i flyktingkonventionen,

12) *flyktingstatus* status som beviljas utlänningar som godkänts som flyktingar,

12 a) status som alternativt skyddsbehövande status som beviljas en utlänning som kan få alternativt skydd,

13) *internationellt skydd* flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande,

14) *asyl* uppehållstillstånd som beviljas flyktingar vid asylförfarande,

15) *anknytningsperson* en person som vistas i Finland och på grundval av vilkens vistelse uppehållstillstånd på grund av familjeband söks för en familjemedlem i utlandet,

16) *förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat,

17) *Schengenkonventionen* den i Schengen den 19 juni 1990 ingångna konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

18) *Schengenregelverket* den helhet som genom Amsterdamfördraget den 1 maj 1999 upptagits i Europeiska unionens regelverk och som består av Schengenavtalet från 1985, Schengenkonventionen från 1990, medlemsstaternas anslutningsfördrag samt beslut och förklaringar av Schengens verkställande kommitté samt rättsakter på basis av detta regelverk som utfärdats senare,

19) *Schengenstat* en stat som tillämpar Schengenregelverket,

20) *Schengenområdet* det område som bildas av Schengenstaterna,

Gällande lydelse

21) *gränskontrollmyndighet* gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt att genomföra in- och utresekontroller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), nedan *kodexen om Schengengränserna*,

22) *människohandel* människohandel och grov människohandel som avses i 25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen (39/1889),

23) *offer för människohandel* en utlänning som på goda grunder kan misstänkas ha fallit offer för människohandel,

24) *biometriskt kännetecken* ett digitalt kännetecken på en person; kännetecknet består av en ansiktsbild eller en fingeravtrycksbild,

25) *teknisk del* ett lagringschip för de biometriska kännetecknen och andra personuppgifter i sådana uppehållstillståndskort och uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar som utfärdas som intyg på uppehållstillstånd,

26) *EU-blåkort* ett uppehållstillstånd enligt rådets direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandssmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (direktivet om högkvalificerad anställning) som en medlemsstat i Europeiska unionen beviljar en medborgare från tredjeland och som berättigar till vistelse och arbete på medlemsstatens territorium,

27) *högkvalificerad anställning* anställning enligt direktivet om högkvalificerad anställning som förutsätter särskild kompetens som kan styrkas genom bevis på högre utbildning.

40 §

Uppehållsrätt

Laglig vistelse enligt denna lag är

2) vistelse utan uppehållstillstånd i högst tre månader, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs uppehållstillstånd,

3) vistelse utan visum i högst tre månader inom en period av sex månader räknat från inresan till Schengenområdet, om utlänningen

Föreslagen lydelse

21) *gränskontrollmyndighet* Gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt att genomföra av in- och utresekontroller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), nedan *kodexen om Schengengränserna*,

22) *människohandel* människohandel och grov människohandel som avses i 25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen (39/1889),

23) *offer för människohandel* en utlänning som på goda grunder kan misstänkas ha fallit offer för människohandel,

24) *biometriskt kännetecken* ett digitalt kännetecken på en person; kännetecknet består av en ansiktsbild eller en fingeravtrycksbild,

25) *teknisk del* ett lagringschip för de biometriska kännetecknen och andra personuppgifter i sådana uppehållstillståndskort och uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar som utfärdas som intyg på uppehållstillstånd,

26) *EU-blåkort* ett uppehållstillstånd enligt rådets direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandssmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (direktivet om högkvalificerad anställning) som en medlemsstat i Europeiska unionen beviljar en medborgare från tredjeland och som berättigar till vistelse och arbete på medlemsstatens territorium,

27) *högkvalificerad anställning* anställning enligt direktivet om högkvalificerad anställning som förutsätter särskild kompetens som kan styrkas genom bevis på högre utbildning.

40 §

Uppehållsrätt

Laglig vistelse enligt denna lag är

2) vistelse utan uppehållstillstånd i högst 90 dagar, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs uppehållstillstånd,

3) vistelse med resetillstånd i högst 90 dagar under vilken 180-dagarsperiod som helst,

Gällande lydelse

kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum,

6) vistelse i högst tre månader med uppehållstillstånd som beviljats av en Schengenstat, *samt*

43 §

Kryssningsdeltagares möjlighet att gå i land

Med kryssning avses en sjöresa under vilken ett fartyg, som inte är i reguljär linjetrafik, besöker en hamn i Finland och dessutom minst två hamnar i utlandet. Kryssningsfartyget får inte ta eller lämna av passagerare i Finland.

Den som ombord på ett passagerarfartyg som är besiktat för persontrafik deltar i en kryssning får gå i land utan resedokument och visum när fartyget är i Finland. Till gränskontrollmyndigheten skall innan passagerarna går i land ges en passagerarförteckning som befälhavaren har styrkt. Kryssningsdeltagarna skall återvända till fartyget innan det avgår till annan ort.

142 §

Nekad inresa och avvissning

Med *nekad inresa* avses i denna lag att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns på det sätt som föreskrivs i artikel 13 i kodexen om Schengengränserna.

Med *avvissning* avses i denna lag

1) att en unionsmedborgares och en därmed jämförbar persons eller en familjemedlems inresa hindras vid en yttre gräns, om familjemedlemmen omfattas av rätten till fri rörlighet inom unionen,

2) att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns, när han eller hon anländer till landet med ett uppehållstillstånd som gäller i mer än tre månader och han eller hon anländer första gången till landet under uppehållstillståndets giltighetstid,

3) att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns, när han eller hon anländer till landet med uppehållstillstånd till

Föreslagen lydelse

om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum,

6) vistelse med uppehållstillstånd som beviljats av en Schengenstat i högst *90 dagar under vilken 180-dagarsperiod som helst*,

43 §

Kryssningsdeltagares möjlighet att gå i land

Med kryssning avses en sjöresa under vilken ett fartyg, som inte är i reguljär linjetrafik, besöker en hamn i Finland och dessutom minst två hamnar i utlandet. Kryssningsfartyget får inte ta eller lämna av passagerare i Finland.

Den som ombord på ett passagerarfartyg som är besiktat för persontrafik deltar i en kryssning får gå i land utan resedokument och visum *eller resetillstånd* när fartyget är i Finland. Till gränskontrollmyndigheten ska innan passagerarna går i land ges en passagerarförteckning som befälhavaren har styrkt. Kryssningsdeltagarna ska återvända till fartyget innan det avgår till annan ort.

142 §

Nekad inresa och avvissning

Med *nekad inresa* avses i denna lag att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns på det sätt som föreskrivs i artikel 14 i kodexen om Schengengränserna.

Med *avvissning* avses i denna lag

1) att en unionsmedborgares och en därmed jämförbar persons eller en familjemedlems inresa hindras vid en yttre gräns, om familjemedlemmen omfattas av rätten till fri rörlighet inom unionen,

2) att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns, när han eller hon anländer till landet med ett uppehållstillstånd som gäller i mer än tre månader och han eller hon anländer första gången till landet under uppehållstillståndets giltighetstid,

3) att en tredjelandsmedborgares inresa hindras vid en yttre gräns, när han eller hon anländer till landet med uppehållstillstånd till

Gällande lydelse

en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller nationell visering som ger personen rätt att vistas i Schengenområdet i mer än tre månader och han eller hon inte har meddelats inreseförbud till Finland, eller

4) att en utlänning som kommit till landet utan uppehållstillstånd avlägsnas ur landet, om han eller hon efter inresan inte har beviljats uppehållstillstånd eller om uppehållstillståndshandling inte har utfärdats för honom eller henne eller uppehållsrätten inte har registrerats efter inresan på det sätt som föreskrivs i denna lag.

151 §

Polisen och gränskontrollmyndigheten

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska vidta åtgärder för att neka inresa, avvisa, utvisa eller enligt 149 b § kräva att en utlänning beger sig till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om utlänningen inte uppfyller villkoren för inresa eller vistelse i landet. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan fatta beslut om avvisning inom tre månader från utlänningens inresa. Efter denna tid ska polisen eller gränskontrollmyndigheten göra en framställning till Migrationsverket om avvisning eller utvisning av utlänningen, om Migrationsverket inte redan har vidtagit åtgärder för att avlägsna utlänningen ur landet. Oberoende av tremånadersfristen kan polisen eller gränskontrollmyndigheten besluta om avvisning också, när en tredjelandsmedborgare inte har iakttagit ett krav enligt 149 b § att bege sig till en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan meddela en utlänning inreseförbud för högst två år när utlänningen nekas inresa på grundval av artikel 5.1 e i kodexen om Schengen-gränserna eller avvisas på en grund som anges i 148 § 1 mom. 5–8 punkten eller när utlänningen inte har avlägsnat sig ur landet inom den tidsfrist för frivillig återresa enligt 147 a § som fastställts för honom eller henne.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska göra en framställning till Migrationsverket om nekad inresa för eller avvisning av en utlän-

Föreslagen lydelse

en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller nationell visering som ger personen rätt att vistas i Schengenområdet i mer än tre månader och han eller hon inte har meddelats inreseförbud till Finland, eller

4) att en utlänning som kommit till landet utan uppehållstillstånd avlägsnas ur landet, om han eller hon efter inresan inte har beviljats uppehållstillstånd eller om uppehållstillståndshandling inte har utfärdats för honom eller henne eller uppehållsrätten inte har registrerats efter inresan på det sätt som föreskrivs i denna lag.

151 §

Polisen och gränskontrollmyndigheten

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska vidta åtgärder för att neka inresa, avvisa, utvisa eller enligt 149 b § kräva att en utlänning beger sig till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om utlänningen inte uppfyller villkoren för inresa eller vistelse i landet. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan fatta beslut om avvisning inom tre månader från utlänningens inresa. Efter denna tid ska polisen eller gränskontrollmyndigheten göra en framställning till Migrationsverket om avvisning eller utvisning av utlänningen, om Migrationsverket inte redan har vidtagit åtgärder för att avlägsna utlänningen ur landet. Oberoende av tremånadersfristen kan polisen eller gränskontrollmyndigheten besluta om avvisning också, när en tredjelandsmedborgare inte har iakttagit ett krav enligt 149 b § att bege sig till en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan meddela en utlänning inreseförbud för högst två år när utlänningen nekas inresa på grundval av artikel 6.1 e i kodexen om Schengen-gränserna eller avvisas på en grund som anges i 148 § 1 mom. 5–8 punkten eller när utlänningen inte har avlägsnat sig ur landet inom den tidsfrist för frivillig återresa enligt 147 a § som fastställts för honom eller henne.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska göra en framställning till Migrationsverket om nekad inresa för eller avvisning av en utlän-

Gällande lydelse

ning, om polisen eller gränskontrollmyndigheten inte själv är behörig att avvisa utlänningen eller om den bedömer att utlänningen bör meddelas inreseförbud för en längre tid än två år. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan göra en framställning till Migrationsverket om avvisning av en utlänning också när ärendet med tanke på tillämpningen av 148 § är av betydelse i andra liknande fall.

I samband med avvisning och utvisning kan polisen eller gränskontrollmyndigheten införa nödvändiga anteckningar om avlägsnande ur landet i den berörda personens resedokument. Inga anteckningar ska dock göras om det finns anledning att anta att de kan orsaka personen betydande problem.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska för återvändande bevilja den som ska avlägsnas ur landet en europeisk resehandling som det föreskrivs om i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953 om inrättandet av en europeisk resehandling för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och om upphävande av rådets rekommendation av den 30 november 1994.

155 a §

Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa

Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning.

Familjemedlemmar som har giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet behöver inte ha visum och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel. Uppehållskortet ska visas upp vid inresa från ett land utanför Schengenområdet.

En viseringsansökan av en unionsmedborgares familjemedlem handläggs avgiftsfritt, så snabbt som möjligt och med tillämpande av ett påskyndat förfarande. De som lämnat in en

Föreslagen lydelse

ning, om polisen eller gränskontrollmyndigheten inte själv är behörig att avvisa utlänningen eller om den bedömer att utlänningen bör meddelas inreseförbud för en längre tid än två år. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan göra en framställning till Migrationsverket om avvisning av en utlänning också när ärendet med tanke på tillämpningen av 148 § är av betydelse i andra liknande fall.

I samband med avvisning och utvisning kan polisen eller gränskontrollmyndigheten införa nödvändiga anteckningar om avlägsnande ur landet i den berörda personens resedokument. Inga anteckningar ska dock göras om det finns anledning att anta att de kan orsaka personen betydande problem.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten ska för återvändande bevilja den som ska avlägsnas ur landet en europeisk resehandling som det föreskrivs om i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953 om inrättandet av en europeisk resehandling för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och om upphävande av rådets rekommendation av den 30 november 1994.

155 a §

Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa

Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum *eller resetillstånd*, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum *eller resetillstånd* krävs enligt en förordning av Europaparlamentet och rådet.

Familjemedlemmar som har giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet behöver inte ha visum *eller resetillstånd* och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel. Uppehållskortet ska visas upp vid inresa från ett land utanför Schengenområdet.

En viseringsansökan av en unionsmedborgares familjemedlem handläggs avgiftsfritt, så snabbt som möjligt och med tillämpande av ett påskyndat förfarande. De som lämnat in en

Gällande lydelse

viseringsansökan eller deras familjemedlemmar kan höras muntligen när utfärdande av visering övervägs. Hörandet verkställs av en finsk beskickning, om den som ska höras vistas utomlands, och av polisinrättningen, om den som ska höras vistas i Finland. En tjänsteman på en finsk beskickning som handlägger en ansökan om visering som har samband med hörandet får verkställa hörandet om den som ska höras vistas i Finland, om det krävs för att utreda viseringsärendet.

Beslut om avslag på ansökan om, upphävande eller återkallande av visering ska skriftligen delges den som ansökt om visering och beslutet ska motiveras, om detta inte strider mot Finlands eller någon annan unionsmedlemsstats säkerhetsintressen.

173 §

Kontrollskyldighet för transportörer

Transportörer ska försäkra sig om att utlänningar som de transporterar till Finland över en yttre gräns och som varken är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer har ett sådant resedokument som krävs för inresa samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs.

179 §

Påföljdsavgift för transportör

Av en transportör som bryter mot den kontrollskyldighet som föreskrivs i 173 § eller den skyldighet att lämna uppgifter som avses

Föreslagen lydelse

viseringsansökan eller deras familjemedlemmar kan höras muntligen när utfärdande av visering övervägs. Hörandet verkställs av en finsk beskickning, om den som ska höras vistas utomlands, och av polisinrättningen, om den som ska höras vistas i Finland. En tjänsteman på en finsk beskickning som handlägger en viseringsansökan som har samband med hörandet får verkställa hörandet av en person som vistas i Finland, om det krävs för att utreda viseringsärendet.

Beslut om avslag på ansökan om visering, beslut om upphävande av visering och beslut om återkallande av visering ska skriftligen delges den som ansökt om visering. Beslutet ska motiveras, om detta inte strider mot Finlands eller någon annan unionsmedlemsstats säkerhetsintressen.

Bestämmelser om handläggningen av ansökningar om resetillstånd som gäller unionsmedborgares familjemedlemmar finns i Etias-förordningen.

173 §

Kontrollskyldighet för transportörer

Transportörer ska försäkra sig om att utlänningar som de transporterar till Finland över en yttre gräns och som varken är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer har ett sådant resedokument som krävs för inresa samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs.

I Etias-förordningen finns det dessutom bestämmelser om skyldigheten för lufttrafikföretag, transportörer som bedriver sjötrafik och internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss att försäkra sig om att viseringsbefriade tredjelandsmedborgare som de transporterar över en yttre gräns har resetillstånd som krävs för inresa.

179 §

Påföljdsavgift för transportör

Av en transportör som bryter mot den kontrollskyldighet som föreskrivs i 173 § eller den skyldighet att lämna uppgifter som avses

Gällande lydelse

i 25 eller 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet tas det ut en påföljdsavgift (*påföljdsavgift för transportör*). Avgiften för brott mot 173 § är 3 000 euro per person som transporterats. Avgiften för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet är 3 000 euro för varje sådan resa för vilken uppgifter om passagerare inte meddelats eller för vilken bristfälliga eller felaktiga uppgifter meddelats.

Påföljdsavgift för transportör tas inte ut, om

1) transportören visar att han iakttagit skyldigheten att försäkra sig om att utlänningen vid medtagandet för transport haft ett sådant resedokument samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) det resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs har visat sig vara förfalskat och förfalskningen inte har kunnat urskiljas klart,

3) transporten av en person utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller felet i fråga om de uppgifter som ska lämnas om passagerare i flygtrafik eller yrkesmässig fartygs- eller tågtrafik har berott på ouppmärksamhet som med beaktande av samtliga omständigheter är ursäktlig,

4) om det i övrigt, med hänsyn till omständigheterna, skulle vara oskäligt att ta ut en avgift.

Bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten tillämpas inte när det tas ut en avgift för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

En påföljdsavgift för transportör får inte tas ut hos den som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller tas ut hos den som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för samma gärning.

Föreslagen lydelse

i 25 eller 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet tas det ut en påföljdsavgift (*påföljdsavgift för transportör*). Avgiften för brott mot 173 § är 3 000 euro per person som transporterats. Avgiften för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet är 3 000 euro för varje sådan resa för vilken uppgifter om passagerare inte meddelats eller för vilken bristfälliga eller felaktiga uppgifter meddelats.

Påföljdsavgift för transportör tas inte ut, om

1) transportören visar att *transportören* iakttagit *sin* skyldighet att försäkra sig om att utlänningen vid medtagandet för transport haft ett sådant resedokument samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) det resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs har visat sig vara förfalskat och förfalskningen inte har kunnat urskiljas klart,

3) transporten av en person utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller felet i fråga om de uppgifter som ska lämnas om passagerare i flygtrafik eller yrkesmässig fartygs- eller tågtrafik har berott på ouppmärksamhet som med beaktande av samtliga omständigheter är ursäktlig,

4) det i övrigt, med hänsyn till omständigheterna, skulle vara oskäligt att ta ut en avgift.

Bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten tillämpas inte när det tas ut en avgift för brott mot 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Med avvikelse från 2 mom. finns det i artiklarna 45.6 och 46.2 i Etias-förordningen bestämmelser om situationer där påföljdsavgift inte tas ut när det gäller resetillstånd.

En påföljdsavgift för transportör får inte tas ut hos den som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller tas ut hos den som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift för transportör för brott mot 25 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet får inte påföras den som för samma gärning har påförts

Gällande lydelse

181 §

Påförande av påföljdsavgift för transportör

Påföljdsavgiften för transportör påförs i samband med in- och utresekontrollen av kommandören eller biträdande kommandören för den gräns- eller sjöbevakningssektion eller chefen för den gräns- eller sjöbyrå inom vars verksamhetsområde överträdelsen av 173 § i denna lag eller av 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet har konstaterats. Om polisen har varit in- och utresekontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av en polisman som hör till befalet vid polisinsättningen. Om Tullen har varit in- och utresekontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av en till uppgiften förordnad tullman i överordnad ställning vid verksamhetsenheten vid den ansvariga enheten vid Tullen.

Påföljdsavgiften för transportör skall betalas till staten.

Avgiften fastställs i beslutet. Ett lagakraftvunnet beslut verkställs såsom en lagakraftvunnen dom.

183 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften för transportör skall betalas inom en månad från beslutets delfäende.

På en påföljdsavgift som förfallit till betalning och som inte har betalats senast på förfallodagen tas en dröjsmålsränta ut enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Föreslagen lydelse

påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019).

181 §

Påförande av påföljdsavgift för transportör

Påföljdsavgiften för transportör påförs i samband med in- och utresekontrollen av kommandören eller biträdande kommandören för den gräns- eller sjöbevakningssektion eller chefen för den gräns- eller sjöbyrå inom vars verksamhetsområde överträdelsen av 173 § i denna lag eller av 25 och 26 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet har konstaterats. Om polisen har varit in- och utresekontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av en polisman som hör till befalet vid polisinsättningen. Om Tullen har varit in- och utresekontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av en till uppgiften förordnad tullman i överordnad ställning vid verksamhetsenheten vid den ansvariga enheten vid Tullen.

Påföljdsavgiften för transportör ska påföras inom sex månader från det att transportören bröt mot den kontrollskyldighet eller skyldighet att lämna uppgifter som avses i 179 §. Påföljdsavgiften för transportör ska betalas till staten.

Avgiften fastställs i beslutet. Ett lagakraftvunnet beslut verkställs såsom en lagakraftvunnen dom.

183 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften för transportör ska betalas inom en månad från beslutets delfäende.

Gällande lydelse

184 §

Verkställighet

Verkställigheten av påföljdsavgiften för transportör sköts av rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen skall underrättas om ett beslut av en myndighet eller domstol genom vilket påföljdsavgiften har sänkts eller avlyfts.

Rättsregistercentralen skall utan ansökan återbetala en påföljdsavgift som betalats utan grund.

Föreslagen lydelse

184 §

Verkställighet

Verkställigheten av påföljdsavgiften för transportör sköts av rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen skall underrättas om ett beslut av en myndighet eller domstol genom vilket påföljdsavgiften har sänkts eller avlyfts.

Rättsregistercentralen skall utan ansökan återbetala en påföljdsavgift som betalats utan grund.

Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna beslutet om påföljdsavgiften meddelades.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 3 § 21 punkten, 142 § 1 mom., 151 § 2 mom., 181 § 2 mom., 183 § och 184 § 4 mom. i denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 173 § 2 mom. i denna lag ska börja tillämpas på internationella transportörer som ansvarar för grupptransporter med buss över en yttre gräns när det gått tre år från ikraftträdandet av lagen.

4.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 3 § 6 punkten samt

RP 173/2021 rd

fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till 3 § nya 7 och 8 punkter, till lagen nya 18 a och 27 a §, till 52 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., och till 57 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag, tillämpas denna lag på behandling av personuppgifter som behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § i polislagen (872/2011), om

1) behandlingen är helt eller delvis automatisk, eller

2) personuppgifterna utgör eller är avsedda att utgöra ett personregister eller en del av ett sådant.

På behandlingen av personuppgifter som behövs för skötseln av skyddspolisens uppgifter tillämpas 7 kap.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

2) *Schengens informationssystem* andra generationen av Schengens informationssystem så som det definieras i författningsgrunden för Schengens informationssystem (SIS II),

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag, tillämpas denna lag på behandling av personuppgifter som behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § i polislagen (872/2011), om

1) behandlingen är helt eller delvis automatisk, eller

2) personuppgifterna utgör eller är avsedda att utgöra ett personregister eller en del av ett sådant.

På behandlingen av personuppgifter som behövs för skötseln av skyddspolisens uppgifter tillämpas 7 kap.

I denna lag föreskrivs det dessutom om åtkomst till uppgifter ur vissa europeiska informationssystem för förebyggande, avslöjande och utredning av terroristbrott och allvarliga brott.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

2) *Schengens informationssystem* andra generationen av Schengens informationssystem så som det definieras i författningsgrunden för Schengens informationssystem (SIS II),

Gällande lydelse

3) *det nationella systemet inom Schengens informationssystem* systemet N.SIS II enligt författningsgrunden för Schengens informationssystem,

4) *behöriga Schengenmyndigheter* polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Försvarsmakten, åklagarna, Migrationsverket, Transport- och kommunikationsverket, utrikesministeriet samt finländska beskickningar, om utrikesministeriet har beviljat en finsk medborgare som tjänstgör där behövt bemyndigande att bevilja visum,

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) *Eurodacförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa.

Föreslagen lydelse

3) *det nationella systemet inom Schengens informationssystem* systemet N.SIS II enligt författningsgrunden för Schengens informationssystem,

4) *behöriga Schengenmyndigheter* polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Försvarsmakten, åklagarna, Migrationsverket, Transport- och kommunikationsverket, utrikesministeriet samt finländska beskickningar, om utrikesministeriet har beviljat en finsk medborgare som tjänstgör där behövt bemyndigande att bevilja visum,

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) *Eurodacförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa,

7) ***EES-förordningen*** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8) **Etias-förordningen** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

(ny)

18 a §

Åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet och Etias centrala system för att förhindra, avslöja och utreda terroristbrott och grova brott

Vid centralkriminalpolisen och Tullen finns centrala åtkomstpunkter enligt artikel 29 i EES-förordningen för åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet i syfte att förebygga, avslöja och utreda följande brott:

- 1) i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 b–5 d § i strafflagen avsedda terroristbrott,
- 2) sådana i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen avsedda brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

Vid centralkriminalpolisen och Tullen finns centrala åtkomstpunkter enligt artikel 50 i Etias-förordningen för åtkomst till uppgifter i Etias centrala system i syfte att förebygga, avslöja och utreda följande brott:

- 1) i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 b–5 d § i strafflagen avsedda terroristbrott,
- 2) sådana i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen avsedda brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

(ny)

27 a §

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § till

Gällande lydelse

52 §

Rätt att få uppgifter

Skyddspolisen har rätt att få sådana uppgifter som behandlas med stöd av 2 kap., om de behövs för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter.

Skyddspolisen har för utförandet av sina uppgifter rätt att få sådana uppgifter som avses i 3 kap. på det sätt som föreskrivs i det kapitlet. Skyddspolisen har rätt att förelägga vite i enlighet med 19 §.

Skyddspolisen har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

57 §

Radering av uppgifter

Sådana uppgifter om personer som har registrerats med stöd av 48 § 1 mom. ska raderas 25 år från det att den sista uppgiften fördes in, om det inte finns särskilda skäl att fortfarande bevara personuppgifterna. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Föreslagen lydelse

1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,

2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

52 §

Rätt att få uppgifter

Skyddspolisen har rätt att få sådana uppgifter som behandlas med stöd av 2 kap., om de behövs för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter.

Skyddspolisen har för utförandet av sina uppgifter rätt att få sådana uppgifter som avses i 3 kap. på det sätt som föreskrivs i det kapitlet. Skyddspolisen har rätt att förelägga vite i enlighet med 19 §.

Skyddspolisen har rätt att få sådana biometriskt uppgifter som samlats in i samband med gränskontroll samt upprätthållande av gräns säkerhet och gränsordning och som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten. Uppgifterna ska lagras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar.

Skyddspolisen har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

57 §

Radering av uppgifter

Sådana uppgifter om personer som har registrerats med stöd av 48 § 1 mom. ska raderas 25 år från det att den sista uppgiften fördes in, om det inte finns särskilda skäl att fortfarande bevara personuppgifterna. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Uppgifter som registrerats med stöd av 52 § 3 mom. ska raderas med iakttagande av vad

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som föreskrivs i 40 § 2 mom. 5 a-punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

5.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 5 § 5 punkten
samt
fogas till 5 § nya 6 och 7 punkter och till lagen en ny 24 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *tullbrott*
- a) brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa,
- b) mot tullman riktat hindrande av tjänsteman enligt 16 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) och tredska mot tullman enligt 4 b § i det kapitlet,
- c) olaga befattningstagande med infört gods enligt 46 kap. 6 och 6 a § i strafflagen,
- d) ett sådant brott i vilket ingår import, export eller transitering genom Finland av egen-
dom,

2) *skattekontroll* utförande av en övervakningsuppgift som gäller ett visst skatteslag och som särskilt föreskrivits för Tullen,

I denna lag avses med

- 1) *tullbrott*
- a) brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa,
- b) mot tullman riktat hindrande av tjänsteman enligt 16 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) och tredska mot tullman enligt 4 b § i det kapitlet,
- c) olaga befattningstagande med infört gods enligt 46 kap. 6 och 6 a § i strafflagen,
- d) ett sådant brott i vilket ingår import, export eller transitering genom Finland av egen-
dom,

2) *skattekontroll* utförande av en övervakningsuppgift som gäller ett visst skatteslag och som särskilt föreskrivits för Tullen,

Gällande lydelse

3) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

4) *Schengens informationssystem* andra generationen av Schengens informationssystem så som det definieras i författningsgrunden för Schengens informationssystem (SIS II),

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF.

Föreslagen lydelse

3) *författningsgrunden för Schengens informationssystem* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), rådets beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 om tillträde till andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) för de enheter i medlemsstaterna som ansvarar för att utfärda registreringsbevis för fordon,

4) *Schengens informationssystem* andra generationen av Schengens informationssystem så som det definieras i författningsgrunden för Schengens informationssystem (SIS II),

5) *Europolförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

6) ***EES-förordningen*** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

7) ***Etias-förordningen*** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

(ny)

24 a §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Utlämnande av personuppgifter till in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Tullen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § till

1) det in- och utresesystem som avses i EES-förordningen,

2) det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd som avses i Etias-förordningen.

Uppgifterna ska lämnas ut med iakttagande av de förordningar som nämns i 1 mom.

Uppgifterna till Etias bevakningslista enligt artikel 34 i Etias-förordningen ska lämnas ut via den nationella Etias-enhet som avses i 18 § i gränsbevakningslagen.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 16 punkten, sådan den lyder i lag 118/2021, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 470/2017, 1052/2018, 301/2019, 659/2019, 570/2020, 900/2020 och 118/2021, en ny 17 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

Gällande lydelse

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (böter),

2) disciplinbot som ett utgångsförbud har förvandlats till med stöd av 84 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) eller som arrest har förvandlats till med stöd av 85 § 1 mom. i den lagen,

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,

3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

6 a) brottsofferavgift,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottsskadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) rättegångsbot som avses i 14 kap. 7 § i rättegångsbalken,

9) bötesstraff som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpning av rambeslutet (231/2007), beslut om förverkande som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet (222/2008) samt beslut om förverkande som

Föreslagen lydelse

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (böter),

2) disciplinbot som ett utgångsförbud har förvandlats till med stöd av 84 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) eller som arrest har förvandlats till med stöd av 85 § 1 mom. i den lagen,

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,

3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

6 a) brottsofferavgift,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottsskadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) rättegångsbot som avses i 14 kap. 7 § i rättegångsbalken,

9) bötesstraff som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpning av rambeslutet (231/2007), beslut om förverkande som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet (222/2008) samt beslut om förverkande som

Gällande lydelse

avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen om tillämpning av förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande i Europeiska unionen (895/2020),

10) beslut om ekonomiska administrativa sanktionsavgifter eller böter enligt 24 § 2 mom. 1 punkten i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016),

11) ordningsavgift enligt 8 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och påföljdsavgift enligt 8 kap. 3 § i den lagen,

12) administrativa påföljdsavgifter enligt artikel 83 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

13) ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och påföljdsavgift enligt 40 § i den lagen,

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) av Finansinspektionen eller domstol påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020),

16) påföljdsavgift enligt 12 a § i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018).

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 §

Föreslagen lydelse

avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen om tillämpning av förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande i Europeiska unionen (895/2020),

10) beslut om ekonomiska administrativa sanktionsavgifter eller böter enligt 24 § 2 mom. 1 punkten i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016),

11) ordningsavgift enligt 8 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och påföljdsavgift enligt 8 kap. 3 § i den lagen,

12) administrativa påföljdsavgifter enligt artikel 83 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

13) ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och påföljdsavgift enligt 40 § i den lagen,

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) av Finansinspektionen eller domstol påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020),

16) påföljdsavgift enligt 12 a § i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),

17) *påföljdsavgift för transportör enligt 179 § i utlänningslagen (301/2004).*

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 §

Gällande lydelse

och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020) samt en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021).

Föreslagen lydelse

och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020) samt en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021).

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 16 och 17 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) 16 § och 17 § 3 mom., av dem 17 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1366/2019, som följer:

Gällande lydelse

16 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften ska betalas inom en månad från delfäendet av beslutet. *På en påföljdsavgift som förfallit till betalning och som inte har betalats senast på förfallodagen tas en dröjsmålsränta ut enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).*

17 §

Verkställighet av påföljdsavgift och ändringssökande

Verkställigheten av påföljdsavgiften sköts av Rättsregistercentralen. Rättsregistercentralen ska underrättas om ett beslut av en myndighet eller domstol genom vilket påföljdsavgiften har sänkts eller avlyfts. Rättsregistercentralen ska utan ansökan betala tillbaka en påföljdsavgift som betalats utan grund.

En påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Hörande av lufttrafikföretag, delgivning av beslut som gäller påförande av påföljdsavgift samt delgivning som gäller verkställigheten av beslut kan genomföras med vilken befälhavare som helst som är anställd hos lufttrafikföretaget i fråga, om inte trafikföretaget har någon utsedd representant i Finland.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En påföljdsavgift preskriberas när fem år har förflutit från det att det lagakraftvunna beslutet om avgiften fattades.

Föreslagen lydelse

16 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften ska betalas inom en månad från delfäendet av beslutet.

17 §

Verkställighet av påföljdsavgift och ändringssökande

Verkställigheten av påföljdsavgiften sköts av Rättsregistercentralen. Rättsregistercentralen ska underrättas om ett beslut av en myndighet eller domstol genom vilket påföljdsavgiften har sänkts eller avlyfts. Rättsregistercentralen ska utan ansökan betala tillbaka en påföljdsavgift som betalats utan grund.

En påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Hörande av lufttrafikföretag, delgivning av beslut som gäller påförande av påföljdsavgift samt delgivning som gäller verkställigheten av beslut kan genomföras med vilken befälhavare som helst som är anställd hos lufttrafikföretaget i fråga, om inte trafikföretaget har någon utsedd representant i Finland.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En påföljdsavgift preskriberas när fem år har förflutit från det att det lagakraftvunna beslutet om avgiften *meddelades*.

Denna lag träder i kraft den 20 .